

SPRAWOZDANIE
Generalnego Inspektora Informacji Finansowej
z realizacji *ustawy z dnia 1 marca 2018 r.*
o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz
finansowaniu terroryzmu
w 2019 roku

Warszawa, marzec 2020 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O KRAJOWYM SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZM	7
2.1. KRAJOWY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU	7
2.2. INFORMACJE O KATEGORIACH INSTYTUCJI OBOWIĄZANYCH	11
2.2.1. Podmioty działające na rynku finansowym	12
2.2.2. Pozostałe kategorie instytucji obowiązkanych	21
3. INFORMACJE O DANYCH PRZEKAZYWANYCH DO GIIF	30
3.1. INFORMACJE O TRANSAKcjACH PODEJRZANYCH	30
3.2. INFORMACJE O TRANSAKcjACH PONADPROGOWYCH	33
3.3. INFORMACJE O INNYCH KATEGORIACH DANYCH	38
4. ANALIZY	42
4.1. PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY	42
4.1.1. POSTĘPOWANIA ANALITYCZNE I ICH EFEKTY	42
4.1.2. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ANALIZ	46
4.2. PRZECIWDZIAŁANIE FINANSOWANIU TERRORYZMU	52
5. KONTROLE	55
5.1. KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ GIIF	55
5.1.1. INFORMACJE POCHODZĄCE OD TZW. SYGNALISTÓW	57
5.2. KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ INSTYTUCJE NADZORUJĄCE	58
5.3. POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE W ZAKRESIE NAKŁADANIA KAR PIENIĘŻNYCH	58
6. WSPÓŁPRACA KRAJOWA	60
6.1. WYMIANA INFORMACJI Z JEDNOSTKAMI KRAJOWYMI	60
6.1.1. WSPÓŁPRACA Z JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI PROKURATURY I SĄDAMI	62
6.1.2. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI KAS	64
6.1.3. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI PODLEGŁYMI MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH	65
6.1.4. WSPÓŁPRACA ZE SŁUŻBAMI OCHRONY PAŃSTWA	66
6.1.5. WSPÓŁPRACA Z CBA	66
6.1.6. WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANAMI	66
6.1.7. WSPÓŁPRACA Z KCIK	67
6.2. INFORMACJE ZWROTNE	67
6.3. DANE DOTYCZĄCE POSTĘPOWAŃ KARNYCH	72
6.4. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA	73
7. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	76
7.1. WSPÓŁPRACA Z KOMISJĄ EUROPEJSKĄ	76
7.1.1. GRUPA EKSPERTÓW DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU	76
7.1.2. PLATFORMA UE-FIU	78
7.1.3. GRUPA DORADCZA FIU.NET	79

SPIS TREŚCI

7.2. WSPÓŁPRACA Z RADĄ UNII EUROPEJSKIEJ	80
7.3. KOMITET MONEYVAL	80
7.4. KONFERENCJA PAŃSTW STRON KONWENCJI WARSZAWSKIEJ	82
7.5. GRUPA EGMONT	84
7.6. GRUPA SPECJALNA DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY (FATF)	85
7.7. GRUPA EUROAZJATYCKA DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY (EAG)	87
7.8. GRUPA ROBOCZA DS. ZWALCZANIA MECHANIZMÓW FINANSOWANIA TZW. PAŃSTWA ISLAMSKIEGO	89
7.9. WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA	89
7.9.1 POROZUMIENIA O WSPÓŁPRACY	90
7.9.2 WYMIANA INFORMACJI Z ZAGRANICZNYMI JEDNOSTKAMI ANALITYKI FINANSOWEJ	90
7.9.3 MISJA EWALUACYJNA EKSPERTÓW KOMITETU ANTYTERRORYSTYCZNEGO ONZ	94
7.10. POZOSTAŁE INICJATYWY MIĘDZYNARODOWE	94
7.10.1 PROJEKT POMOCOWY DLA FIU UKRAINY	94
7.10.2. PROJEKT POMOCY BLIŹNIACZEJ (TWINNING) DLA MOŁDAWII	95
7.10.3. WSPÓŁPRACA W RAMACH PROGRAMÓW POMOCOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ (TAIEX, EU ACT) ORAZ INNYCH ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH	96
7.10.4 WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA I WIELOSTRONNA JAF	97
8. STOSOWANIE SZCZEGÓLNYCH ŚRODKÓW OGRANICZAJĄCYCH	99
9. KOMITET BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO	100
10. KRAJOWA OCENA RYZYKA PRANIA PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIA TERRORYZM	102
11. DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA	104

Skróty:

ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AML/CTF	ang. <i>anti-money laundering and counter-terrorism financing</i> , tj. przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu
BUP	biuro usług płatniczych
CAT	Centrum Antyterrorystyczne ABW
CBA	Centralne Biuro Antykorupcyjne
CBŚP	Centralne Biuro Śledcze Policji
COP	ang. <i>Conference of the Parties to the CETS 198</i> , tj. Konferencja Państw Stron Konwencji Warszawskiej (ciało utworzone na bazie art. 48 <i>Konwencji Rady Europy z dnia 16 maja 2005 r. o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu - CETS 198</i> , przewidującego utworzenie mechanizmu monitorującego do zapewnienia stosowania jej przepisów)
Dz. U.	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej (ang. <i>Official Journal of the European Union - O.J. EU</i>)
EAG	ang. <i>The Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism</i> , tj. Grupa Euroazjatycka ds. Zwalczania Prania Pieniędzy i Finansowania Terroryzmu (organizacja utworzona w 2004 r. będąca ciałem regionalnym w stylu FATF oraz członkiem stowarzyszonym FATF)
EGMLTF	ang. <i>Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing</i> , tj. Grupa Ekspertów ds. Przeciwdziałaniu Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu, działająca przy Komisji Europejskiej
FATF	<i>Financial Action Task Force</i> , tj. Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (utworzona w 1989 r. podczas szczytu G-7 w Paryżu, zajmująca się analizą i oceną zagrożeń związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, w szczególności w kontekście wydanych przez nią 40 rekomendacji określających międzynarodowe standardy w zakresie zwalczania prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu i proliferacji)
FTF	ang. <i>foreign terrorist fighters</i> , tj. zagraniczni bojownicy - terroryści
GIIF	Generalny Inspektor Informacji Finansowej
GPW S.A.	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IAS	izba administracji skarbowej
ISIS	ang. <i>Islamic State of Iraq and Sham</i> , tj. tzw. Państwo Islamskie Iraku i Lewantu
JAF	jednostka analityki finansowej, z ang. <i>financial intelligence unit</i> (zgodnie z Rekomendacją FATF nr 29 – przez jednostkę analityki finansowej należy rozumieć „krajowe centrum do otrzymywania i analizowania: (a) raportów o podejrzanych transakcjach, (b) innych informacji odnoszących się do prania

pieniędzy, związanych z nim przestępstw bazowych i finansowania terroryzmu, a także udostępniania wyników tych analiz”, które powinno „być w stanie otrzymywać informacje dodatkowe od instytucji obowiązanych oraz mieć na czas dostęp do informacji finansowych, administracyjnych i kryminalnych wymaganych do właściwego wykonywania jego funkcji”)

KAS	Krajowa Administracja Skarbowa
KCIK	Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych
KDPW S.A.	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.
KE	Komisja Europejska
KGP	Komenda Główna Policji
KIP	krajowa instytucja płatnicza
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
MIP	małe instytucje płatnicze
MONEYVAL	zwany też Komitetem MONEYVAL - ang. <i>Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism</i> , tj. Komitet Ekspertów ds. Ewaluacji Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (ciało Rady Europy utworzone w 1997 r., dedykowane do monitoringu i oceny zgodności działalności państw członkowskich MONEYVAL z podstawowymi zasadami międzynarodowymi dot. AML/CTF, a także efektywności ich implementacji, będące ciałem regionalnym w stylu FATF oraz członkiem stowarzyszonym FATF)
MZZT	Międzyresortowy Zespół ds. Zagrożeń Terrorystycznych (utworzony na podstawie <i>Zarządzenia nr 162 Prezesa Rady Ministrów z 25 października 2006 r.</i> jako organ pomocniczy Rady Ministrów w zakresie zapewnienia współdziałania administracji rządowej w obszarze rozpoznawania, przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu)
NBP	Narodowy Bank Polski
OBWE	Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (ang. <i>Organization for Security and Co-operation in Europe - OSCE</i>)
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
RP	Rzeczpospolita Polska
SAR	ang. <i>Suspicious Activity Report</i> , tj. Raport o Podejrzanej Aktywności
SG	Straż Graniczna
SKOK	spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa
SKW	Służba Kontrwywiadu Wojskowego
SNRA	ang. <i>Supranational Risk Assessment</i> , tj. Ponadnarodowa Ocena Ryzyka (dot. obszaru prania pieniędzy i finansowania terroryzmu)
STR	ang. <i>Suspicious Transaction Report</i> , tj. Raport o Podejrzanej Transakcji
UE	Unia Europejska

1. WSTĘP

Rok 2019 był pierwszym pełnym rokiem obowiązywania *ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*. Ustawa ta dostosowała polskie przepisy do przepisów dyrektywy 2015/849 oraz znowelizowanych zaleceń FATF, a także zwiększyła efektywność krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. To w tym roku GIIF - we współpracy z Komitetem Bezpieczeństwa Finansowego, jednostkami współpracującymi i instytucjami obowiązany - opracował i opublikował pierwszą krajową ocenę ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Dokument ten w założeniu ma na celu zidentyfikowanie, ocenę, zrozumienie i ograniczenie ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. Na podstawie opublikowanej w lipcu 2019 r. krajowej oceny ryzyka GIIF rozpoczął prace nad strategią przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Główną częścią tego dokumentu będzie plan działań mających na celu ograniczenie ryzyka związanego z tymi przestępstwami.

Wykonując ustawowe zadania GIIF w ubiegłym roku zintensyfikował swoje działania analityczne. W stosunku do 2018 roku wzrosła o 16% liczba spraw analitycznych prowadzonych w jednostce. O 74% wzrosła liczba zawiadomień głównych o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy, skierowanych do właściwych miejscowo prokuratur, a łączna kwota wartości majątkowych, które były przedmiotem podejrzenia tego przestępstwa, wyniosła ok. 11,3 mld PLN. Nastąpił też ponad dwukrotny wzrost liczby blokowanych przez GIIF rachunków bankowych (302 blokady w 2018 r. w stosunku do 640 blokad w 2019 r.). Analogiczna sytuacja miała miejsce w przypadku wstrzymań transakcji finansowych (odpowiednio wzrost z 15 do 37). Na zablokowanych rachunkach zgromadzono środki o łącznej wartości ok. 208 mln PLN oraz wstrzymano transakcje na kwotę 31 mln PLN. GIIF kontynuował też bliską współpracę z jednostkami krajowymi. Podmioty uprawnione do otrzymywania od GIIF informacji – przede wszystkim prokuratura oraz organy ścigania – korzystały z danych posiadanych przez jednostkę analityki.

W październiku minionego roku na podstawie przepisów wspomnianej wyżej ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu został utworzony Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych. Jednym z głównych zadań tego rejestru jest wzmocnienie systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. W rejestrze tym gromadzone są i przetwarzane informacje o beneficjentach rzeczywistych, tj. osobach fizycznych sprawujących bezpośrednią lub pośrednią kontrolę nad spółką. Rejestrowi nadano charakter publiczny, co umożliwi każdemu nieodpłatny dostęp do informacji w nim zawartych. Zapewnia to tym samym większą kontrolę informacji przez społeczeństwo obywatelskie oraz przyczynia się do zwiększenia zaufania do rynku finansowego i uczestników obrotu gospodarczego.

Ponieważ prawidłowość implementacji do polskiego porządku prawnego *dyrektywy 2015/849* była w 2019 r. przedmiotem postępowania prowadzonego przez Komisję Europejską na podstawie art. 258 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (naruszenie nr 2017/041), GIIF został zaangażowany w opracowanie projektu *ustawy o zmianie ustawy*

o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, mającego na celu pełne i prawidłowe wdrożenie do polskiego porządku prawnego przedmiotowej dyrektywy. Uzasadnioną opinię Komisji Europejskiej analizował też Komitet Bezpieczeństwa Finansowego działający przy GIIF, który przyjął w drodze uchwały opinię o potrzebie dokonania zmian przepisów w zakresie zaproponowanym przez Generalnego Inspektora. Efektem prac legislacyjnych jest ustawa z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. poz. 2088), której przepisy weszły w życie w dniu 30 listopada 2019 r. Oprócz tego GIIF był w 2019 r. zaangażowany w proces legislacyjny, mający na celu opracowanie rozwiązań prawnych i legislacyjnych służących implementacji do krajowego porządku prawnego przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej Dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniającej Dyrektywę 2009/138/WE i 2013/36/UE.

Przygotowując się do 5. Rundy ewaluacji wzajemnych w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, prowadzonej przez Komitet MONEYVAL, GIIF w minionym roku zorganizował lub współorganizował szereg przedsięwzięć o charakterze szkoleniowo warsztatowym. Skierowane one były do przedstawicieli właściwych organów oraz zrzeszeń instytucji obowiązanych, tworzących polski system przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a ich celem było przygotowanie krajowych instytucji zaangażowanych w proces ewaluacji do zaprezentowania skuteczności polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu podczas spotkań z ewaluatorami. Nie bez znaczenia było także uruchomienie w lutym 2019 r. na stronie internetowej GIIF bezpłatnego kursu e-learningowego w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Do końca roku wydano 17 997 zaświadczeń o jego ukończeniu.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE O KRAJOWYM SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

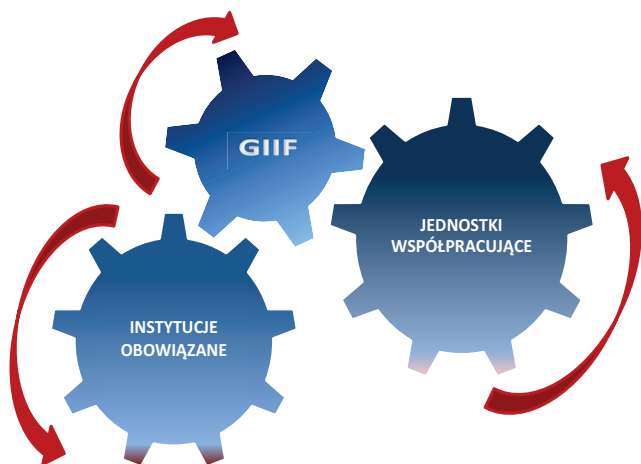
2.1. KRAJOWY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

Kształt polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (dalej jako system PPP/PFT) wyznaczają przede wszystkim przepisy prawne, zarówno krajowe, jak i Unii Europejskiej (UE). Podstawowym aktem prawnym w tym obszarze jest *ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1115, ze zm.), zwana dalej *ustawą AML/CTF*¹. Wskazuje ona organy i podmioty funkcjonujące w ramach tego systemu oraz określa ich obowiązki i uprawnienia.

System przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu tworzą w Polsce:

- GIIF;
- instytucje obowiązane;
- jednostki współpracujące.

Rysunek nr 1 – Schemat KSPPFT

Działaność podmiotów funkcjonujących w ramach tych 3 grup jest wzajemnie zależna. Od skuteczności działania instytucji obowiązanych zależy bezpośrednio jakość czynności podejmowanych przez GIIF, która z kolei ma wpływ na funkcjonowanie jednostek współpracujących (w szczególności organów ścigania czy organów nadzorczych). Z drugiej strony efektywność pracy jednostek współpracujących wpływa na działania podejmowane

¹ Od ang. *Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing*.

przez GIIF, co z kolei ma swoje odzwierciedlenie w zakresie zadań zrealizowanych przez instytucje obowiązane. Generalnie w przypadku systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu można mówić o systemie „naczyni połączonych”.

Jakkolwiek zgodnie z *ustawą* AML/CTF organami administracji rządowej właściwymi w sprawach przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, są minister właściwy do spraw finansów publicznych, jako naczelny organ informacji finansowej oraz GIIF, to jednak GIIF – jako centralny element systemu – ma relatywnie największy wpływ na działalność całego systemu. W realizacji swoich zadań GIIF jest wspomagany przez Departament Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów.

GIIF jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych po zasięgnięciu opinii ministra – członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych, jeżeli został wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów. GIIF jest sekretarzem albo podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Do zadań GIIF należy przetwarzanie informacji w trybie określonym w *ustawie* AML/CTF oraz podejmowanie działań w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w szczególności:

- analizowanie informacji dotyczących wartości majątkowych, co do których Generalny Inspektor powziął podejrzenia, że mają one związek z przestępstwem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
- przeprowadzanie procedury wstrzymania transakcji lub blokady rachunku;
- żądanie przekazania informacji o transakcjach i ich udostępnianie;
- przekazywanie uprawnionym organom informacji i dokumentów uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa;
- wymianę informacji z jednostkami współpracującymi;
- sporządzanie krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz strategii przeciwdziałania tym przestępstwom we współpracy z jednostkami współpracującymi i instytucjami obowiązany;
- sprawowanie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- wydawanie decyzji w sprawach wpisu na listę osób i podmiotów, przeciwko którym stosuje się szczególne środki ograniczające, lub skreślenia z niej oraz prowadzenie tej listy;
- współpraca z właściwymi organami innych państw, a także zagranicznymi instytucjami i międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu;
- nakładanie kar administracyjnych, o których mowa w *ustawie* AML/CTF;
- udostępnianie wiedzy i informacji z zakresu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie Ministerstwa Finansów;

- inicjowanie innych działań w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Instytucje obowiązane są to podmioty wymienione w art. 2 ust. 1 *ustawy* AML/CTF. Zostały one podzielone na 25 kategorii. W ich skład wchodzi zarówno podmioty z sektora finansowego, jak i niefinansowego.

Obowiązki instytucji obowiązanych są stosunkowo liczne. Przede wszystkim rozpoznają i oceniają one ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi zawieranymi z klientami lub z transakcjami okazjonalnymi realizowanymi przez nich. Na podstawie tego ryzyka i jego oceny instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego ukierunkowane na uzyskanie informacji na temat ich klientów oraz rozpoznania celu, dla którego ci klienci korzystają z ich usług i produktów.

Instytucje obowiązane zawiadamiają GIIF o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, jak również o przypadkach powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub określone wartości majątkowe mogą mieć związek z jednym lub drugim z ww. przestępstw.

Instytucje obowiązane przekazują ponadto GIIF informacje o tzw. transakcjach ponadprogowych, tj. takich, których równowartość przekracza wartość 15 tys. EUR i które są:

- wpłatą lub dokonaną wypłatą środków pieniężnych (czyli transakcją gotówkową),
- transferem środków pieniężnych (w tym transferem przychodzącym spoza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz odbiorcy, którego dostawcą usług płatniczych jest instytucja obowiązana), z wyłączeniem pewnych wyjątków wskazanych w *ustawie* AML/CTF,
- transakcją kupna lub sprzedaży wartości dewizowych,
- czynnością notarialną, określoną w *ustawie* AML/CTF.

Na żądanie GIIF instytucje obowiązane blokują rachunki i wstrzymują transakcje oraz przekazują lub udostępniają mu posiadane informacje i dokumenty. Wstrzymywania transakcji lub blokady rachunku dokonują one również na podstawie stosownego postanowienia prokuratora.

W celu przeciwdziałania terroryzmowi i finansowaniu terroryzmu, instytucje obowiązane stosują ponadto szczególne środki ograniczające przeciwko osobom i podmiotom wskazanym na listach publikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

GIIF posiada uprawnienia kontrolne nad instytucjami obowiązanych w zakresie wypełniania przez nie obowiązków w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W ramach swoich właściwości kontrolę instytucji obowiązanych w tym obszarze przeprowadzają również na zasadach określonych w przepisach odrębnych:

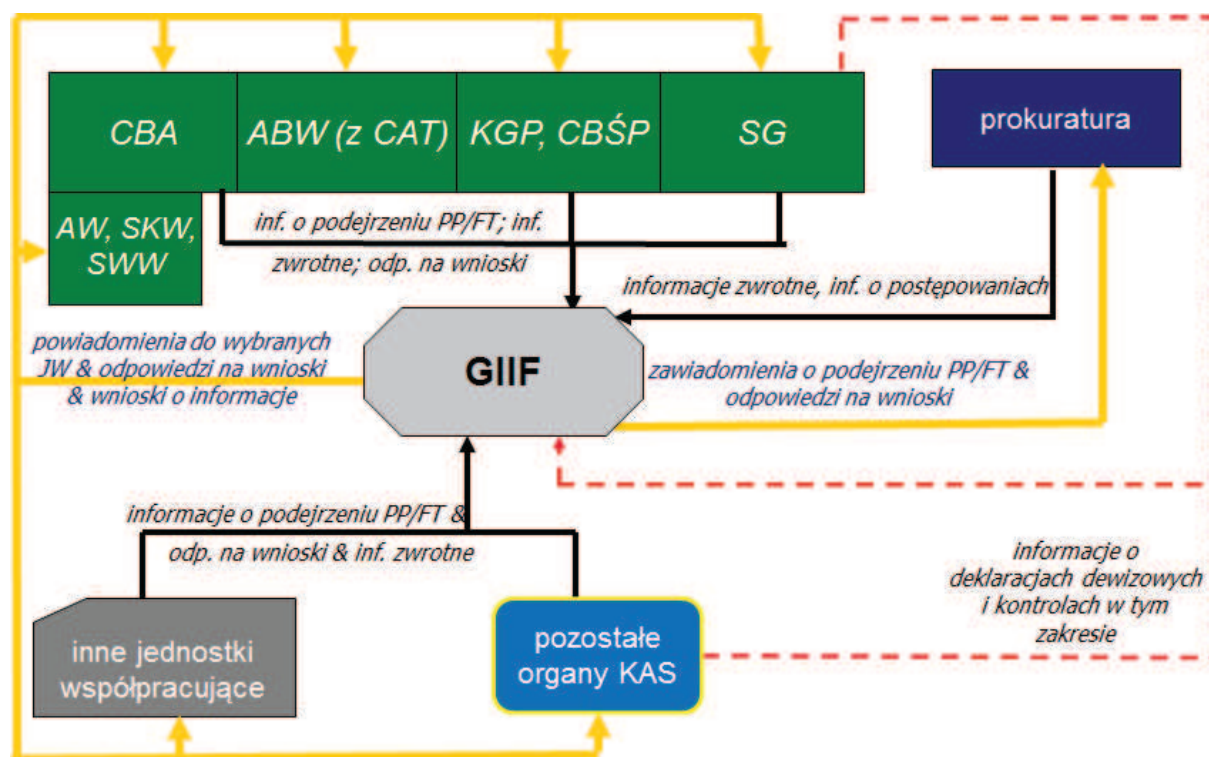
- Prezes NBP (w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność kantorową),
- KNF (w odniesieniu do instytucji przez nią nadzorowanych),
- Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa (w odniesieniu do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych),

- prezesi sądów apelacyjnych (w odniesieniu do notariuszy),
- naczelnicy urzędów celno-skarbowych (w odniesieniu do wszystkich instytucji obowiązanych);
- wojewodowie lub starostowie – w odniesieniu do stowarzyszeń;
- ministrowie lub starostowie – w odniesieniu do fundacji.

Jednostki współpracujące są to organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego oraz inne państwowe jednostki organizacyjne, a także Narodowy Bank Polski, Komisja Nadzoru Finansowego i Najwyższa Izba Kontroli.

Podobnie jak instytucje obowiązane, powiadamiają one niezwłocznie GIIF o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Ponadto na wniosek GIIF przekazują lub udostępniają w granicach swoich ustawowych kompetencji posiadane informacje lub dokumenty. Dodatkowo Straż Graniczna oraz naczelnicy urzędów celno-skarbowych przekazują GIIF informacje z deklaracji przewozu przez granicę UE środków pieniężnych.

Rysunek nr 2 – Schemat przepływu informacji pomiędzy GIIF a jednostkami współpracującymi

GIIF weryfikuje zawarte w zawiadomieniach i powiadomieniach podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu na podstawie informacji pozyskiwanych od instytucji obowiązanych, jednostek współpracujących, a także zagranicznych jednostek analityki finansowej (JAF).

W przypadku uzasadnionego podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu GIIF zawiadamia właściwego prokuratora, który we współpracy z organami ścigania podejmuje działania w celu wykrycia sprawców ww. przestępstw i pociągnięcia ich do odpowiedzialności karnej.

Po otrzymaniu takiego zawiadomienia prokurator ma obowiązek poinformować GIIF o:

- wydaniu postanowienia w przedmiocie blokady rachunku lub wstrzymania transakcji;
- zawieszeniu postępowania;
- podjęciu zawieszzonego postępowania;
- wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutu popełnienia przestępstwa.

Dodatkowo prokuratorzy są zobligowani do przekazywania do GIIF informacji o wydaniu postanowienia o blokadzie rachunku lub wstrzymaniu transakcji, wszczęciu postępowania, przedstawieniu zarzutu i wniesieniu aktu oskarżenia, w pozostałych sprawach o przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Z kolei GIIF przekazuje sądom i prokuratorom, na pisemny wniosek, zgromadzone informacje lub dokumenty, na potrzeby postępowania karnego. Dodatkowo udostępnia posiadane informacje na pisemny i uzasadniony wniosek innych jednostek współpracujących wskazanych w *ustawie* AML/CTF w zakresie ich ustawowych zadań.

W przypadku powzięcia podejrzenia popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, innego niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, GIIF przekazuje informacje uzasadniające to podejrzenie do właściwych organów (tj. organów ścigania, służb specjalnych oraz Szefa KAS), w celu podjęcia czynności wynikających z ich ustawowych zadań. Dodatkowo, jeśli poweźmie uzasadnione podejrzenie naruszenia przepisów związanych z funkcjonowaniem rynku finansowego, GIIF przekazuje informacje uzasadniające to podejrzenie do UKNF.

Ze względu na międzynarodowy wymiar przestępstw prania pieniędzy i finansowania terroryzmu GIIF wymienia informacje z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej (tj. zagranicznymi JAF).

Na uzasadniony wniosek zagranicznej JAF GIIF może zezwolić na przekazanie udostępnionych przez niego informacji innym organom lub zagranicznym JAF lub też na wykorzystanie tych informacji do celów innych niż związane z zadaniami jednostek analityki finansowej. Podobnie również GIIF może wystąpić do zagranicznej JAF o zgodę na przekazanie otrzymanych od niej informacji sądom, prokuratorom i pozostałym jednostkom współpracującym, innym zagranicznym JAF lub na wykorzystanie takich informacji do celów innych niż wykonywanie swoich zadań.

Ponadto GIIF może zażądać od instytucji obowiązanej wstrzymania transakcji lub blokady rachunku na uzasadniony wniosek zagranicznej JAF „pozwalający na uprawdopodobnienie podejrzenia popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu”.

2.2. INFORMACJE O KATEGORIACH INSTYTUCJI OBOWIAZANYCH

Zgodnie z *ustawą* AML/CTF wyodrębniamy 25 kategorii instytucji obowiązanych. Należą do nich podmioty działające na rynku finansowym oraz liczna grupa działająca poza tym rynkiem.

2.2.1. Podmioty działające na rynku finansowym

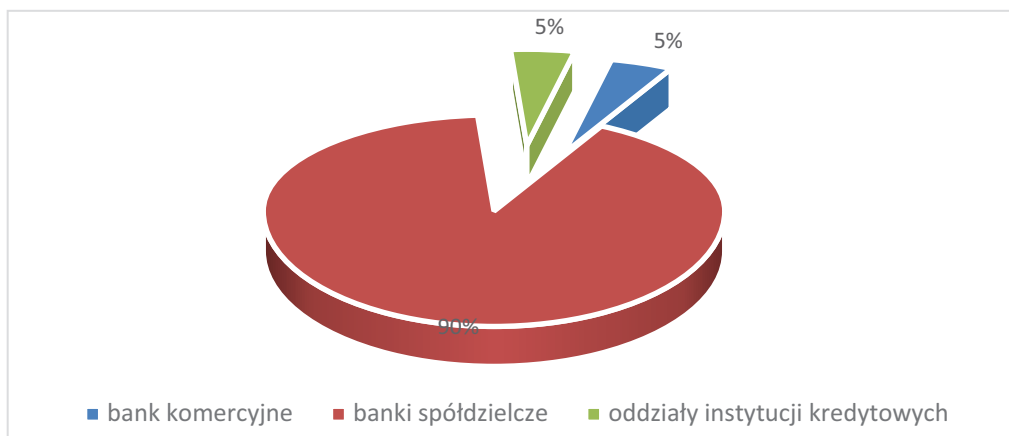
Poniżej zostały zaprezentowane informacje otrzymane z KNF², Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz NBP na podstawie art. 14 ust. 4 *ustawy* AML/CTF, dotyczące podmiotów przez nie nadzorowanych.

Sektor bankowy

Na koniec grudnia 2019 r. działalność bankową prowadziło 600 podmiotów (30 banków komercyjnych, 538 banków spółdzielczych oraz 32 oddziały instytucji kredytowych). Jednocześnie sektor bankowy dysponował siecią 12.516 placówek oraz zatrudniał 157,5 tys. osób³.

Należy zauważyć, że wg stanu na 31.12.2019 r. odnotowano nieznaczny spadek ilości podmiotów prowadzących działalność bankową (600 podmiotów) w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego (612 podmiotów). Największy spadek z tego tytułu, w omawianym okresie odnotowała sieć banków spółdzielczych, tj. o 11 oddziałów (wg stanu na 31.12.2019 r. było 538 oddziałów wobec 549 oddziałów wg stanu na 31.12.2018r.).

Wykres nr 1 - Struktura podmiotowa sektora bankowego w roku 2019

Na koniec 2019 r. wartość aktywów głównych podmiotów systemu finansowego przekraczała 2,7 bln zł, z czego około 71% przypadało na sektor bankowy. Na koniec 2019 r. udział aktywów sektora bankowego w odniesieniu do wartości PKB wynosił 92,3%, udział kredytów gospodarstw domowych, 34,4%, kredytów dla przedsiębiorstw 18,3%, depozytów gospodarstw domowych 42,5%, a depozytów przedsiębiorstw 14,9%.

Wynik finansowy netto sektora bankowego na koniec grudnia 2019 r. wyniósł 14,7 mld zł i był wyższy o 1,6 mld zł (o 12,5% r/r) od osiągniętego na koniec grudnia 2018 r. Na wzrost zysku netto sektora bankowego w 2019 r. miały wpływ m.in. rosnące przychody odsetkowe, przychody z dywidend oraz wyniki z prowizji. Jednocześnie wiadomo, że wg stanu na 31.12.2019 r. 5 banków komercyjnych i 14 banków spółdzielczych wykazało łączną stratę w wysokości 715 mln zł (co stanowiło *ca* 4,5 % udziału w sektorze sektora bankowego).

² Przedstawione informacje zostały wybrane z szerszego opisu sektorów rynku finansowego przekazanego przez KNF.

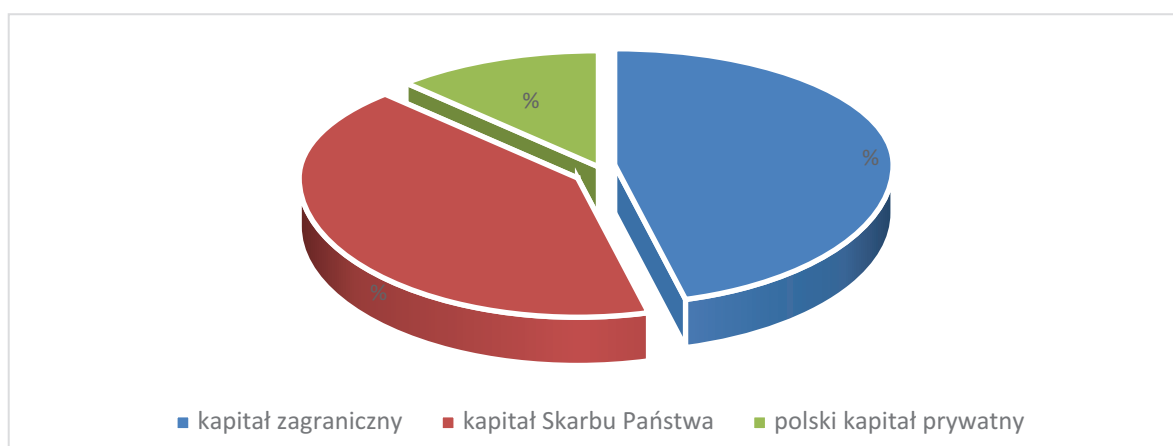
³ Banki kontynuowały działania zmierzające do wzrostu efektywności działania w drodze optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży, w rezultacie czego liczba zatrudnionych w sektorze bankowym uległa zmniejszeniu o 3,50% w okresie 31.12.2018 r. – 31.12.2019 r.

Wynik banków z tytułu odsetek w 2019 r. wyniósł 49,22 mld zł, rosnąc 9,8% (r/r), a wynik z tytułu prowizji 13,33 mld zł, co oznacza wzrost o 8,3%. Poprawa wyników nastąpiła głównie dzięki zwiększeniu wyniku odsetkowego oraz z tytułu prowizji bankowych sektora. Wyjątkiem był miesiąc grudzień 2019 r. gdy ze względu na rezerwy banków dokonywane w związku ze zwrotem prowizji (w zw. z wyrokiem TSUE⁴) wynik odsetkowy rósł wolniej, bo o 2,3%

Na koniec grudnia 2019 r. inwestorzy krajowi kontrolowali 13 banków komercyjnych (8 banków było kontrolowanych przez Skarb Państwa, a 5 przez kapitał prywatny) oraz wszystkie banki spółdzielcze. W ciągu całego roku 2019 r., podobnie jak w roku 2018 r. banki spółdzielcze podlegały procesom łączeniowym - liczba banków spółdzielczych uległa zmniejszeniu o 11, tj. z 549 na koniec 2018 r. do 538 na koniec 2019 r.

Struktura sektora bankowego z uwagi na pochodzenie kapitału w roku 2019:

Wykres nr 2 – Struktura sektora bankowego z uwagi na pochodzenie kapitału w roku 2019

Sytuacja sektora bankowego pozostaje nadal stabilna, czemu sprzyja stosunkowo wysokie tempo wzrostu gospodarki⁵. Również baza kapitałowa sektora bankowego pozostawała na dobrym poziomie. W roku 2019 r. odnotowano wzrost wartości kapitałów własnych z 203,99 mld zł na koniec grudnia 2018 r. do 210,29 mld zł na koniec 2019 r. – wzrost o 2,99%.

Na koniec 2019 r. sytuacja sektora bankowego w zakresie bieżącej płynności pozostawała na dobrym poziomie, podobnie jak w analogicznym okresie roku ubiegłego. Wszystkie banki komercyjne spełniały obowiązującą normę płynności krótkoterminowej - LCR⁶.

Banki spółdzielcze w całym 2019 r. zanotowały zysk netto w kwocie 642 mln zł, tj. o 0,7 % więcej niż rok wcześniej. Wynik z odsetek urosł o blisko 5%., z prowizji spadł o 0,7%. Całkowite przychody netto urosły o 4,3%. Niepokojącą informacją jest wzrost rezerw na aktywa finansowe o 12% - powyższe wynika z dużego udziału w portfelu tzw. kredytów nieregularnych, który jest dwukrotnie wyższy niż w bankach komercyjnych.

Pomimo generalnie korzystnej sytuacji sektora bankowego, należy zwrócić uwagę na kilka czynników mających wpływ na jego funkcjonowanie, którymi jest m.in. pogarszającą się

⁴ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) dotyczący zwrotu prowizji bankowej w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego kredytobiorcy

⁵ Według danych GUS tempo wzrostu PKB na koniec 2019 r. wyniosło 4,1%. Jakkolwiek projekcja PKB i inflacji (projekcja NBP z dnia 12 listopada 2019 r.) zakłada spowolnienie PKB w latach 2020 -2021 odpowiednio do 3,2% i 3,1% (r/r).

⁶ LCR (ang. *Liquidity Coverage Ratio*) - norma płynności krótkoterminowej.

struktura portfela kredytowego banków spółdzielczych oraz prognozowany spadek PKB w latach 2020 -2021 (projekcja NBP, spadek PKB z 3,2% w 2020r. do 3,1% w 2021r.). Wskazane czynniki będą wymagały od niektórych banków podjęcia skutecznych działań mających wpływ na poprawę ich poziomu rentowności.

Kasy oszczędnościowo-kredytowe

Na koniec grudnia 2019 r. działalność prowadziło 25 kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK).

Zgodnie z art. 3 *ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych* (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2412 ze zm.), celem SKOK jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia. Większość kas przeprowadza rozliczenia finansowe swoich członków, nieliczne (tj. 4 na 25 SKOK) świadczą wyłącznie usługi kredytowe, pożyczkowe, depozytowe i nie prowadzą dla swoich członków rachunków płatniczych.

Kasy przeprowadzają rozliczenia finansowe swoich członków, będących dostawcami usług płatniczych zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt. 9 *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych* (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 659 ze zm.), świadczą na rzecz swoich członków usługi płatnicze. SKOK-i w ramach prowadzonej działalności w zakresie przyjmowania depozytów, udzielania pożyczek i kredytów, a także rozliczeń pieniężnych są alternatywą dla systemu bankowego.

Wg stanu na 31.12.2019 r. kasy wykazały łącznie zysk w wysokości 42,25 mln zł (na koniec grudnia 2018 r. 30 kas, które wówczas prowadziły działalność, wykazały zysk w wysokości 47,96 mln zł).⁷

Źródłem finansowania działalności kas oszczędnościowo-kredytowych są depozyty ich członków. Kasy mają prawną możliwość uzyskania wsparcia finansowego z Kasy Krajowej w formie kredytów płynnościowych, jednak w całym roku 2019 r. nie korzystały z tej formy wsparcia - ze względu na strukturę finansowania utrzymywały dużą nadwyżkę środków płynnych.

W III kwartale 2019 r. w porównaniu do początku 2019 r. odnotowano spadek zatrudnienia w kasach o 114 etatów. Powyższe zostało spowodowane m.in. spadkiem liczby placówek o 18.

Na podstawie analizy danych SKOK⁸ prowadzących działalność na koniec roku 2019 r. stwierdzono, że fundusze własne kas wzrosły w stosunku do końca 2018 r. o 67,19%, tj. o 200,84 mln zł. i wykazane zostały na koniec grudnia 2019 r. w wysokości 499,78 mln zł.

Według wstępnych danych na dzień 31 grudnia 2019 r. aktywa kas łącznie to 9 344,3 mln zł. Jednocześnie wzrósł portfel pożyczkowo-kredytowy brutto o 0,77%, tj. 51,48 mln zł oraz obniżyła się wartość depozytów o 3,72%, tj. o 336,43 mln zł.

Sytuacja poszczególnych kas jest jednak zróżnicowana. Są kasy, które prowadzą bezpieczną działalność, a są także kasy które mają trudną sytuację ekonomiczno-finansową i ich

---

⁷ Dane własne KNF na dzień 3.03.2020 r.

⁸ jw.

działalność wymaga restrukturyzacji. Na koniec grudnia 2019 r. w stosunku do 7 podmiotów KNF nadal prowadził postępowania w sprawie zbadania podstaw do ustanowienia zarządcy komisarycznego, natomiast 14 kas było na koniec 2019 r. zobowiązanych do realizacji programu postępowania naprawczego.

Sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych jest wnikliwie monitorowany przez KNF, który podejmuje szereg działań mających na celu restrukturyzację tego sektora i ochronę depozytów gromadzonych w sektorze skok. W restrukturyzację tego sektora zaangażowane są również za zgodą Komisji Europejskiej środki publiczne.

Sektor Instytucji Płatniczych

W ramach tego sektora funkcjonują krajowe instytucje płatnicze (KIP), małe instytucje płatnicze (MIP) i biura usług płatniczych (BUP). Podmioty te są uprawnione do świadczenia usług płatniczych, jednakże są istotne różnice – m.in. w zakresie usług dopuszczalnych do wykonywania, zakresu terytorialnego, formy prawnej, obowiązków licencyjnych, wymogów kapitałowych.

Na dzień 31 grudnia 2019 r.⁹ zarejestrowanych było 37 KIP, 45 MIP, 2 dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, 1 krajowa instytucja pieniądza elektronicznego oraz 1 372 BUP. Według stanu na koniec IV kwartału 2019 r., fundusze własne KIP wyniosły 581,59 mln zł.

W całym 2019 r. KIP, zgodnie z informacjami sprawozdawczymi przekazywanymi przez KIP¹⁰ do KNF, wykonały 1,93 mld transakcji płatniczych o łącznej wartości 170,5 mld zł. BUP w całym 2019 r. wykonały zaledwie 32,1 mln przekazów pieniężnych o łącznej wartości 5,7 mld zł. Dla porównania, Krajowa Izba Rozliczeniowa w systemie Elixir zrealizowała 1,92 mld zleceń płatniczych o wartości 5 634,21 mld zł, z zastrzeżeniem, że część transakcji wykonywanych przez KIP jest realizowana w innych systemach rozliczeniowych – np. Express Elixir i BlueCash. W związku z powyższym, znaczenie sektora krajowych instytucji płatniczych w kontekście makroekonomicznym jest stosunkowo niewielkie.

Sektor ubezpieczeń na życie¹¹

W roku 2019 r. w sektorze ubezpieczeń na życie (dział I ubezpieczeń) 26 zakładów ubezpieczeń posiadało zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej, z czego jeden zakład, wpisany do *Krajowego Rejestru Sądowego* w dniu 22.11.2019 r. – nie rozpoczął działalności.

Zakłady ubezpieczeń na życie posiadały ok. 12,25 mln umów ubezpieczenia. W strukturze przychodów zakładów ubezpieczeń dominowała składka przypisana brutto. W dziale ubezpieczeń na życie w okresie IV kwartałów 2019 r. wyniosła ona 21,27 mld zł i stanowiła 33,32% łącznej składki przypisanej brutto całego sektora ubezpieczeń.

---

⁹ jw.

¹⁰ jw.

¹¹ jw.

Wynik finansowy netto zakładów ubezpieczeń działu I był równy 2,58 mld zł, natomiast wartość podatku dochodowego wykazana przez ww. zakłady ubezpieczeń stanowiła kwotę 694,56 mln zł.

Ogólna wartość aktywów zakładów ubezpieczeń na życie na koniec roku 2019 r. wyniosła 93,85 mld zł.

Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń na życie na koniec 2019 r. wyniosła 11,46 mld zł, co stanowi 12,22 % aktywów.

Wypłacalność zakładów ubezpieczeń na życie na koniec IV kwartałów 2019 r. kształtowała się na bezpiecznym poziomie. Wszystkie zakłady ubezpieczeń działu I wykazały pokrycie wskaźników wypłacalności, w tym 19 zakładów ubezpieczeń działu I posiadało wskaźniki wypłacalności powyżej 175%.

Dla działu I największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności miały: ryzyko związane z rezygnacjami z umów, ryzyko śmiertelności, ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach na życie i ryzyko wydatków w ubezpieczeniach na życie (w ramach ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie) oraz ryzyko cen akcji, ryzyko koncentracji aktywów, ryzyko *spreadu* kredytowego i ryzyko stopy procentowej (w ramach ryzyka rynkowego).

Sektor kapitałowy

Domy i biura maklerskie

Podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie domów i biur maklerskich na terytorium Polski jest *ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi* (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 89 ze zm.).

Działalność maklerska obejmuje wykonywanie, między innymi, czynności polegających na przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, nabywaniu lub zbywaniu instrumentów finansowych na własny rachunek, zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, doradztwie inwestycyjnym, oferowaniu instrumentów finansowych oraz świadczeniu usług w wykonaniu zawartych umów o subemisję inwestycyjne i usługowe. Firmą inwestycyjną, prowadzącą działalność maklerską, może być dom maklerski lub bank prowadzący działalność maklerską. Dom maklerski może prowadzić działalność maklerską w formie spółki akcyjnej, spółki komandytowo-akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki komandytowej, spółki partnerskiej, spółki jawnej. Prowadzenie działalności maklerskiej wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

Zgodnie ze stanem na 31.12.2019 r. działalność maklerską prowadziło:

- 9 banków, w tym 7 w formie biura maklerskiego (w 2018 r. tak samo),
- 38 domów maklerskich (w 2018 r. 40),
- 1 towarowy dom maklerski (w 2018 r. 1).

Według danych za ten sam okres działalność powierniczą prowadziło 12 banków (w 2018 r. 12).

Poniższa Tabela nr 1 przedstawia kształtowanie się liczby poszczególnych podmiotów w latach 2016-2019¹²:

Rodzaj podmiotu	2016	2017	2018	2019
Domy maklerskie	46	44	40	37
Towarowe domy maklerskie	1	1	1	1
Banki prowadzące działalność maklerską	11	11	9	9
Banki powiernicze	13	13	12	12
OGÓŁEM	71	69	62	59

Na dzień 31.12.2019 r. domy maklerskie prowadziły 563 321 rachunków instrumentów finansowych klientów (spadek o 21,21% w porównaniu do 2018 r.).

W 2019 r. wartość aktywów ogółem domów maklerskich osiągnęła poziom 6 640 791 tys. zł. W porównaniu do roku 2018 nastąpił nieznaczny wzrost aktywów ogółem o kwotę 38 208 tys. zł. Poziom funduszy własnych domów maklerskich uległ spadkowi o 7,45% z kwoty 1 492 919 tys. zł (wg stanu na 31.12.2018) do kwoty 1 359 656 tys. zł (wg stanu na 31.12.2019).

Na koniec grudnia 2019 r. domy maklerskie zanotowały zysk netto w wysokości 27 862 tys. zł, co stanowi wysoki spadek (83,14%) w porównaniu z analogicznym okresem roku 2018 (165 257 tys. zł). Na regres zysku netto w branży miał wpływ przede wszystkim spadek wartości przychodów z działalności podstawowej domów maklerskich (r/r) o kwotę 184 055 tys. zł, tj. o 28,58%.

Ponadto, na wyniki finansowe roku 2019 oraz 2018 miały wpływ wydarzenia związane z działalnością GetBack S.A. oraz instytucji współpracujących z tym podmiotem, które doprowadziły do podważenia zaufania inwestorów do rynku kapitałowego, co znalazło odzwierciedlenie w wynikach finansowych domów maklerskich.

Towarowe domy maklerskie¹³

Na koniec 2019 r. funkcjonował 1 towarowy dom maklerski posiadający licencję KNF, który wypracował w 2019 r. zysk netto w kwocie 1,73 mln zł, a jego kapitał własny wg stanu na 31.12.2019 r. wynosił 19,94 mln zł. Jednocześnie wiadomo, że w analogicznym okresie roku ubiegłego wskazany towarowy dom maklerski odnotował zysk netto w wysokości 2,87 mln zł, a jego kapitał własny na koniec 2018 r. wyniósł 22, 80 mln zł.

Banki powiernicze

Wg stanu na 31.12.2019 r. istniało 12 banków powierniczych. Na koniec 2019 r. banki powiernicze prowadziły 41 697 rachunków papierów wartościowych (spadek o 9,33% w

¹² Dane własne KNF na dzień 3.03.2020 r.

¹³ jw.

stosunku do 31.12.2018 r.), na których zapisane były aktywa o wartości 764 361,11 mln zł (spadek o 20,37% w stosunku do 31.12.2018 r.).

Towarzystwa funduszy inwestycyjnych (TFI)

Zasady tworzenia i działania funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określa *ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi* (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 95 ze zm.).

Fundusz inwestycyjny jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w *ustawie* również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w *ustawie* papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe. Jako organ zarządzający funduszem inwestycyjnym działa towarzystwo funduszy inwestycyjnych.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 57 towarzystw funduszy inwestycyjnych, a łączna wartość zarządzanych przez TFI aktywów wynosiła 375,63 mld zł. Według stanu na koniec 2019 r. towarzystwa zarządzały 813 funduszami inwestycyjnymi, przy czym powyższa liczba uwzględnia również fundusze w likwidacji. Na łączną liczbę funduszy inwestycyjnych składało się 48 funduszy inwestycyjnych otwartych, 66 specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz 699 funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Łączna wartość aktywów funduszy inwestycyjnych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. kształtowała się na poziomie 320,40 mld zł. Z kolei wartość zarządzanych przez TFI portfeli, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych wyniosła 55,23 mld zł.

Wartość aktywów ogółem funduszy inwestycyjnych według stanu na koniec grudnia 2019 r. wynosiła 2 886 261 tys. zł, z czego 58% stanowiły środki pieniężne w kwocie 1 654 624 tys. zł. Natomiast suma kapitałów własnych towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec 2019 r. była równa 2 167 779 tys. zł.

Łączne wyniki finansowe netto towarzystw funduszy inwestycyjnych wypracowane w 2019 roku wyniosły 954 946 tys. zł i były o 47 814 tys. zł wyższe niż w roku poprzednim (wzrost o 5,01%).

W 2019 r. TFI wypracowały łącznie przychody w wysokości 3 564 848 tys. zł, na które składały się przede wszystkim przychody z tytułu zarządzania funduszami inwestycyjnymi na poziomie 3 376 798 tys. zł. Suma kosztów ogółem poniesionych przez TFI w 2019 r. wyniosła 2 378 811 tys. zł, z czego 49,65% stanowiły koszty zmienne w kwocie 1 181 009 tys. zł.

Podmioty prowadzące działalność kantorową¹⁴

Prezes NBP, wykonując zadania określone *ustawą z 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 160 ze zm.) i *ustawą AML/CTF*, prowadzi rejestr działalności kantorowej, a także wykonuje kontrolę działalności kantorowej oraz kontrolę wypełniania przez

---

¹⁴ Oprócz przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową, banków oraz oddziałów instytucji kredytowych wymianą walut zajmują się także inne podmioty, prowadzące wymianę walut za pośrednictwem Internetu. Ponadto funkcjonują też podmioty świadczące usługi polegające na zbieraniu i kojarzeniu zleceń zamiany walut od różnych klientów i organizujące/umożliwiające taką wymianę pomiędzy nimi. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 11 *ustawy AML/CTF* są one instytucjami obowiązanymi.

przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2019 r. do rejestru działalności kantorowej wpisanych było 2 544 przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową. Działalność kantorowa, według stanu na 31 grudnia 2019 r., wykonywana była w 4 844 kantorach, a w 314 działalność była zawieszona.

Tabela nr 2 - Wartość skupionych i sprzedanych w kantorach walut obcych w IV kwartale 2018 r. oraz w I, II, i III kwartale 2019 r. (w mln zł)

okres	skup walut obcych	sprzedaż walut obcych	saldo obrotów
IV kw. 2018 r.	26 374	15 391	10 983
I kw. 2019 r.	21 291	13 081	8 210
II kw. 2019 r.	22 545	15 566	6 979
III kw. 2019 r.	29 815	16 790	13 026

Pozostałe instytucje

Oprócz ww. instytucji obowiązanych (opisanych na podstawie informacji z KNF, Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej i NBP) funkcjonują także inne instytucje obowiązane działające na rynku finansowym. tj. instytucje pożyczkowe, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 25 *ustawy AML/CTF*, a także część instytucji finansowych.

Przepisy rozdziału 5aa *ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1083) zawierają warunki, od spełnienia których jest uzależniona możliwość prowadzenia działalności przez instytucje pożyczkowe. Między innymi, zgodnie z art. 59aa ust. 1 tej *ustawy*, instytucja pożyczkowa może podjąć wykonywanie działalności po uzyskaniu wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych. Rejestr instytucji pożyczkowych jest prowadzony przez KNF od 2017 r. Według informacji ze strony internetowej KNF (zgodnie z dokonany sprawdzieniem w dniu 26 lutego 2020 r.) do rejestru było wpisanych 487 instytucji pożyczkowych.

W zakresie definicji instytucji finansowych *ustawa AML/CTF* odsyła do przepisów *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2357), która w art. 4 ust. 1 pkt 7 definiuje ją jako „instytucję finansową, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia nr 575/2013”. Przywoływany przepis *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012* (Dz. Urz. UE. L Nr 176 z dnia 27 czerwca 2013r., str. 1) wskazuje natomiast, że „«instytucja finansowa» oznacza przedsiębiorstwo inne niż instytucja¹⁵, którego podstawową działalnością jest nabywanie pakietów akcji lub wykonywanie co najmniej jednego spośród rodzajów działalności wymienionych w pkt 2-12 i pkt 15 załącznika I do *Dyrektywy 2013/36/UE*, pojęcie to obejmuje finansowe spółki holdingowe, finansowe spółki holdingowe o działalności mieszanej, instytucje płatnicze w rozumieniu *Dyrektywy 2007/64/WE* Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku i spółki zarządzania aktywami, nie obejmuje jednak ubezpieczeniowych spółek holdingowych i ubezpieczeniowych spółek holdingowych prowadzących działalność mieszaną”. Tym samym za instytucje finansowe niebędące innymi instytucjami obowiązany wskazanymi w *ustawie AML/CTF* należy uznać przedsiębiorstwa

¹⁵ Zdefiniowaną w art. 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia 575/2013 jako „instytucję kredytową lub firmę inwestycyjną”.

faktoringowe, leasingowe (w zakresie leasingu finansowego) oraz podmioty, których podstawową działalnością jest „doradztwo dla przedsiębiorstw gospodarczych w zakresie struktury kapitałowej, strategii przemysłowej i kwestii z nimi związanych, jak również doradztwo i usługi dotyczące łączenia się oraz nabywania przedsiębiorstw gospodarczych”¹⁶.

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego¹⁷ z dnia 10.01.2020 r. dotyczącymi podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON wiadomo, że wg stanu na koniec 2019 r. było zarejestrowanych 688 podmiotów gospodarczych deklarujących prowadzenie działalności gospodarczej w branży leasing finansowy – PKD 64.91.Z. Zgodnie z ww. danymi GUS najwięcej firm z branży było zarejestrowanych w województwie mazowieckim – 244.

Leasing finansowy obejmuje dzierżawy, których okres w przybliżeniu pokrywa się z przewidywanym czasem amortyzacji środków trwałych, a dzierżawca otrzymuje wszelkie zyski płynące z dzierżawy i ponosi wszelkie ryzyko związane z posiadaniem prawem własności. Prawo własności środka trwałego może, ale nie musi być ostatecznie przeniesione na dzierżawcę. Tego rodzaju dzierżawa obejmuje wszystkie lub praktycznie wszystkie koszty, włączając odsetki.

Z danych GUS zawartych w kwartalnej informacji o podmiotach gospodarki narodowej, wg stanu na 31 grudnia 2019 r., w krajowym rejestrze urzędowym gospodarki narodowej REGON (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne), było zarejestrowanych ogółem 9 159 podmiotów wskazujących na prowadzenie działalności w zakresie określonym kodem PKD – 6499Z, tj. pozostałej finansowej działalności usługowej, gdzie indziej niesklasyfikowanej, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (ta podklasa obejmuje m.in. działalność w zakresie faktoringu)¹⁸.

Oprócz ww. instytucji finansowych, również Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (KDPW S.A.), a także spółka, której przekazała wykonywanie czynności z zakresu, o którym mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, ze zm.), są instytucjami obowiązanyymi w zakresie, w jakim prowadzą rachunki papierów wartościowych lub rachunki zbiorcze.

KDPW S.A. i KDPW_CCP, obok GPW S.A. oraz BondSpot S.A., są zaliczane przez KNF do podmiotów infrastruktury rynku kapitałowego. KDPW S.A. jest centralnym depozytem papierów wartościowych, a do jego zadań należy między innymi prowadzenie i nadzorowanie systemu rejestracji papierów wartościowych oraz systemu rozrachunku transakcji zawieranych w obrocie instrumentami finansowymi, a także nadzór nad zgodnością wielkości emisji z liczbą papierów wartościowych znajdujących się w obrocie, obsługa zdarzeń korporacyjnych, realizacja zobowiązań emitentów, a także prowadzenie obowiązkowego systemu rekompensat. Z kolei KDPW_CCP SA jest izbą rozliczeniową, w której KDPW posiada 100% udział w kapitale zakładowym.

---

¹⁶ Pkt 9 załącznika I do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca Dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca Dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz. Urz. UE. L Nr 176 z 27.06.2013, str. 338).

¹⁷<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2019,7,7.html>

¹⁸<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2019,7,7.html>

2.2.2. Pozostałe kategorie instytucji obowiązanych

Instytucje obowiązane wykonujące zawody prawnicze

Zawody prawnicze są zawodami zaufania publicznego, których zakres i sposób wykonywania został opisany w przepisach szczegółowych. Mają one zwykle reglamentowany charakter, tj. podlegają kontroli zarówno ze strony państwa, jak i poszczególnych korporacji. Wykonywanie wolnego zawodu łączy się posiadaniem wysokich umiejętności i wiedzy.

Zgodnie z art. 1 § 1-2 ustawy z dnia 19 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2019 r., poz. 540) notariusz w zakresie swoich uprawnień działa jako osoba zaufania publicznego, korzystając z ochrony przysługującej funkcjonariuszom publicznym, a czynności notarialne, dokonywane przez notariusza zgodnie z prawem, mają charakter dokumentu urzędowego. Jego zadania mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa i prawidłowości obrotu prawnego (według art. 80 § 2 ww. ustawy podczas dokonywania czynności notarialnych notariusz jest obowiązany czuwać nad należywym zabezpieczeniem praw i słuszych interesów stron oraz innych osób, dla których czynność ta może powodować skutki prawne).

Według informacji Krajowej Rady Notarialnej zawód notariusza wykonywało 3 432 osoby¹⁹.

Notariusze są instytucjami obowiązanyymi w zakresie, w jakim wykonują czynności dokonywane w formie aktu notarialnego, obejmujące:

- przeniesienie własności wartości majątkowej, w tym sprzedaż, zamianę lub darowiznę ruchomości lub nieruchomości,
- zawarcie umowy działu spadku, zniesienia współwłasności, dożywocia, renty w zamian za przeniesienie własności nieruchomości oraz o podział majątku wspólnego,
- przeniesienie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, prawa użytkowania wieczystego oraz ekspektatywy odrębnej własności lokalu,
- wniesienie wkładu niepieniężnego po założeniu spółki,
- zawarcie umowy dokumentującej wniesienie lub podwyższenie wkładów do spółki albo wniesienie lub podwyższenie kapitału zakładowego,
- przekształcenie lub połączenie spółek,
- zbycie przedsiębiorstwa,
- zbycie udziałów w spółce.

Adwokatem jest prawnik świadczący pomoc prawną w oparciu o ustawę z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2019 r., poz. 1513). Adwokat obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z udzielaniem pomocy prawnej. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie dotyczy informacji udostępnianych na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu – w zakresie określonym tymi przepisami.

---

¹⁹ https://krn.org.pl/1197/Znajdz_notariusza. Informacja na stronie z zakładki [Europejski Spis Notariuszy – wyszukiwarka](#). Data dostępu do informacji na ww. stronie to 03.03.2020 r.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Krajowym Rejestrze Adwokatów i Aplikantów, prowadzonym przez Naczelną Izbę Adwokacką, na dzień 19 lutego 2020 r., było 19 301 adwokatów wykonujących aktywnie swój zawód²⁰, a także 85 prawników zagranicznych świadczących pomoc prawną.²¹

Z kolei radcą prawnym jest prawnik świadczący pomoc prawną w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych* (Dz.U. z 2020 r. poz. 75). W szczególności udziela on porad i konsultacji prawnych, sporządza opinie prawne, opracowuje projekty aktów prawnych oraz występuje przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy (w tym przed Sądem Najwyższym, Trybunałem Konstytucyjnym, Naczelny Sąd Administracyjny, Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskim Trybunałem Praw Człowieka).

Według informacji zawartych w wyszukiwarce radców prawnych, udostępnionej przez Krajową Izbę Radców Prawnych, na dzień 19 lutego 2020 r., było 47 427 radców prawnych.²²

Adwokaci, podobnie jak radcowie prawni i prawnicy zagraniczni²³ są instytucjami obowiązanyymi w zakresie, w jakim świadczą na rzecz klienta pomoc prawną lub czynności doradztwa podatkowego, dotyczące:

- kupna lub sprzedaży nieruchomości, przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa,
- zarządzania środkami pieniężnymi, instrumentami finansowymi lub innymi aktywami klienta,
- zawierania umowy o prowadzenie rachunku bankowego, rachunku papierów wartościowych lub wykonywania czynności związanych z prowadzeniem tych rachunków,
- wnoszenia wkładu do spółki kapitałowej lub podwyższenia kapitału zakładowego spółki kapitałowej,
- tworzenia, prowadzenia działalności lub zarządzania spółkami kapitałowymi lub trustami.

Doradcy podatkowi i biegli rewidenci

Doradcy podatkowi wykonują swój zawód zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym* (Dz. U. z 2020, poz. 130). Według art. 2 ust. 1 ww. *ustawy*, do czynności doradztwa podatkowego należy:

- udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami;

---

²⁰ <http://rejestradwokatow.pl/adwokat/ewidencja>

²¹ <http://rejestradwokatow.pl/prawnikzagraniczny/ewidencja>

²² <http://kirp.pl/wyszukiwarka-radcow-prawnych/>

²³ Z wyjątkiem radców prawnych oraz prawników zagranicznych wykonujących zawód w ramach stosunku pracy lub służby w urzędach obsługujących organy administracji publicznej, innych państwowych lub samorządowych jednostkach organizacyjnych oraz w podmiotach innych niż spółki, o których mowa w art. 8 ust. 1 *ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych*.

- prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg rachunkowych, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie;
- sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie;
- reprezentowanie podatników, płatników i inkasentów w postępowaniu przed organami administracji publicznej i w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych w sprawach wymienionych w pierwszym podpunkcie.

Czynności wskazane w pierwszym i ostatnim podpunkcie mogą wykonywać jedynie wskazane w ww. *ustawie* podmioty, tj. osoby fizyczne wpisane na listę doradców podatkowych, adwokaci i radcowie prawni, a w przypadku czynności wskazanych w pierwszym podpunkcie – również biegli rewidenci. Dodatkowo uprawnienia do zawodowego wykonywania czynności, z podpunktu pierwszego i czwartego mają także (o ile wykonują te czynności wyłącznie przez wskazane w poprzednim zdaniu osoby zatrudnione w tych podmiotach):

- organizacje zawodowe posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, stowarzyszenia lub izby gospodarcze, jeżeli przedmiotem ich działalności statutowej jest również doradztwo podatkowe świadczone wyłącznie na rzecz ich członków,
- firmy audytorskie uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do badania sprawozdań finansowych,
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, które spełniają warunki wskazane w art. 4 ust. 1 pkt 3 ww. *ustawy*.

Zawodowe wykonywanie czynności doradztwa podatkowego podlega ochronie ustawowej, a wykonywanie ich przez podmioty nie uprawnione jest zabronione i podlega karze grzywny. Na doradcy podatkowym ciąży obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania zawodu.

Doradcy podatkowi, w przypadku świadczenia na rzecz klienta pomocy prawnej lub czynności doradztwa podatkowego, są instytucjami obowiązanyymi w takim samym zakresie jak adwokaci, radcowie prawni, prawnicy zagraniczni. Ponadto są instytucjami obowiązanyymi w związku z wykonywaniem czynności doradztwa podatkowego innych niż wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 14 *ustawy* AML/CTF.

Na liście doradców podatkowych, zgodnie z dokonanym sprawdzeniem z dnia 19 lutego 2020 r., było wpisanych 9 031 osób.²⁴

Biegli rewidenci wykonują swój zawód na podstawie przepisów *ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1421). Zgodnie z art. 3 ust. 1 w ramach swojej pracy biegły rewident wykonuje czynności rewizji finansowej oraz świadczy usługi atestacyjne inne niż czynności rewizji finansowej, niezastrzeżone do wykonywania przez biegłych rewidentów, a także usługi pokrewne. Swój zawód może wykonywać jako: osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek albo wspólnik firmy audytorskiej, albo osoba fizyczna

---

²⁴ <https://krdp.pl/doradcy.php>

pozostająca w stosunku pracy z firmą audytorską, albo osoba fizyczna (w tym osoba prowadząca działalność gospodarczą w innym niż wymienionym zakresie), która zawarła umowę cywilnoprawną z firmą audytorską. Zgodnie z informacjami z rejestru biegłych rewidentów, prowadzonym przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów –w oparciu o dokonane sprawdzenie z dnia 19 lutego 2020 r. – było 5 589 biegłych rewidentów oraz 1 418 firm audytorskich.²⁵

Podmioty prowadzące działalność w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier w karty i gier na automatach

Funkcjonowanie rynku gier hazardowych reguluje *ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 847) oraz przepisy wykonawcze do tej *ustawy*. Zgodnie z nimi grami hazardowymi są gry losowe, zakłady wzajemne, gry w karty, gry na automatach.

Grami losowymi są gry, w tym urządzone przez sieć Internet, o wygrane pieniężne lub rzeczowe, których wynik w szczególności zależy od przypadku. Są to: gry liczbowe, loterie pieniężne, gra telebingo, gry cylindryczne, gry w kości, gra bingo pieniężna, gra bingo fantowa, loterie fantowe, loterie promocyjne, loterie audioteksowe.

Zakładami wzajemnymi są zakłady o wygrane pieniężne lub rzeczowe, polegające na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi lub zwierząt, w których uczestnicy wpłacają stawki, a wysokość wygranej zależy od łącznej kwoty wpłaconych stawek - totalizatory oraz zaistnienia różnych zdarzeń, w tym zdarzeń wirtualnych, w których uczestnicy wpłacają stawki, a wysokość wygranych zależy od umówionego, między przyjmującym zakład a wpłacającym stawkę, stosunku wpłaty do wygranej - bukmacherstwo.

Grami na automatach są gry na urządzeniach mechanicznych, elektromechanicznych lub elektronicznych, w tym komputerowych oraz gry odpowiadające zasadom gier na automatach urządzone przez sieć Internet o wygrane pieniężne lub rzeczowe, w których gra zawiera element losowości.

Grami w karty są gry black jack, poker i baccarat, jeżeli są rozgrywane o nagrody pieniężne lub rzeczowe.

Prowadzenie działalności w zakresie gier liczbowych, loterii pieniężnych, gry telebingo oraz gier na automatach poza kasynem gry, a także urządzenie gier hazardowych przez sieć Internet (z wyjątkiem zakładów wzajemnych i loterii promocyjnych), jest objęte monopolem państwa.

Na podstawie ww. *ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych* urządzenie gier hazardowych wymaga – w zależności od rodzaju gry – koncesji lub zezwolenia ministra właściwego do spraw finansów publicznych albo uzyskania zezwolenia właściwego dyrektora izby administracji skarbowej (IAS) lub ewentualnie zgłoszenia do właściwego dyrektora IAS.

Według stanu na 2 marca 2020 r.²⁶ wydanych było 50 koncesji na prowadzenie kasyna gry, określających lokalizacje każdego z kasyn. Według stanu na ten sam dzień²⁷ było ogółem 19 legalnych podmiotów na rynku zakładów wzajemnych, które posiadały zezwolenia Ministra

---

²⁵ <https://pana.gov.pl/firmy-audytorskie/>

²⁶ <https://www.podatki.gov.pl/media/5902/wykaz-obowi%C4%85zuj%C4%85cych-koncesji-na-kasyna-gry-wed%C5%82ug-stanu-na-02-03-2020.pdf>, dostęp w dniu 04.03.2020 r.

²⁷ <https://www.podatki.gov.pl/pozostale-podatki/gry-hazardowe/zaklady-wzajemne-i-gry-hazardowe-przez-internet/>, dostęp w dniu 04.03.2020 r.

Finansów na urządzenie zakładów wzajemnych. Zezwolenie Ministra Finansów na urządzenie zakładów wzajemnych w punktach naziemnych posiadało 12 podmiotów, natomiast Zezwolenie Ministra Finansów na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie zakładów wzajemnych przez Internet posiadało 18 podmiotów. Jednocześnie był jeden legalny podmiot, który posiadał możliwość urządzania i prowadzenia działalności w zakresie innych gier hazardowych w sieci Internet. Te gry to gry na automatach, gry w karty, gry cylindryczne, gry w kości (strona www.totalcasino.pl) oraz gry liczbowe i loterie pieniężne (strona gry.lotto.pl).

Podatek od gier w latach 2017 – 2019 kształtował się w następujący sposób²⁸ (Tabela nr 3):

Tabela nr 3 – Podatek od gier w podziale na poszczególne rodzaje gier w 2017 r. i 2018 r. oraz w I i IV kw. 2019r. (w tys. zł)

Rodzaje gier	2017	2018	2019				
	Razem	Razem	I	II	III	IV	Razem
Gry liczbowe	695 165	713 941	177 925	190 183	193 007	199 237	760 352
Loterie pieniężne	174 867	202 002	55 691	53 962	56 766	59 456	225 874
Salony gier na automatach	-	1 805	2 281	3 433	4 765	6 222	16 701
E-kasyno	-	2 198	16 232	18 410	21 061	23 989	79 693
Kasyna gry	372 134	383 557	108 082	111 913	113 401	124 174	457 570
Zakłady wzajemne	407 367	622 847	193 596	188 590	200 445	241 225	823 856
Loterie audiotekstowe	7 495	7 772	2 147	2 733	2 562	3 068	10 510
Loterie fantowe	32	12	3	4	1	5	13
RAZEM	1 657 060	1 934 134	555 957	569 228	592 010	657 376	2 374 571

Operatorzy pocztowi

Zgodnie z art. 3 pkt 12 *ustawy z 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188, ze zm.), operatorem pocztowym jest przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności pocztowej, na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych. Prawo pocztowe przewiduje także istnienie operatora wyznaczonego - szczególnego rodzaju operatora pocztowego, który jest obowiązany do świadczenia usług pocztowych. Do dnia 1 stycznia 2016 r. operatorem wyznaczonym była Poczta Polska S.A.

Według informacji zawartych w rejestrze operatorów pocztowych, prowadzonym przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, zgodnie z dokonany sprawdzieniem z dnia 19 lutego 2020 r. było 286 operatorów pocztowych.²⁹

Fundacje i stowarzyszenia

Fundacja jest to forma prawna organizacji pozarządowej, w której istotnym elementem jest kapitał przeznaczony na określony cel. Zgodnie z art. 1 *ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach* (Dz.U z 2018 r. poz. 1491, ze zm.) „fundacja może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami”. Fundacje mogą realizować jednocześnie kilka celów.

²⁸ <https://www.podatki.gov.pl/media/5831/podatek-od-gier-w-latach-2017-2019.xlsx>, dostęp w dniu 04.03.2020 r.

²⁹ <https://bip.uke.gov.pl/rop/rejestr-operatorow-pocztowych>

Zgodnie z informacją sygnałną GUS z dnia 23.12.2019 r. było 14,5 tys. fundacji (dane wg stanu na 31.12.2018 r.).³⁰

Fundacje są instytucjami obowiązanyymi w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

Stowarzyszenie jest podstawową formą organizacyjno-prawną, w której realizowane jest zagwarantowane konstytucyjnie jedno z najistotniejszych praw obywatelskich – prawo wolności swobodnego zrzeszania się i podejmowania wspólnych działań. Według art. 2 ust. 1 *ustawy z 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach* (Dz.U. z 2019 r. poz. 713) jest ono „dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych”.

Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności, a jego działalność opiera się na pracy społecznej swoich członków. Do prowadzenia swych spraw stowarzyszenie może zatrudniać pracowników, w tym swoich członków.

Zgodnie z informacją sygnałną GUS z dnia 23.12.2019 r. było 69,1 tys. stowarzyszeń (dane wg stanu na 31.12.2018 r.).³¹

Instytucjami obowiązanyymi są jedynie stowarzyszenia posiadające osobowość prawną, w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 EUR, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

Według informacji uzyskanych w trybie art. 14 ust. 4 *ustawy AML/CTF* od starostów i wojewodów zidentyfikowano 3 instytucje obowiązane wśród nadzorowanych stowarzyszeń (wg stanu na 31 grudnia 2019 r.).³²

Inne niefinansowe instytucje obowiązane

Dużą grupę instytucji obowiązanych działających poza rynkiem finansowym stanowią przedsiębiorcy prowadzący działalność nieregulowaną, głównie na podstawie przepisów *ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców* (t.j. Dz. U. z 2019 poz. 1292)(dalej *ustawy Prawo przedsiębiorców*). Wśród nich znajdują się instytucje obowiązane wskazane w art. 2 ust. 1 pkt 12, 16-18, 23-24 *ustawy AML/CTF*.

Z informacji ze strony <https://gieldekryptowalut.pl/najwieksze-gielly-i-kantory-kryptowalut/> (dostęp w dniu 20 lutego 2020 r.) wynika, że w sieci swoje usługi w języku polskim oferowało

---

³⁰<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/dzialalnosc-stowarzyszen-i-podobnych-organizacji-spoecznych-fundacji-spoecznych-podmiotow-wyznaniowych-oraz-samorzadu-gospodarczego-i-zawodowego-w-2018-r-wyniki-wstepne,3,8.html>

³¹<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/dzialalnosc-stowarzyszen-i-podobnych-organizacji-spoecznych-fundacji-spoecznych-podmiotow-wyznaniowych-oraz-samorzadu-gospodarczego-i-zawodowego-w-2018-r-wyniki-wstepne,3,8.html>

³² Informacje przekazane przez starostów i wojewodów bazowały na posiadanej przez nich wiedzy. W części odpowiedzi wskazywano na ograniczone możliwości ustalania, które ze stowarzyszeń spełniają warunki wskazane w art. 2 ust. 1 pkt 22 *ustawy AML/CTF* (tj. podczas kontroli przeprowadzanych zgodnie z innymi przepisami lub poprzez pobieranie oświadczeń od stowarzyszeń).

co najmniej 35 kantorów i giełd kryptowalut, tj. podmiotów, które można by rozważać jako instytucje obowiązane, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12 *ustawy* AML/CTF.

Rozróżnienie pomiędzy giełdami i kantorami kryptowalut bazuje na różnicy w modelach ich działalności. Kantory kryptowalut świadczą swoje usługi zarówno w Internecie, jak i w stacjonarnych punktach usługowych. Umożliwiają one swoim klientom zakup lub sprzedaż określonej ilości jednostek zdecentralizowanych walut wirtualnych. Nie oferują one usług w zakresie przechowywania tych jednostek lub też kluczy prywatnych umożliwiających dostęp do nich. Z kolei giełdy kryptowalut świadczą szerszy zakres usług. Transakcje kupna i sprzedaży jednostek kryptowalut mogą być zawierane z giełdą kryptowalut, jak również – na podstawie kojarzenia ofert kupna i sprzedaży jej klientów – pomiędzy różnymi ich użytkownikami. Ponadto, oferują one swoim klientom prowadzenie portfeli elektronicznych na ich rzecz.

W Polsce istnieje również możliwość realizacji transakcji kupna i sprzedaży zdecentralizowanych walut wirtualnych za gotówkę albo w punktach stacjonarnych niektórych giełd i kantorów kryptowalut, albo za pośrednictwem specjalnych bankomatów (tzw. *bitomaty*³³).

W obrocie nieruchomościami może uczestniczyć pośrednik - przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą z zakresu pośrednictwa w obrocie nieruchomościami. Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami polega na odpłatnym wykonywaniu czynności zmierzających do zawarcia przez inne osoby umów. Zakres czynności pośrednictwa w obrocie nieruchomościami określa umowa pośrednictwa. Umowa wymaga formy pisemnej lub elektronicznej pod rygorem nieważności. Nie jest możliwe podanie liczby pośredników w obrocie nieruchomościami, bowiem każdy przedsiębiorca może wykonywać czynności pośrednictwa w obrocie nieruchomościami pod warunkiem posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem tych czynności.

Z danych GUS zawartych w kwartalnej informacji o podmiotach gospodarki narodowej, wg stanu na 31 grudnia 2019 r., w krajowym rejestrze urzędowym gospodarki narodowej REGON (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne), było zarejestrowanych ogółem 19 719 podmiotów wskazujących na prowadzenie działalności w zakresie określonym kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – 6831Z, tj. pośrednictwa w obrocie nieruchomościami³⁴.

Usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych – zgodnie z art. 76a ust. 1 *ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości* (Dz. U z 2019 r. poz. 351) – jest działalnością gospodarczą, w rozumieniu przepisów ww. *ustawy Prawo przedsiębiorców*, polegającą na świadczeniu usług w zakresie:

- prowadzenia, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym,
- okresowego ustalania lub sprawdzania drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów,

---

³³ Bitomaty – jest ich w Polsce co najmniej 50

³⁴ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2019,7,7.html>

- wyceny aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego,
- sporządzania sprawozdań finansowych,
- gromadzenia i przechowywania dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ww. *ustawą*.

Działalność polegającą na usługowym prowadzeniu ksiąg rachunkowych może wykonywać każdy przedsiębiorca, pod warunkiem że czynności z zakresu prowadzenia ksiąg będą wykonywane przez osoby, które mają pełną zdolność do czynności prawnych oraz nie były skazane prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwo skarbowe oraz za przestępstwa określone w rozdziale 9 ww. *ustawy*. Dodatkowym warunkiem prowadzenia takiej działalności jest wymóg, aby przedsiębiorca nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania działalności zawarł umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z prowadzoną działalnością w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 16 *ustawy* AML/CTF instytucjami obowiązany są także przedsiębiorcy w rozumieniu *ustawy* *Prawo przedsiębiorców*, niebędący innymi instytucjami obowiązany, którzy świadczą usługi polegające na:

- tworzeniu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej,
- pełnieniu funkcji członka zarządu lub umożliwianiu innej osobie pełnienia tej funkcji lub podobnej funkcji w osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej,
- zapewnianiu siedziby, adresu prowadzenia działalności lub adresu korespondencyjnego oraz innych pokrewnych usług osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej,
- działaniu lub umożliwieniu innej osobie działania jako powiernik trustu, który powstał w drodze czynności prawnej,
- działaniu lub umożliwieniu innej osobie działania jako osoba wykonująca prawa z akcji lub udziałów na rzecz podmiotu innego niż spółka notowana na rynku regulowanym podlegającym wymogom dotyczącym ujawniania informacji zgodnie z prawem UE lub podlegająca równoważnym standardom międzynarodowym.

Z danych GUS zawartych w kwartalnej informacji o podmiotach gospodarki narodowej, wg stanu na 31 grudnia 2019 r., w krajowym rejestrze urzędowym gospodarki narodowej REGON (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne), było zarejestrowanych ogółem 17 544 podmiotów wskazujących na prowadzenie działalności w zakresie określonym kodem PKD – 8211Z, tj. związanej z administracyjną obsługą biura³⁵. Podklasa ta obejmuje „działalność związaną z codzienną administracyjną obsługą biura, taką

---

³⁵<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2019,7,7.html>

jak: recepcja, planowanie finansowe, rachunkowość, księgowość, obsługa personelu i dostarczanie poczty, wykonywaną na zlecenie”.

Jedną z czynności bankowych określonych w art. 5. *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe* są czynności polegające na udostępnieniu skrytki sejfowej, o ile czynności te są wykonywane przez banki. Jednak udostępnianie skrytek sejfowych może być również przedmiotem działalności gospodarczej w rozumieniu *ustawy Prawo przedsiębiorców*.

Relatywnie szeroką kategorią instytucji obowiązanych, obejmujących podmioty gospodarcze działające w różnych branżach, są przedsiębiorcy przyjmujący lub dokonujący płatności za towary w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane. Jakkolwiek art. 19 *ustawy Prawo przedsiębiorców* wskazuje na obowiązek przedsiębiorców dokonywania i przyjmowania płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą za pośrednictwem ich rachunków płatniczych, w każdym przypadku gdy jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 15 000 zł lub równowartość tej kwoty, to jednak odnosi się on tylko do transakcji pomiędzy przedsiębiorcami.

3. INFORMACJE O DANYCH PRZEKAZYWANYCH DO GIIF

3.1. INFORMACJE O TRANSAKCJACH PODEJRZANYCH

W 2019 r. w systemie informatycznym GIIF zarejestrowano 4100 zawiadomień opisowych o działalności i transakcjach podejrzanych, tzw. SAR-ów (Suspicious Activity Reports), które włączono do prowadzonych postępowań analitycznych. Powyższe zawiadomienia zawierają opis kilku, kilkunastu, a w niektórych przypadkach kilkuset transakcji (powiązanych ze sobą poprzez strony transakcji, okoliczności przeprowadzenia transakcji, zbliżony okres realizacji i/lub zaangażowanie tych samych wartości majątkowych) i towarzyszących im okoliczności, które w przekonaniu zgłaszającej instytucji/jednostki mogą być związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu. Często częściami składowymi tych zawiadomień są dodatkowe dane i dokumenty uzasadniające podejrzenia i mające na celu usprawnienie prowadzenia postępowania (np. historie rachunków, kopie dokumentów dotyczących transakcji, itp.). Im szersze spectrum informacji zawartych w SAR, tym większe możliwości szybkiej weryfikacji otrzymanych danych i ich powiązania z informacjami z innych źródeł i tym bardziej skrócony czas realizacji działań podejmowanych przez GIIF we współpracy z prokuraturą i organami ścigania. Zawiadomienia opisowe mogą zawierać w szczególności informacje na temat powziętego przez zgłaszający podmiot podejrzenia popełnienia przestępstwa oraz okoliczności towarzyszących transakcjom. Rodzaje podmiotów zgłaszających SAR do GIIF ilustruje Tabela nr 4 (dane z roku 2019 pokazane na tle danych z lat poprzednich).

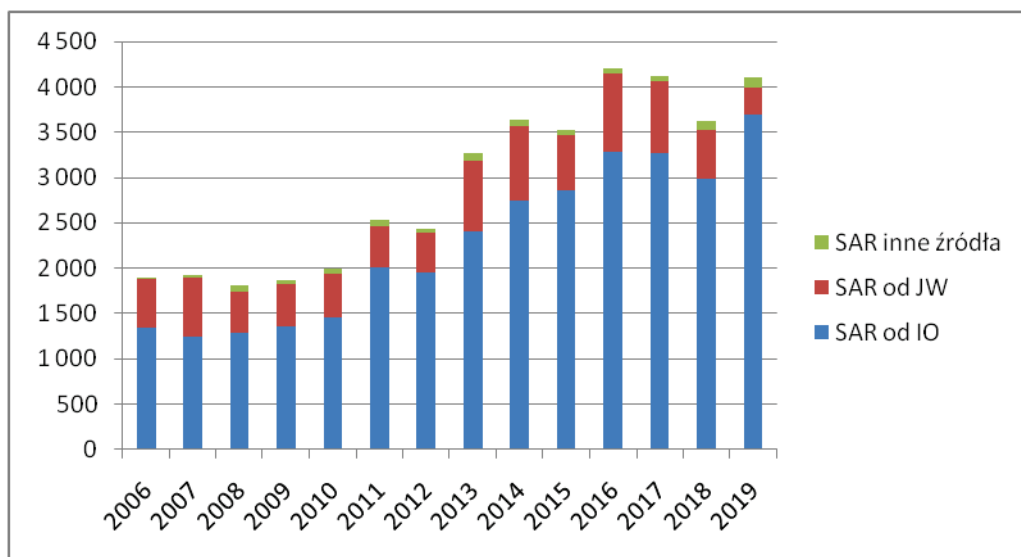
Tabela nr 4 - Liczba zawiadomień opisowych (SAR) otrzymanych w latach 2001-2019

Okres	Instytucje obowiązane	Jednostki współpracujące	Inne źródła	Łącznie
2001 r. (od VII)	102	115	14	231
2002 r.	358	237	19	614
2003 r.	739	211	15	965
2004 r.	860	521	16	1 397
2005 r.	1 011	500	15	1 526
2006 r.	1 351	530	17	1 898
2007 r.	1 244	648	28	1 920
2008 r.	1 287	460	68	1 815
2009 r.	1 362	464	36	1 862
2010 r.	1 462	476	59	1 997
2011 r.	2 004	461	62	2 527
2012 r.	1 954	436	37	2 427

2013 r.	2 399	789	77	3 265
2014 r.	2 739	823	75	3 637
2015 r.	2863	604	53	3 520
2016 r.	3290	853	55	4 198
2017 r.	3272	796	47	4 115
2018 r.	2982	543	97	3 622
2019 r.	3697	293	110	4 100

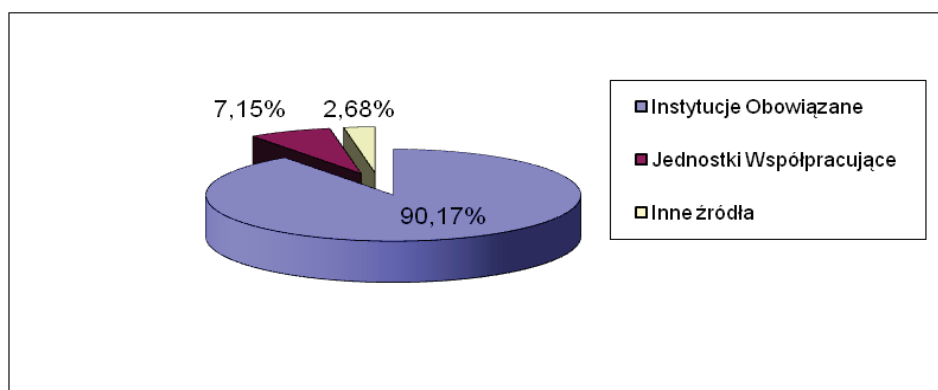
Liczba zawiadomień opisowych utrzymuje się na wysokim poziomie od siedmiu lat (wykres nr 3). Rok 2019 był pierwszym pełnym rokiem obowiązywania znowelizowanych przepisów w zakresie raportowania SAR, a zmiana w tym zakresie nastąpiła w drugiej połowie roku 2018 – to powoduje, że porównywanie danych rok do roku należy wykonywać z odpowiednią dozą ostrożności.

Wykres nr 3 – Liczba zawiadomień opisowych (SAR) otrzymanych w latach 2009-2019

Udział procentowy zawiadomień opisowych otrzymanych z poszczególnych źródeł informacji zobrazowany jest na wykresie nr 4.

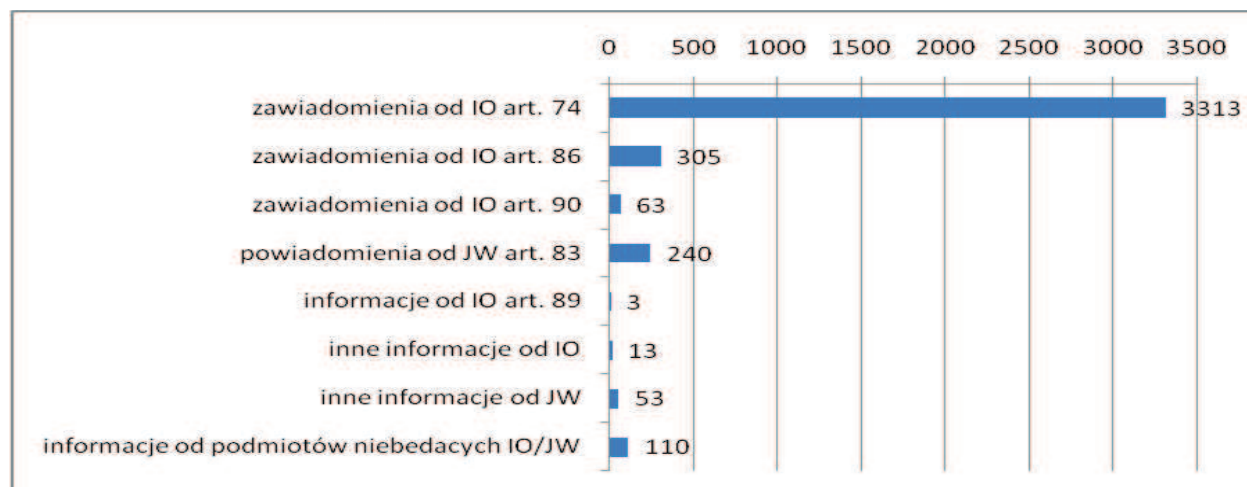
Wykres nr 4 - Źródła zawiadomień opisowych (SAR) w 2019 r.

Na ogólną liczbę SAR rejestrowanych w roku 2019 składają się zawiadomienia i informacje różniące się ze względu na okoliczności towarzyszące zdarzeniom, których dotyczą, a także przesłankami i trybem przekazania do GIIF. Obowiązująca ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wskazuje w artykułach: 74 (*zawiadomienie od instytucji obowiązanej o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu*), 83 (*powiadomienie od jednostki współpracującej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu*), 86 (*zawiadomienie od instytucji obowiązanej o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub określone wartości majątkowe mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu*), 89 (*informacja od instytucji obowiązanej o zawiadomieniu do prokuratora o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że wartości majątkowe będące przedmiotem transakcji lub zgromadzone na rachunku pochodzą z przestępstwa innego niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub z przestępstwa skarbowego albo mają związek z przestępstwem innym niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub z przestępstwem skarbowym*), 90 (*zawiadomienie od instytucji obowiązanej o przeprowadzeniu transakcji, co do której instytucja obowiązana powzięła uzasadnione podejrzenie, że może mieć ona związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu, w przypadku gdy przekazanie zawiadomienia było niemożliwe przed przeprowadzeniem transakcji*) różne przesłanki dla przesłania przez instytucję obowiązaną lub jednostkę współpracującą SAR do GIIF. Zestawienie liczbowe różnych typów SAR zarejestrowanych przez GIIF w roku 2019 przedstawia wykres nr 5.

Wykres nr 5 - Typy zawiadomień opisowych (SAR) w 2019 r.

W 2019 r. zarejestrowano 293 zawiadomienia opisowe (SAR) od jednostek współpracujących (JW), co stanowi spory spadek w porównaniu zarówno do poprzedniego roku jak i do średniej z ubiegłych lat. Spadek liczby SAR od jednostek współpracujących był już zauważony w sprawozdaniu GIIF za rok 2018, dane z roku 2019 go potwierdzają.

Od instytucji obowiązanych GIIF zarejestrował w 2019 roku 3697 SAR. Ich liczba jest o ponad 20% wyższa niż średnia z poprzednich pięciu lat. Jak to już było wskazane przy omawianiu Tabeli nr 4 – rok 2019 był pierwszym pełnym rokiem obowiązywania znowelizowanych przepisów w zakresie raportowania, a zmiana w tym zakresie nastąpiła w drugiej połowie roku 2018. Zachowując wobec tego ostrożność przy porównywaniu danych rok do roku wzrost liczby SAR w roku 2019 w stosunku do roku bezpośrednio poprzedzającego można wiązać ze

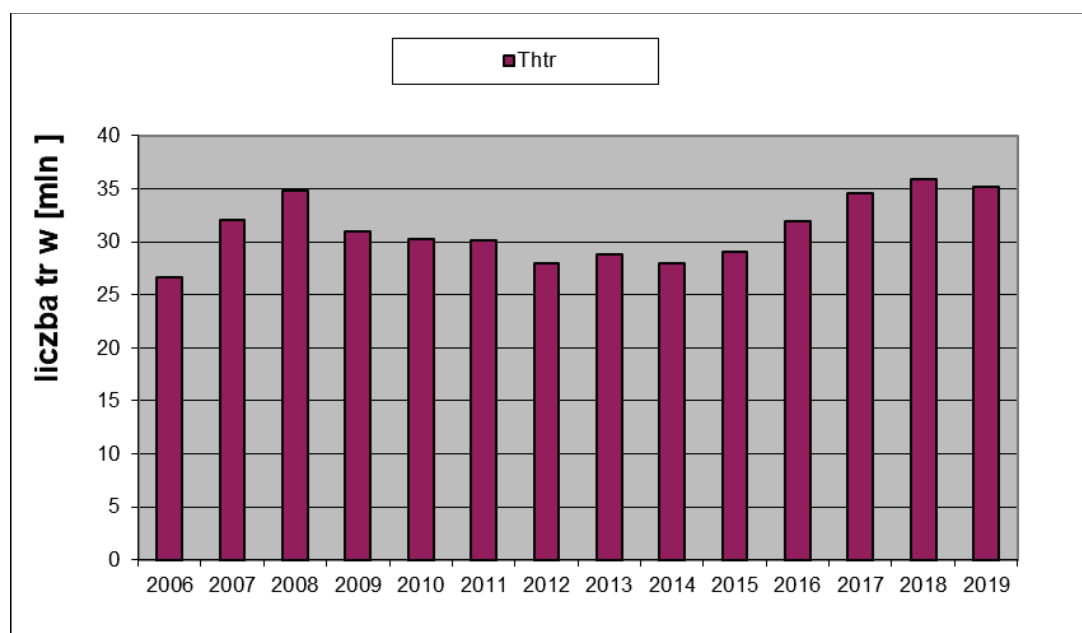
zniknięciem spośród kategorii informacji raportowanych do GIIF przez instytucje obowiązane w latach poprzednich tzw. informacji o pojedynczej transakcji podejrzanej - STR. W poprzednich latach GIIF otrzymywał po kilkadziesiąt tysięcy tego typu informacji rocznie (w roku 2018 było to blisko 43 tys. informacji o pojedynczych transakcjach), przy czym zdecydowana większość z nich była powiązana z informacjami raportowanymi w ramach SAR. W obecnym stanie prawnym przypadki, które dotyczą pojedynczych transakcji i mogły być raportowane poprzednio jako STR niezwiązany z równoległym przesyłanym SAR'em – w roku 2019 manifestują się prawdopodobnie jako zwiększona liczba SAR.

3.2. INFORMACJE O TRANSAKCJACH PONADPROGOWYCH

W 2019 r. GIIF otrzymał informacje o 35,26 mln tzw. transakcji ponadprogowych (w trybie art. 72 obowiązującej *ustawy* AML/CTF), których równowartość przekracza ustawowy próg. Są one gromadzone w systemie informatycznym GIIF i przetwarzane w Departamencie Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów – zarówno na potrzeby postępowań analitycznych prowadzonych przez GIIF, jak i na potrzeby analiz prowadzonych w wyniku realizacji wniosków uprawnionych organów. Liczba informacji o transakcjach tego rodzaju przekazywanych rokrocznie do GIIF pozostaje na zbliżonym poziomie (*wykres nr 6*), przy czym - w ślad za zmianą przepisów w roku 2018 – w roku 2019 miało miejsce zakończenie okresów przejściowych w zakresie sposobu przekazywania informacji o transakcjach ponadprogowych do GIIF. Zmiana przepisów dotyczyła zarówno kategorii raportowanych transakcji, katalogu instytucji obowiązanych raportujących informacje, jak i zawartości informacji o transakcji przesyłanej do GIIF. Zmiana przepisów w roku 2018 i zakończenie okresów przejściowych dla przekazywana informacji o transakcjach powyżej progu powoduje, że bezpośrednie porównywanie danych statystycznych z lat 2018-2019 i lat poprzednich musi być prowadzone z odpowiednią dozą ostrożności, przy czym w całkowitej liczbie transakcji, o których informacja została zaraportowana do GIIF w roku 2019 nie nastąpiła znacząca zmiana. Wskazuje to, że ograniczenie raportowania szeregu typów informacji – aktualnie zgodnie z art. 72 *ustawy* AML/CTF raportowane są informacje o czterech enumeratywnie wymienionych w tym artykule rodzajach transakcji: wpłatach/wypłatach środków w gotówce, transferach środków, transakcjach kupna/sprzedaży środków dewizowych oraz wybranych czynnościach notarialnych - nie wpłynęło znacząco na ogólną liczbę raportów. Z katalogu raportowanych transakcji zniknęła część kategorii – np. transakcje bez widocznego obrotu pieniężnego, obejmujące do drugiej połowy roku 2018 różne przypadki, obecnie obejmują wyłącznie enumeratywnie wymienione rodzaje czynności notarialnych (co samo w sobie jest zmianą, gdyż poprzednio katalog raportowanych czynności notarialnych był otwarty). Z kolei doprecyzowany przepis w zakresie raportowania informacji o transferach środków przychodzących z zagranicy spowodował obszerniejsze raportowanie w tym zakresie. Z drugiej strony wprowadzenie nowych wzorów dokumentów elektronicznych, zgodnie z którymi raportowane są informacje o transakcjach ponadprogowych, a wraz z nimi bardziej szczegółowego podziału raportowanych informacji na kategorie – daje lepszy wgląd w charakter transakcji, których dotyczą raporty. Przykładowo transfery środków – poprzednio skomasowane w jednej kategorii – obecnie raportowane są z uwzględnieniem informacji o rodzaju transferu, w tym typie i sposobie złożenia zlecenia inicjującego transfer. Podobnie informacje o transakcjach związanych z przepływem gotówkowym są obecnie dokładniej identyfikowane w raportach. Na potrzeby sprawozdania za rok 2019 informacje o transakcjach

raportowane wg „starych” kategorii i wg „nowych” kategorii (jak wspomniano w roku 2019 zakończyły się wyznaczone w tym zakresie okresy przejściowe) zostały sprowadzone do wspólnych zbiorów, które umożliwiają prezentację zgromadzonych informacji w spójny sposób mimo zmiany sposobu i zakresu raportowania oraz porównanie z danymi za poprzednie lata. Część informacji, które są możliwe do analizy dzięki nowemu systemowi raportowania informacji do GIIF, została przedstawiona w dalszej części sprawozdania z zaznaczeniem, że dotyczą tylko części raportów z roku 2019 (tych przesłanych już wg nowych zasad). Pełne przejście na opis danych rocznych wg nowych zasad będzie możliwe dla danych raportowanych za rok 2020.

Wykres nr 6 – Liczba informacji o transakcjach ponadprogowych otrzymanych przez GIIF.

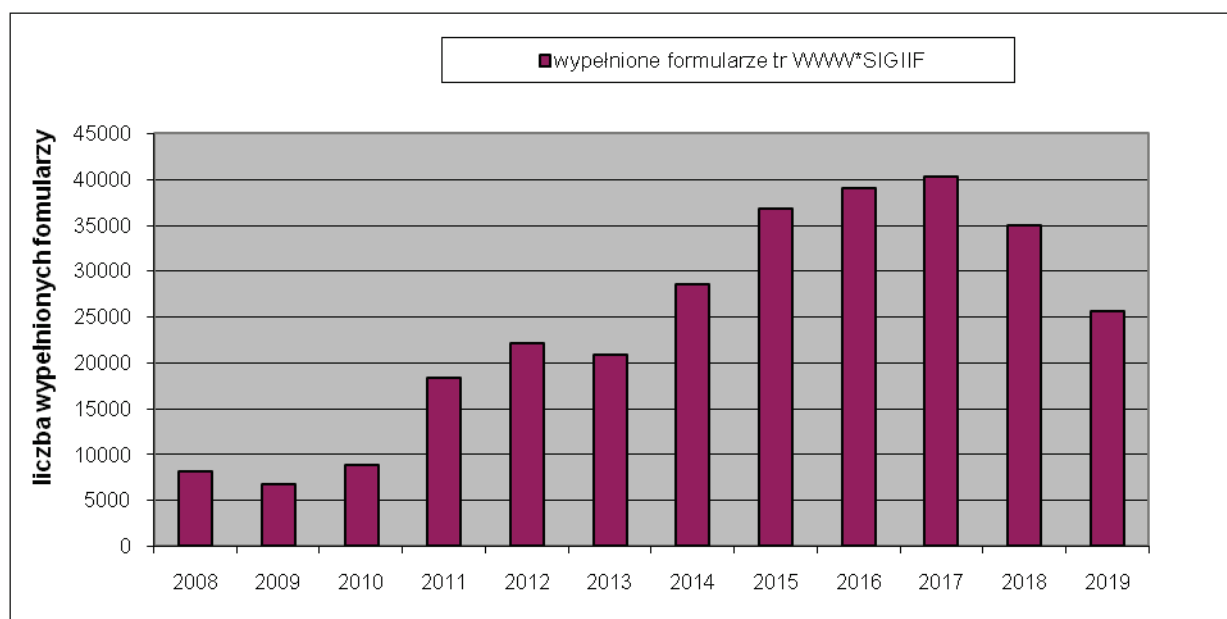
Instytucje obowiązane przekazują dane o ww. transakcjach zbiorczo lub pojedynczo, w postaci plików, w sposób ciągły (w przeciwieństwie do obowiązujących w poprzednich latach terminów raportowania raz w miesiącu do 14. dnia po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w którym transakcje zostały zarejestrowane). W 2018 r. system informatyczny GIIF przyjął 120 tys. plików z danymi dotyczącymi ww. transakcji, a w 2019 roku takich plików zostało zarejestrowanych już blisko 300 tys. Jest to związane ze zmianą sposobu przyjmowania plików z danymi od instytucji obowiązanych. Obecnie wszystkie dane są przekazywane elektronicznie, a oprócz dominującego w poprzednich latach przekazu za pośrednictwem bezpiecznej strony internetowej GIIF, szeroko wykorzystywany jest kanał komunikacji korzystający z uruchomionej usługi sieciowej systemu teleinformatycznego GIIF, umożliwiający automatyzację procesu po stronie instytucji obowiązanej. W połowie lipca 2019 zamknięty został kanał przekazywania plików za pośrednictwem poczty elektronicznej.

W przypadku przekazywania informacji o transakcjach za pośrednictwem bezpiecznej strony internetowej możliwe jest zarówno przesłanie przy jej pomocy pliku zawierającego informacje o wielu transakcjach wygenerowanego w odpowiednim formacie z systemu instytucji obowiązanej (to rozwiązanie wykorzystywane było w przeszłości głównie przez duże instytucje, przekazujące miesięcznie informacje o wielu transakcjach, obecnie ta grupa instytucji korzysta głównie z nowego kanału zapewnianego przez usługi sieciowe systemu

teleinformatycznego GIIF), jak i wypełnienie formularza (będącego odzwierciedleniem dokumentu elektronicznego stanowiącego wzór elektronicznej karty transakcji) bezpośrednio na stronie WWW (to jest rozwiązanie wykorzystywane głównie przez mniejsze instytucje, przekazujące informacje o niewielu transakcjach miesięcznie).

Liczba informacji o transakcjach zarejestrowanych poprzez wypełnienie elektronicznego formularza karty transakcji bezpośrednio na stronie WWW rosła począwszy od skokowego wzrostu w roku 2011 r., kiedy przekazano w ten sposób 18,3 tys. transakcji (przy liczbie wahającej się pomiędzy 6,7 tys. a 8,7 tys. transakcji rocznie w latach 2008-2010), w latach 2012 i 2013 liczba transakcji przekazanych tą drogą wzrosła do poziomu powyżej 20 tysięcy, w 2014 r. osiągnęła 28,5 tys., w 2015 roku 36,8 tys. transakcji, w 2016 roku 38,9 tys., w 2017 roku 40,2 tys., w 2018 roku 35 tys. W roku 2019 zarejestrowano w ten sposób 25,6 tys. informacji o transakcjach (ilustracja na wykresie nr 7). Spadek liczby informacji wypełnionych bezpośrednio przy wykorzystaniu formularza na stronie WWW wiązać należy przede wszystkim z ograniczeniem rodzajów transakcji ponadprogowych raportowanych do GIIF, który dotyczył w większym stopniu grupy instytucji obowiązanych wykorzystujących dotąd ten kanał dostarczania informacji.

Wykres nr 7 - transakcje zarejestrowane przez wypełnienie elektronicznego formularza karty transakcji bezpośrednio na stronie WWW SIGIIF.

Wraz z zakończeniem w roku 2019 okresów przejściowych dla raportowania informacji o transakcjach ponadprogowych zakończone zostało przyjmowanie informacji w postaci papierowych kart transakcji. Liczba przekazywanych w ten sposób informacji utrzymywała się na niewielkim poziomie (w 2017 – 1,3 tys., w 2018 – 1,0 tys.). Nawet tak niewielka część informacji przekazywana przez instytucje obowiązane do GIIF w postaci papierowych kopii kart transakcji wymagała nieproporcjonalnie znacznie więcej pracy przy gromadzeniu i wprowadzaniu do baz danych niż informacje o transakcjach przekazywane drogą elektroniczną. Sytuacja uległa zmianie po zakończeniu okresu przejściowego – od lipca 2019 roku wszystkie dane są raportowane w formie elektronicznej. Dla przypadków, w których występuje problem z elektronicznym podpisaniem informacji raportowanej w formie elektronicznej, utrzymana została możliwość potwierdzenia przekazania danych

z wykorzystaniem papierowego i podpisanego tradycyjnie, specjalnie zaprojektowanego wydruku z systemu teleinformatycznego GIIF, który jest dostępny po wypełnieniu formularza elektronicznego na stronie WWW (dane w wersji elektronicznej trafiają bezpośrednio do systemu teleinformatycznego GIIF).

Spośród wspomnianych 35,26 mln transakcji, o których informacje przekazano do baz GIIF w 2019 r., 6,08% stanowiły transakcje zaliczone przez instytucje obowiązane do kategorii wpłat lub wypłat gotówkowych (w roku 2018 było to 6,26%, a w roku 2017 transakcje tego typu stanowiły 6,72%).

Jednocześnie 9,74% stanowiły transakcje z udziałem podmiotów, dla których instytucja obowiązana wskazała miejsce zamieszkania/siedzibę poza granicami Polski lub obywatelstwo inne niż polskie, a 6,05% transakcji zostało zakwalifikowanych przez instytucje obowiązane jako przychodzące z zagranicy. W roku 2018 transakcje zakwalifikowane przez instytucje obowiązane w ich raportach jako przychodzące z zagranicy stanowiły 3,51% (podobnie jak w poprzednich latach). Nowe przepisy, które obowiązują od drugiej połowy roku 2018 roku jednoznacznie wskazały, że transfery środków przychodzące z zagranicy podlegają raportowaniu do GIIF, kładąc tym samym kres interpretacyjnym spekulacjom jakie towarzyszyły poprzednio obowiązującym przepisom. Efektem jest dwukrotny wzrost liczby raportowanych transferów z zagranicy, co należy odnotować jako pozytywny przejaw przystosowania się instytucji obowiązanych w tym zakresie do obowiązujących przepisów i istotne zmniejszenie luki w informacjach dostępnych dla analiz GIIF. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że analiza przekazywanych informacji wskazuje, że wiele jest jeszcze do poprawienia w zakresie jakości przekazywanych informacji o transferach przychodzących z zagranicy, w szczególności w zakresie identyfikacji stron transakcji i przyporządkowywania tym transakcjom właściwych i poprawnie opisanych w raportach numerów rachunków.

Zmiany w sposobie raportowania informacji o transakcjach powyżej progu umożliwiają lepszy wgląd w strukturę informacji i lepszą ich klasyfikację, co ma wpływ na możliwość lepszej oceny ryzyka związanego z poszczególnymi rodzajami transakcji, a także daje wgląd w dotąd niedostępne bezpośrednio dla GIIF istotne informacje o transakcjach szczególnie podatnych na ryzyka związane z praniem pieniędzy/finansowaniem terroryzmu. Tego typu informację stanowi przykładowo kategoryzacja informacji o transferach środków. Dla danych raportowanych w nowy sposób GIIF uzyskał wgląd w strukturę sposobu, w jaki inicjowany jest transfer środków. I tak, o ile 89,72% transferów wychodzących inicjowana jest w wyniku zlecenia „tradycyjnego” polecenia przelewu lub polecenia zapłaty, o tyle pozostałe 10,28% transferów powyżej progu jest wynikiem realizacji zlecenia krajowego lub zagranicznego przekazu pieniężnego (4,64%) albo wynikiem realizacji transferu inicjowanego z wykorzystaniem karty płatniczej, instrumentu pieniądza elektronicznego, telefonu komórkowego lub innego urządzenia cyfrowego lub informatycznego, bądź w inny sposób (łącznie 5,64%).

Dla danych z części dostępnej do analizy w roku 2019 wspomniane 4,64% transferów ponadprogowych wynikających z realizacji zlecenia przekazu pieniężnego to informacje o ponad 567 tys. przekazów pieniężnych. Z kolei w tej samej próbkę danych wspomniane 5,64% transferów ponadprogowych wynikających z realizacji zlecenia inicjowanego z wykorzystaniem karty płatniczej, instrumentu pieniądza elektronicznego, telefonu komórkowego, innego urządzenia cyfrowego lub informatycznego, bądź w inny sposób, to informacje o blisko 689 tys. transferów środków.

Podobna sytuacja ma miejsce dzięki kategoryzacji informacji o transferach środków przychodzących z zagranicy. Dla danych raportowanych w nowy sposób GIIF uzyskał nie tylko informacje o dwukrotnie większej liczbie tego typu transferów (które stanowią grupę bardziej niż inne podatną na ryzyka związane z ML/TF) ale też wgląd w strukturę sposobu, w jaki inicjowany jest transfer środków. I tak 89,78% transferów ponadprogowych przychodzących z zagranicy to efekt realizacji poleceń przelewu, 6,78% dociera do polskich instytucji obowiązanych jako efekt realizacji przekazów pieniężnych, a 3,44% transferów przychodzących z zagranicy została sklasyfikowana przez przyjmujące je instytucje obowiązane jako wynikające z realizacji innego rodzaju zlecenia. W liczbach bezwzględnych dla danych z części dostępnej do analizy w roku 2019 w ww. sposób, to odpowiednio informacje o ponad 925 tys. przelewów z zagranicy, blisko 70 tys. przekazów z zagranicy i ponad 35,4 tys. innych rodzajów transferów środków z zagranicy.

Przedstawione liczby bezwzględne dotyczące różnego rodzaju informacji z jednej strony pokazują skalę zagadnienia związanego ze sprawnym łączeniem gromadzonych informacji z innymi źródłami danych, a z drugiej pokazują nowe możliwości różnicowania procedur dla informacji kwalifikowanych do różnych obszarów ryzyka. Dla roku 2019 dotyczy to tylko części informacji o transakcjach ponadprogowych, dla informacji gromadzonych w roku 2020 będzie to już dotyczyło informacji o wszystkich transakcjach wpływających do systemu teleinformatycznego GIIF.

Otrzymane informacje o transakcjach zostały udostępnione w systemie teleinformatycznym GIIF jako dane wejściowe dla dalszych analiz. W szczególności informacje te były poddawane automatycznym procesom analitycznym. Przykładowo, wszystkie informacje o transakcjach były weryfikowane pod kątem ewentualnych powiązań z podmiotami podejrzanymi o finansowanie terroryzmu lub podmiotami pochodzącymi z krajów wysokiego ryzyka/objętych sankcjami. Automatycznie poszukiwane są powiązania informacji o transakcjach z innymi rodzajami informacji dostępnych w systemie (na przykład z zapytaniami zewnętrznych podmiotów – prokuratury, zagranicznych jednostek analityki finansowej itd.), które są następnie wykorzystywane w postępowaniach analitycznych lub przekazywane do zewnętrznych podmiotów zwracających się do GIIF o przekazanie informacji finansowych. Powyższych powiązań szukano z wykorzystaniem funkcjonujących w systemie teleinformatycznym GIIF modeli analitycznych, które były stosowane zarówno w procesach automatycznego generowania raportów, jak i w analizach tworzonych *ad hoc* na potrzeby konkretnego problemu.

Informacje o transakcjach ponadprogowych wykorzystywane są zarówno do ekstrakcji danych o rachunkach podmiotów podejrzanych, jak i informacji o samych transakcjach, stanowiąc pomocne źródło danych w prowadzonych postępowaniach analitycznych. Informacje o transakcjach są dostępne do analiz zarówno w postaci prostej, gdzie zadając pytanie o konkretny podmiot czy rachunek można uzyskać dostęp do zgromadzonych danych, jak i źródło dla analizy powiązań – poprzez wykorzystanie możliwości wyszukania w bazie danych obiektów (rachunków, podmiotów) powiązanych, tj. pozostających względem siebie w relacji o zdefiniowanym typie (np. podmiotów czy rachunków powiązanych poprzez wystąpienia w łańcuchu transakcji). Tego typu analiza powiązań w zakresie rachunków dotyczy tylko rachunków, o których informacje zostały wyekstrahowane z informacji o transakcjach ponadprogowych.

3.3. INFORMACJE O INNYCH KATEGORIACH DANYCH

(INFORMACJE Z DEKLARACJI PRZEWOZU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH)

Zgodnie z art. 85 ust.1 *ustawy* AML/CTF, organy Straży Granicznej i organy KAS przekazują do GIIF informacje z deklaracji przewozu przez granicę UE środków pieniężnych. W 2019 r. (podobnie jak w latach 2011-2018) informacje te były przekazywane z wykorzystaniem elektronicznego kanału komunikacji – bezpośrednio do systemu informatycznego Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. GIIF otrzymał informacje o 14,9 tys. zgłoszeniach przewozu środków (w 2017 - 11,8 tys., w 2018 – 13,0 tys.), zawartych w 9,3 tys. deklaracji przewozu (w 2017–7,1 tys. deklaracji, w 2018 7,8 tys. deklaracji). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów regulującym *formę i tryb przekazywania przez organy Straży Granicznej oraz organy KAS informacji Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej*, do GIIF trafiają zgłoszenia wwozu/wywozu środków oddzielne dla każdego rodzaju wwożonych/wywożonych środków zgłoszonych w jednej deklaracji przewozu. Część z 9,3 tys. deklaracji przewozu zawiera więcej niż jedno zgłoszenie – zgłoszenia dotyczą środków różnych rodzajów. W danych dostarczonych w 2019 roku 12891 zgłoszeń dotyczyło deklaracji wwozu środków na teren UE a 1236 zgłoszeń dotyczyło deklaracji wywozu środków z UE (GIIF otrzymał też informacje o 490 zgłoszeniach z deklaracji przewozu środków pomiędzy krajami UE oraz 280 deklaracji przewozu środków pomiędzy krajami spoza UE). Liczba zgłoszeń z deklaracji przekazanych przez organy Straży Granicznej i organy celne w roku 2019 wzrosła w porównaniu do roku 2018 o 15%. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w sumarycznej wartości kwot zgłoszonych w deklaracjach środków wwożonych do UE: w 2016 r. – 830,9 mln PLN, w 2017 r. – 1 154 mln PLN, w 2018 r. – 1 231 mln PLN, w 2019 r. – 1 421 mln PLN (wszystkie kwoty w tym rozdziale podane w złotówkach zostały przeliczone wg średniotygodniowych kursów danej waluty). Natomiast sumaryczna kwota w PLN dla środków deklarowanych jako wywożone z UE: w 2016 r. – 120,2 mln PLN, w 2017 r. – 155,3 mln PLN, w 2018 r. – 136,4 mln PLN, w 2019 r. – 182 mln PLN.

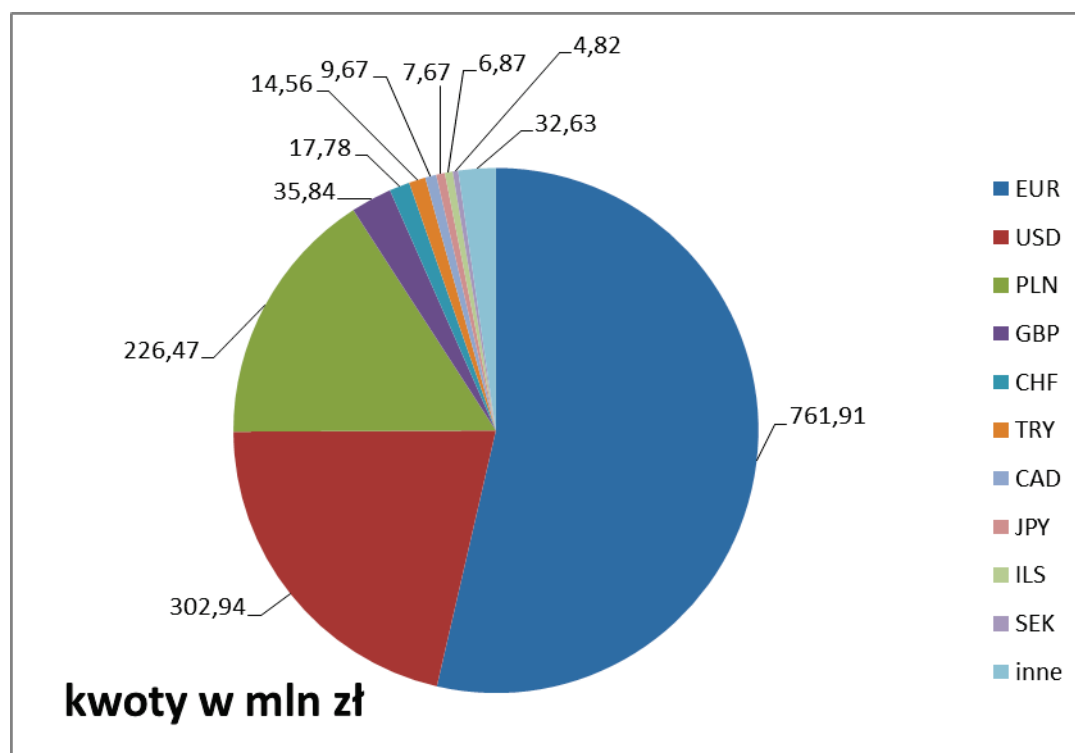
Wartość deklarowanych środków dla przywozu do UE wyniosła (uszeregowane wg wartości w PLN):

- 177,1 mln EUR,
- 79,0 mln USD,
- 226,5 mln PLN,
- 7,27 mln GBP,
- 4,63 mln CHF,
- 21,5 mln TRY,
- 3,33 mln CAD,
- 219,0 mln JPY,
- 6,41 mln ILS,
- 11,8 mln SEK.

Łączne zadeklarowane kwoty w powyżej wymienionych walutach przekraczają każdorazowo wartość 4,5 mln w złotówkach. Ponadto informacje o deklaracjach przekazane do GIIF dotyczyły jeszcze przewozu środków o kwotowo mniejszych wartościach w 69 innych walutach (w roku 2015 było to 12 innych walut, w 2016 – 35, w 2017 – 37, w 2018 - 42). Udział

poszczególnych walut w środkach deklaryowanych jako wwożone do UE ilustruje wykres nr 8 (kwoty w mln zł).

Wykres nr 8 - Udział walut w środkach deklaryowanych jako wwożone do UE w 2019 r.

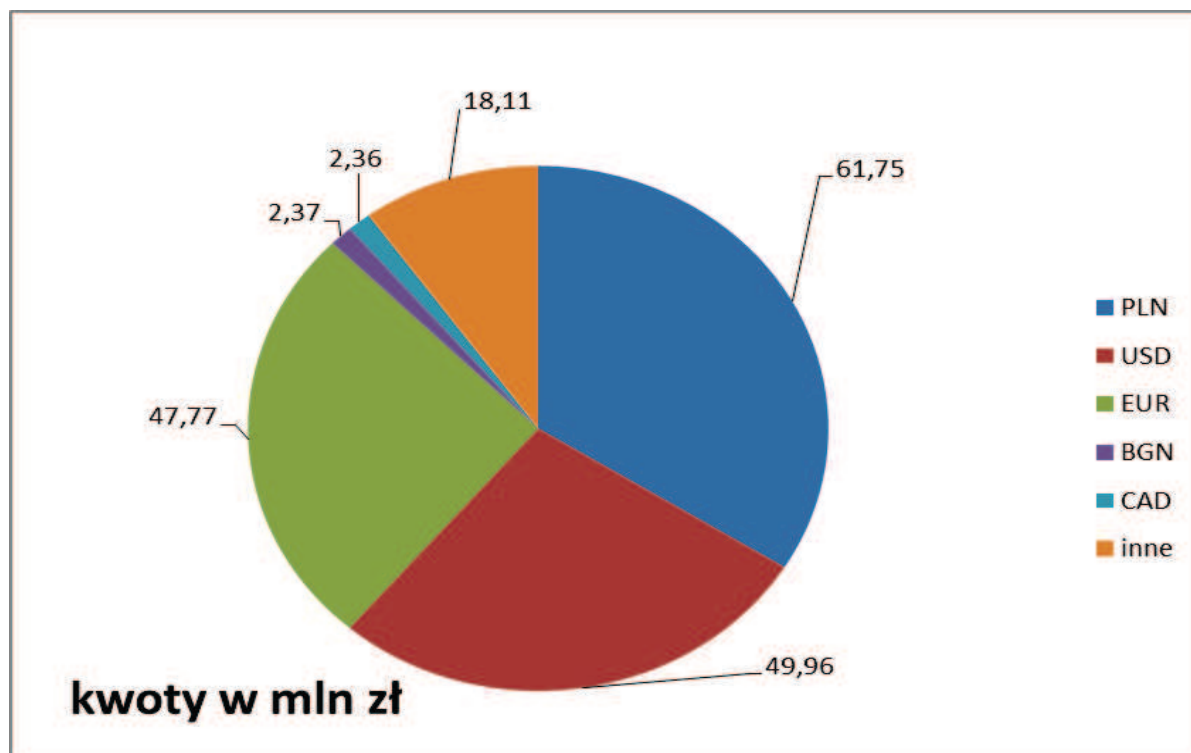
Z kolei dla wywozu środków z UE deklarowana wartość wyniosła (uszeregowane wg wartości w PLN):

- 61,7 mln PLN,
- 13,0 mln USD,
- 11,1 mln EUR,
- 1,08 mln BGN,
- 0,81 mln CAD.

Łączne zadeklarowane kwoty w powyżej wymienionych walutach przekraczają każdorazowo wartość 2,0 mln w złotówkach. Na wysokim poziomie pozostała kwota deklaryowanych jako PLN wywożone poza UE (37,6 mln PLN w 2016, 79,8 mln PLN w 2017, 66,6 mln PLN w 2018 i 61,7 mln PLN w 2019). Powoduje to, że w powyższym rankingu deklaracje w PLN znalazły się na pierwszym miejscu. Ponadto informacje o deklaracjach przekazane do GIIF dotyczyły także przewozu środków o kwotowo mniejszych wartościach w 43 innych walutach. Udział poszczególnych walut w środkach deklaryowanych jako wywożone poza UE ilustruje wykres nr 9 (kwoty w mln zł).

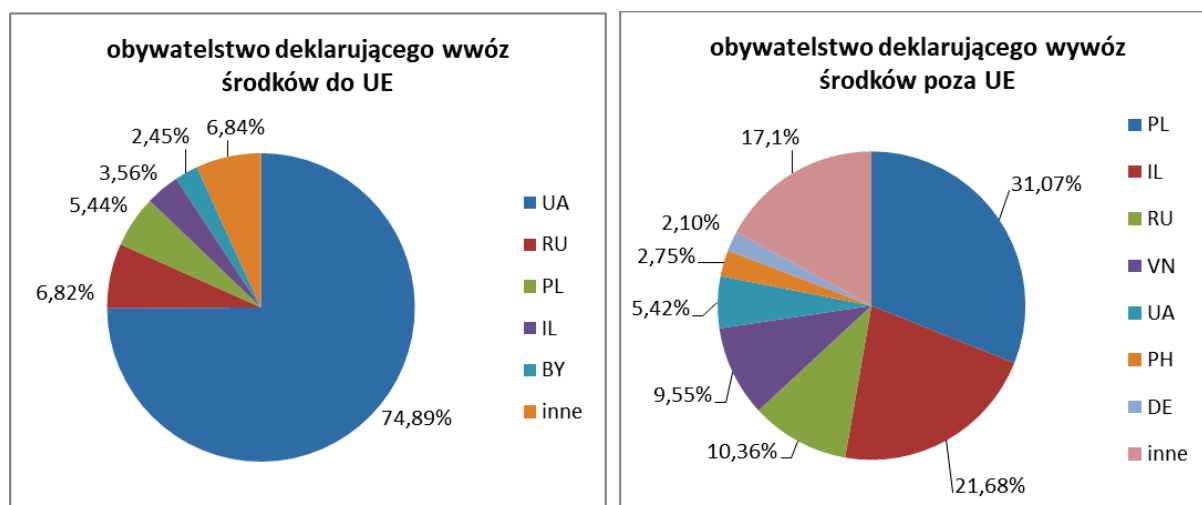

Wykres nr 9 - Udział walut w środkach deklarowanych jako wywożone poza UE w 2019 r.

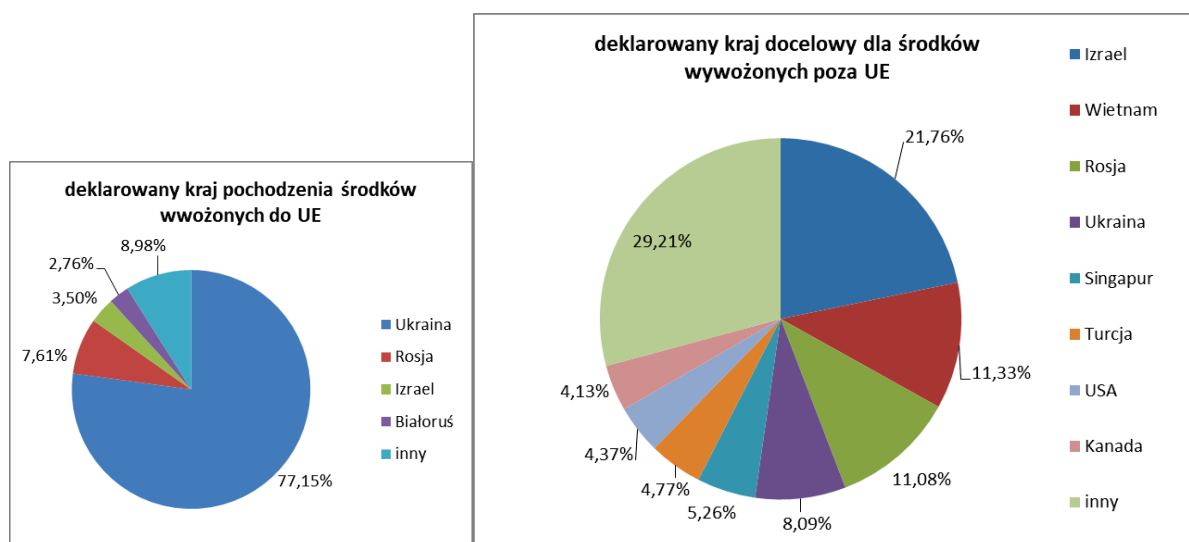
Wwóz najczęściej deklarowali (podobnie jak w poprzednim roku) obywatele Ukrainy (w 74,89% przypadków), następnie obywatele Rosji (w 6,82% przypadków), Polski (w 5,44% przypadków), Izraela (w 3,56% przypadków) i Białorusi (w 2,45% przypadków), a oprócz nich również obywatele 71 innych krajów. Wywóz najczęściej deklarowali obywatele Polski (w 31,07% przypadków), Izraela (w 21,68% przypadków), Rosji (w 10,36% przypadków), Wietnamu (w 9,55% przypadków), Ukrainy (5,42% przypadków), Filipin (2,75% przypadków), Niemiec (2,10% przypadków), a ponadto obywatele innych 47 krajów. Procentowy udział deklaracji wwozu/wywozu środków wg obywatelstwa osób deklarujących przedstawia wykres nr 10.

Wykres nr 10 – Wwóz/wywóz środków wg obywatelstwa deklarujących w 2019 r.

Analiza kierunków, z których następował wwóz środków na teren UE wskazuje, że aż 77,15% deklaracji dotyczyło środków wwożonych z Ukrainy (podobnie do roku 2018), 7,61% – z Rosji, 3,50% – z Izraela, 2,76% – z Białorusi (pozostałe deklaracje dotyczyły wwozu z 61 innych jurysdykcji). W przypadku wywozu środków z UE deklarowanym miejscem docelowym najczęściej był Izrael (21,76% przypadków), Wietnam (11,33%), Rosja (11,08%), Ukraina (8,09%), Singapur (5,26%), Turcja (4,77%), Stany Zjednoczone (4,37%), Kanada (4,13%) (pozostałe deklaracje dotyczyły wywozu do 56 innych jurysdykcji). Procentowy udział deklaracji wwozu/wywozu środków wg deklarowanych kierunków wwozu/wywozu przedstawia wykres nr 11.

Wykres nr 11 – Wwóz/wywóz środków wg deklarowanych kierunków w 2019 r.

4. ANALIZY

4.1. PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY

Uzyskiwanie, gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie informacji w trybie określonym przepisami *ustawy* AML/CTF oraz podejmowanie działań w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu jest podstawowym zadaniem GIIF. Wykonując to zadanie GIIF bada przebieg transakcji, co do których powziął uzasadnione podejrzenie związku z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu, udostępnia uprawnionym podmiotom informacje o transakcjach oraz uzyskuje od podmiotów obowiązanych żądane informacje, a także współpracuje z zagranicznymi instytucjami i międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu. Wszystkie wyżej wymienione działania są podejmowane w celu przeprowadzenia kompleksowej analizy zebranych informacji pod kątem popełnienia przez podejrzaną podmioty przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Powyższa analiza ma doprowadzić do uprawdopodobnienia, że wartości majątkowe będące przedmiotem transakcji pochodzą z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego.

4.1.1. POSTĘPOWANIA ANALITYCZNE I ICH EFEKTY

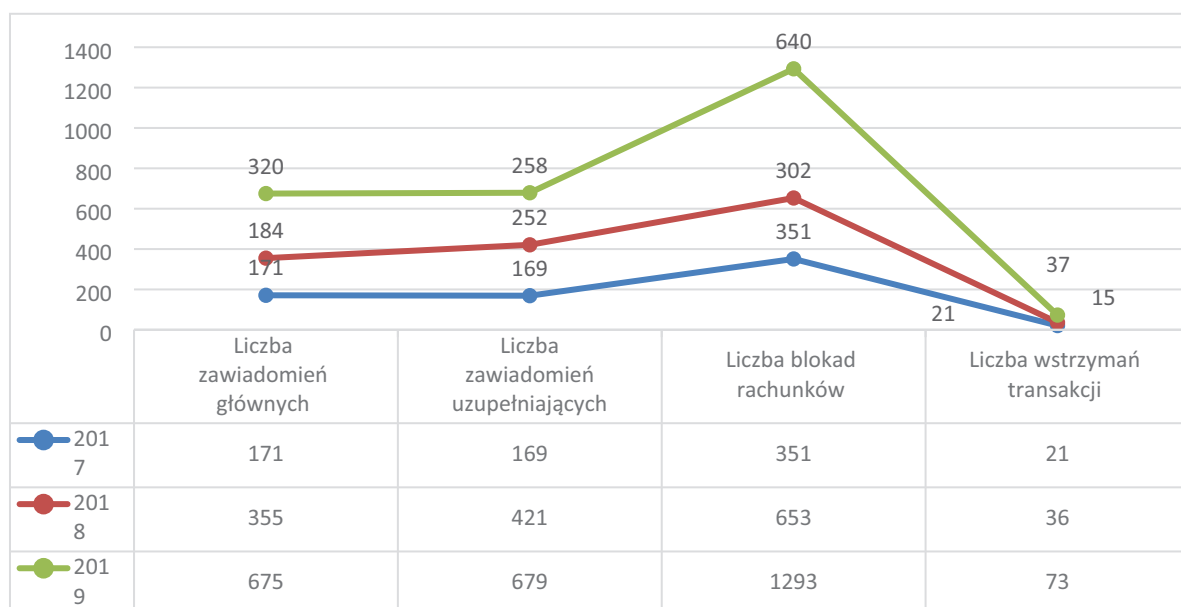
Wykonując swoje ustawowe zadania GIIF wszczął w 2019 r. - na podstawie uzyskanych informacji – 2 501 postępowań analitycznych. Liczba ta obejmuje postępowania dotyczące podejrzenia prania pieniędzy, postępowania z zakresu przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu, a także postępowania wszczęte na bazie informacji przekazanych przez instytucje obowiązane, które nie mogły wykonać obowiązków dotyczących środków bezpieczeństwa finansowego i które nie przeprowadziły transakcji, nie podpisały umowy z klientem lub rozwiązały zawarte już umowy. W 2019 r. nastąpił w stosunku do roku 2018 wzrost liczby spraw analitycznych prowadzonych przez GIIF. Wzrost ten wyniósł 16%. Wynikiem przeprowadzonych postępowań analitycznych było:

- 1) **Przekazanie do właściwych miejscowo prokuratur 320 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy** (tzw. zawiadomień głównych). W analizowanym roku nastąpił znaczący wzrost liczby ww. zawiadomień w stosunku do roku poprzedniego, który wyniósł 74%. **Łączna kwota wartości majątkowych, które były przedmiotem podejrzenia przestępstwa, wyniosła ok. 11,3 mld PLN.** Zawiadomienia zostały przekazane do prokuratur w trybie art. 103, art. 86 ust. 8 lub art. 87 ust. 3 *ustawy* AML/CTF, tzn. zostały sporządzone na podstawie posiadanych przez Generalnego Inspektora informacji, ich przetworzenia lub analizy, a jednocześnie GIIF przekazał prokuraturze posiadane materiały uzasadniające podejrzenie prania pieniędzy. Oprócz ww. zawiadomień głównych **GIIF przekazał również do prokuratur 258 zawiadomień uzupełniających, które zawierały materiały łączące się podmiotowo bądź przedmiotowo z prowadzonymi przez prokuratury postępowaniami w sprawie prania pieniędzy**, z których wynikało uzasadnione podejrzenie popełnienia tego przestępstwa. Materiały te zostały uzyskane w toku następczych, prowadzonych przez GIIF postępowań analitycznych. **Łączna kwota wartości majątkowych, które były**

przedmiotem podejrzenia przestępstwa w tych materiałach, wyniosła ok. 0,3 mld PLN.

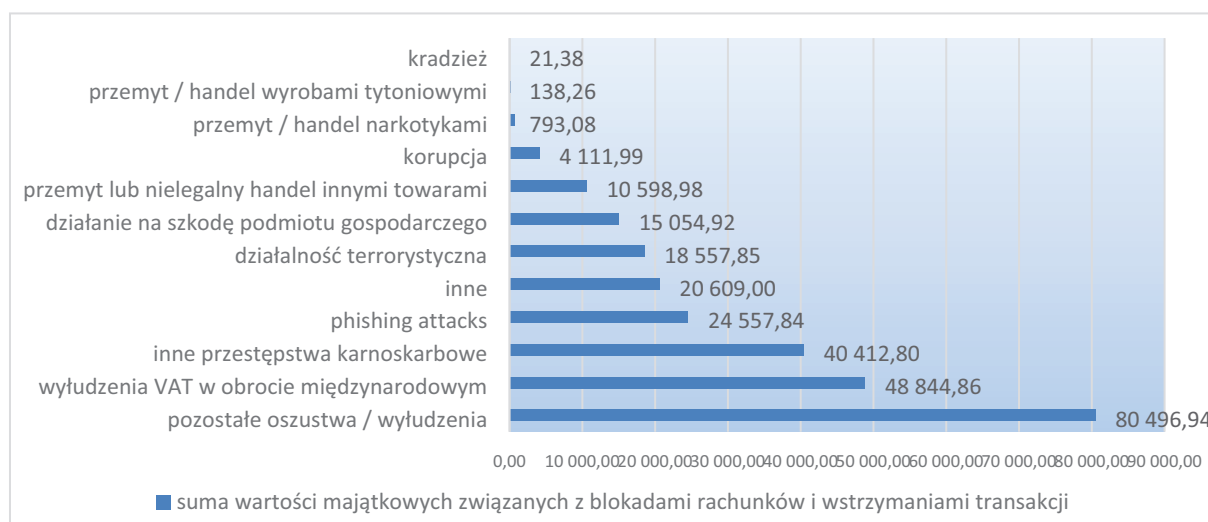
- 2) GIIF dokonał 640 blokad rachunków, na których zgromadzono środki o łącznej wartości ok. 208 mln PLN oraz wstrzymał 37 transakcji na kwotę 31 mln PLN. Z inicjatywy GIIF dokonano 392 blokad na łączną kwotę 106 mln PLN oraz wstrzymano 4 transakcje w łącznej wysokości 3,7 mln PLN. Dodatkowo w 2019 r. na wniosek GIIF zostały zablokowane trzy rachunki zagraniczne na łączną kwotę 13 mln PLN. Wskazane wyżej kwoty środków zablokowanych na rachunkach są kwotami wstępnymi, rzeczywista kwota tych środków może być wyższa z uwagi na specyfikę blokady rachunków - podczas trwania blokady nałożonej przez GIIF środki w dalszym ciągu mogą wpływać na rachunki, natomiast nie mogą być wypłacane lub przelewane na kolejne rachunki.
- 3) Przekazanie do uprawnionych organów i jednostek 523 informacji z własnej inicjatywy GIIF.

Wykres nr 12 – Zestawienie dotyczące liczby zawiadomień do prokuratury, blokad rachunków i wstrzymań transakcji w latach 2017-2019

Na powyższym wykresie nr 12 zaprezentowano łączną liczbę zawiadomień głównych i uzupełniających do prokuratur wysłanych na podstawie ustawy AML/CTF. W oparciu o tą samą zasadę przedstawiono dane odnoszące się do blokad rachunków i wstrzymań transakcji, zrealizowanych na żądanie GIIF. Na podstawie ww. danych w latach 2018-2019 należy odnotować znaczący wzrost liczby zawiadomień głównych do prokuratury (prawie dwukrotny), a także ponad dwukrotny wzrost liczby blokowanych rachunków bankowych. Analogiczna sytuacja miała miejsce w przypadku wstrzymań transakcji finansowych (wzrost z 15 do 37 wstrzymań transakcji na koniec 2019 r.).

Wykres nr 13 – Podział wartości majątkowych, zgromadzonych na rachunkach zablokowanych lub będących przedmiotem transakcji wstrzymanych, według typologii odnoszącej się do podejrzenia popełnienia przestępstwa bazowego (w tys. zł)

W omawianym okresie sprawozdawczym 2019 roku GIIF przesłał do uprawnionych organów i jednostek następującą ilość powiadomień:

- **226** do organów Krajowej Administracji Skarbowej (KAS),
- **136** do Policji (w tym do Centralnego Biura Śledczego Policji),
- **67** do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (w tym do Centrum Antyterrorystycznego),
- **54** do Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
- **18** do Komendy Głównej Straży Granicznej,
- **17** do Służby Kontrwywiadu Wojskowego,
- **6** do Komisji Nadzoru Finansowego,

W 2019 r. najwięcej powiadomień z własnej inicjatywy GIIF skierował do organów Krajowej Administracji Skarbowej. Podobnie jak w latach ubiegłych znacząca ilość powiadomień wskazywała na podejrzenie oszustw podatkowych, związanych z podatkiem od towarów i usług. Powiadomienia te obejmowały okoliczności związane z zaniżaniem lub nieujawnianiem obrotów wskutek fałszowania lub ukrywania faktur; wyłudzeniem naliczonego podatku VAT; oszustw typu „znikający podatnik”; oszustw karuzelowych, transakcji wewnątrzspółnotowych. Część powiadomień zawierała informacje dotyczące podejrzenia ukrywania przedmiotu opodatkowania, zaniżania przychodów, nieujawnionych dochodów czy oszustw w imporcie towarów.

Przekazane przez GIIF z własnej inicjatywy powiadomienia do organów Krajowej Administracji Skarbowej wielokrotnie stanowiły podstawę do wszczęcia przez te organy postępowań kontrolnych w zakresie prawidłowości obliczania i wpłacania podatków stanowiących dochód budżetu Państwa z tytułu podatku od osób fizycznych, podatku od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług. Efekt postępowań kontrolnych wielokrotnie wskazywał, że kontrolowane podmioty nie prowadziły rzeczywistej, deklarowanej działalności gospodarczej, były podmiotami wystawiającymi „puste” faktury VAT, które u nabywców służyły do nieuprawnionego zmniejszenia podatku należnego od towarów i usług, co

w konsekwencji wpływało na uszczuplenie należności Skarbu Państwa. Ponadto ww. postępowania kontrolne wykazywały, że kontrolowane podmioty nie dokonywały zapłaty do właściwego urzędu skarbowego kwot podatku VAT, które zostały wykazane w wystawionych fakturach sprzedaży. Ustalenia dokonane w postępowaniach kontrolnych i zebrany materiał dowodowy stanowiły podstawę wszczynania dochodzeń o przestępstwa skarbowe, przekształcane następnie w śledztwa, prowadzone pod nadzorem prokuratur. W wyniku koordynacji działań z prokuraturami, GIIF uczestniczył w takich śledztwach, dostarczając materiał dowodowy składający się z analiz przepływów finansowych. Jednocześnie uzyskując uzasadnione podejrzenie, że ustalone wartości majątkowe pochodzą z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, GIIF dokonywał blokad rachunków.

Ponadto GIIF przekazał znaczącą liczbę powiadomień do Policji (w tym do CBŚP). Przekazane informacje zostały wykorzystane przez ww. jednostkę współpracującą do podejmowania czynności ustawowych, których rezultatem były m.in. wszczęte postępowania przygotowawcze. Informacje przekazane przez GIIF wykorzystywane były również w postępowaniach już toczących się.

Następną dużą grupą powiadomień stanowiły informacje przekazane do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Powiadomienia zawierały dane o transakcjach, które mogły mieć związek z podejrzeniem popełnienia czynu zabronionego, którego badanie leży we właściwości rzeczowej Agencji (w kompetencji Agencji leży m.in.: rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw godzących w podstawy ekonomiczne państwa oraz jego bezpieczeństwo, rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw korupcji osób pełniących funkcje publiczne, a także dotyczących produkcji i obrotu towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, nielegalnego wytwarzania, posiadania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, bronią masowej zagłady oraz środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi w obrocie międzynarodowym). Przekazywane z własnej inicjatywy GIIF powiadomienia zawierające analizę podejrzanym i nieuzasadnionych przepływów finansowych, po weryfikacji i dokonaniu ustawowych czynności przez organy ścigania, stanowiły kompleksowy materiał dowodowy dający podstawę do wszczęcia śledztwa lub umożliwiający dołączenie do już prowadzonego postępowania karnego. Podobnie jak w ubiegłym roku, przekazywane przez GIIF informacje o transakcjach były wykorzystywane w szczególności w śledztwach dotyczących działalności zorganizowanych grup przestępczych, zajmujących się nielegalnym obrotem olejem napędowym, olejem rzepakowym, sprzętem elektronicznym czy też śledztwach dotyczących grup przestępczych, zajmujących się zakupem wyrobów tytoniowych bez polskich znaków skarbowych akcyzy i ich przemytem na teren Europy Zachodniej oraz w śledztwach dotyczących grup przestępczych zajmujących się nielegalnym obrotem sterydami i nielegalnymi substancjami farmakologicznymi. Niejednokrotnie przesłane przez GIIF informacje stanowiły też podstawę do opracowywania przez prokuratorów pisemnych wniosków do GIIF o udostępnienie informacji zgromadzonych w trybie i zakresie przewidzianym przepisami *ustawy* AML/CTF na potrzeby prowadzonego postępowania karnego. Przeprowadzone w związku z powiadomieniami GIIF postępowania przygotowawcze umożliwiły przedstawienie osobom podejrzanym zarzutów popełnienia przestępstwa oraz odzyskanie środków majątkowych o wielomilionowej wartości. W wielu przypadkach koordynacja działań GIIF i uprawnionych organów ścigania doprowadziła do aresztowań

członków grup przestępczych oraz blokady rachunków bankowych z wartościami majątkowymi, pochodzącymi z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego.

4.1.2. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ANALIZ

Przedmiotem licznych analiz GIIF były podejrzane transakcje realizowane przez polskie spółki z zagranicznymi kontrahentami. Wśród cech charakterystycznych podmiotów wyróżnić można:

- formę organizacyjną - spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- kapitał zakładowy - najniższy możliwy, 5 tys. zł
- siedzibę - najczęściej biuro wirtualne
- reprezentację - zazwyczaj obcokrajowcy, głównie obywatele państw wschodnioeuropejskich.

Spółki pomimo tego, że nie posiadały majątku, warunków technicznych, nie zatrudniały pracowników - pośredniczyły w transferze środków o równowartości od kilku do nawet kilkuset milionów złotych rocznie. Kontrahentami były niemal wyłącznie podmioty z innych państw, a walutą transakcji najczęściej dolar amerykański i euro. Transakcje zlecane były elektronicznie, często z urzędzeń zlokalizowanych poza Polską.

Część spółek nie była w ogóle zarejestrowana dla celów podatkowych lub była wykreślona z rejestru podatników VAT przez naczelników urzędów skarbowych. Część z nich składała natomiast deklaracje podatkowe oraz pliki JPK, ale szczegółowa analiza niejednokrotnie wskazywała na liczne błędy i nieścisłości pomiędzy deklaracjami, a faktycznie realizowanymi transferami.

Na żądanie instytucji obowiązanych stosujących środki bezpieczeństwa finansowego, osoby reprezentujące takie spółki częstokroć dostarczały dokumenty które zawierały liczne błędy, a część z nich była fałszowana i sporządzana wyłącznie w celu próby uwiarygodnienia dokonywanych transakcji. Bardzo często instytucje obowiązane po nawiązaniu relacji z klientem nie miały z nim więcej żadnego kontaktu, nie potrafiły uzyskać informacji na temat celu i zamierzonego charakteru stosunków gospodarczych albo wyjaśnienia przekazywane przez reprezentantów były zdawkowe i niewiarygodne. Pomimo braku możliwości zastosowania odpowiednich środków bezpieczeństwa finansowego niektóre instytucje obowiązane dopuszczały się jednak zaniedbań, pozwalając na dalsze realizowanie transakcji i nie rozwiązując w konsekwencji stosunków gospodarczych z takimi klientami.

Analiza poszczególnych przypadków pozwala na wyodrębnienie dwóch głównych rodzajów działalności podmiotów, realizujących transakcje według opisanego powyżej schematu:

1. Spółki pośredniczyły w dokonywaniu płatności za faktycznie realizowane transakcje handlowe, które nie mają jednak związku z Polską, w tym sensie, że towar nie jest przewożony przez polskie terytorium. Uzyskane dokumenty wskazują, że polskie spółki pośredniczą w zakupach towarów z UE, które dostarczane są do Rosji, w tym także przykładowo za pośrednictwem białoruskich podmiotów. Przepuszczalnie omijano w ten sposób sankcje nałożone przez Rosję na towary z krajów Unii. Zidentyfikowano również przypadki dostarczania towarów na terytoria Ukrainy pozostające poza kontrolą władz w Kijowie. W innych przypadkach transakcje mogły mieć związek z importem lub eksportem towarów do lub z krajów spoza UE z naruszeniem przepisów celnych i podatkowych.

2. Spółki zostały utworzone w celu przepuszczenia środków finansowych wyprowadzonych z Rosji i innych krajów Europy Wschodniej pod fikcyjnymi pozorami. Transakcjom nie towarzyszy wtedy faktyczny obrót towarami, a środki transferowane są najczęściej przez rachunki bankowe w wielu krajach, co znacznie utrudnia stwierdzenie ich ewentualnego przestępnego pochodzenia. Środki przekazywane były niejednokrotnie na rzecz podmiotów założonych w jurysdykcjach offshore.

Pranie pieniędzy pochodzących z przestępstw skarbowych przez instytucję płatniczą

Generalny Inspektor Informacji Finansowej identyfikuje wysokie ryzyko prania pieniędzy z udziałem dostawców usług w sektorze instytucji płatniczych. Przeprowadzone działania analityczne oraz kontrolne potwierdziły przypadki prania pieniędzy z udziałem tych instytucji. Jedną z takich spraw prowadzonych w 2019 r. dotyczyła działającej od kilku lat krajowej instytucji płatniczej zarządzanej przez polskich obywateli. Instytucja ta posiadała rachunki bankowe w dziewięciu bankach w Polsce, które wykorzystywała do realizowania przekazów pieniężnych od polskich spółek należących głównie do obywateli Wietnamu na rachunki podmiotów gospodarczych, mających siedziby m.in. w Chinach, Wietnamie, Tajwanie, Hongkongu. Spółki te miały siedziby albo w biurach wirtualnych, albo w jednym z centrów dystrybucji związanym z „biznesem grup azjatyckich”. W ciągu kilku lat działalności krajowa instytucja płatnicza przyjęła od klientów kilka miliardów PLN gotówki, której pochodzenia nie była w stanie wyjaśnić. Ewentualne dokumenty mające rzekomo potwierdzać szczątkową część transakcji, uznano za niewiarygodne lub niewystarczające. Z kolei analizy Generalnego Inspektora Informacji Finansowej dowodziły, że pieniądze te mogły mieć związek z popełnieniem przestępstw skarbowych. W rezultacie GIIF złożył do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu prania pieniędzy.

Ponadto Generalny Inspektor Informacji Finansowej podkreśla, że przykładową szczególną wagę do stosowania środków bezpieczeństwa finansowego przez instytucje obowiążane, zaś w toku analiz i działań kontrolnych uznał, że opisywana krajowa instytucja płatnicza stwarzała jedynie pozory stosowania środków bezpieczeństwa finansowego.

Pranie pieniędzy z handlu narkotykami przez kantory wymiany walut

Centralne Biuro Śledcze Policji przekazało do GIIF informacje o działalności międzynarodowej zorganizowanej grupy przestępczej, zajmującej się m.in. praniem na ogromną skalę pieniędzy pochodzących ze sprzedaży narkotyków (kokainy i haszyszu).

Z informacji udostępnionych przez CBŚP wynikało, że rozwiązaniem sprawy zajmowały się służby w Polsce, Hiszpanii, Litwie, Estonii i Wielkiej Brytanii, a całość była koordynowana i wspierana przez EUROPOL i EUROJUST. Członkowie międzynarodowej grupy przestępczej o charakterze zbrojnym zajmowali się wprowadzaniem do obrotu dużych ilości substancji psychotropowych, przestępstwami papierosowymi oraz praniem pieniędzy pochodzących z przestępstw. W skład grupy wchodziłi głównie obywatele Litwy, ale praniem pieniędzy zajmowali się także Polacy.

Proceder prania pieniędzy polegał na przywozie gotówki w GBP w wysokich kwotach i przekazywaniu jej kantorom wymiany walut współpracującym z grupą, które dokonywały ich wymiany na gotówkę w EUR, przede wszystkim w banknotach o nominałach 500 EUR. Kantory dokonywały wymiany walut za pośrednictwem banków, które pozyskiwały banknoty 500 EUR na zlecenie tych kantorów.

Działania GIIF obejmowały przede wszystkim pozyskanie od banków dokumentów dotyczących rachunków prowadzonych na rzecz kantorów oraz przeprowadzenie analizy ich historii. Wyniki analizy pozwoliły na ujawnienie szczegółowego przebiegu procederu.

W 2019 r. nastąpiła skoordynowana realizacja, przeprowadzona jednocześnie na terenie Polski, Litwy, Wielkiej Brytanii i Hiszpanii. W jej trakcie przeprowadzono łącznie około 40 przeszukań obiektów i zatrzymano 22 osoby, obywateli Polski, Litwy i Estonii, w tym podejrzanego o kierowanie procederem. Zabezpieczono również równowartość blisko 8 mln EUR, głównie w gotówce, sztabkach złota, biżuterii i diamentach.

GIIF zażądał blokady rachunków prowadzonych na rzecz 4 kantorów wymiany walut uczestniczących w procederze, a następnie przesłał zawiadomienie do prokuratury.

Pranie pieniędzy pochodzących z fikcyjnej działalności firm należących do obcokrajowca

Sprawa została zainicjowana zawiadomieniem w trybie art. 86 *ustawy* AML/CTF dot. działalności podmiotu gospodarczego zarządzanego przez obcokrajowca.

Należąca do obcokrajowca spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prowadząca działalność gospodarczą rzekomo w branży rachunkowo/księgowej i doradztwie podatkowym, wg. oświadczenia miała świadczyć usługi na rzecz spółki z Europy Wschodniej, której miała pomóc uzyskać licencję instytucji pieniądza elektronicznego w Polsce. Polska spółka założyła nowy rachunek ROR, na który w niedługim czasie zaczęły wpływać środki finansowe, pochodzące z rozliczeń na terminalach POS³⁶. Urządzenia były wykorzystywane do odbioru płatności z kilku kart płatniczych wydanych przez zagraniczne instytucje bankowe. Dalsza analiza wykazała, że następnie środki te były przekazywane, za pośrednictwem instytucji płatniczej, na rzecz spółek z Europy Zachodniej, których nazwy wskazywały na prowadzenie działalności w branży farmaceutycznej i elektronicznej, tytułem zapłaty za kosmetyki i elektronikę. Schemat przeprowadzanych transakcji wskazywał na pranie pieniędzy pochodzących z kradzieży kart lub skimmingu. GIIF podjął decyzję o blokadzie rachunku spółki.

W ciągu kilku następnych dni kolejne instytucje obowiązane na podstawie art. 74 i art. 86 *ustawy* AML/CTF złożyły do GIIF zawiadomienia dot. działalności dwóch pozostałych spółek kierowanych przez tę samą osobę. Uwagę instytucji zwrócił nagły wzrost obrotów, po okresie braku aktywności na POS. Aktywność ta wzrosła po zablokowaniu pierwszego rachunku. W trakcie procedury analitycznej potwierdzono za każdym razem stały schemat transakcji – zasilenia pochodzące z POS z kilku zagranicznych kart płatniczych, przeprosowanie transakcji na konta bankowe, następnie transfer za granicę z wykorzystaniem instytucji płatniczej. GIIF zażądał blokad wszystkich rachunków prowadzonych na rzecz ww. podmiotów. Łącznie zablokowano 876 tys. zł.

Pranie pieniędzy pochodzących z oszustw finansowych tzw. „fraudów”

Sprawa została zainicjowana zawiadomieniem w trybie art. 86 *ustawy* AML/CTF przesłanym przez jeden z banków. Podejrzenie banku wzbudziło 5 komunikatów płatniczych SWIFT

---

³⁶ Terminal POS (ang. point of sale – punkt handlowy) – urządzenie instalowane w punktach handlowo-usługowych. Używane do kontaktu z bankiem za pośrednictwem centrum autoryzacyjnego (acquirer) w sytuacji, gdy klient za nabywany towar lub usługę płaci kartą płatniczą lub np. BLIKiem w celu rozliczenia transakcji

przychodzących z zagranicy (z Meksyku) kierowanych na rachunek polskiej spółki, w których jako odbiorca przelewów zamiast właściciela rachunku wskazana została zagraniczna spółka (również z Meksyku). Bank podjął próbę wyjaśnienia tych rozbieżności z prezesem spółki, który potwierdził wszystkie przelewy, znał ich szczegóły oraz poinformował, że są to płatności za towar z jego firmy oraz dostarczył faktury zawierające wykaz sprzętu AGD razem ze zdjęciami, numerami modeli poszczególnych sprzętów bez wskazanych ich marek. Ponadto poinformował, że każda z transakcji jest od jednego klienta, dotyczy zamówień na elektroniczny sprzęt kuchenny oraz, że przelewy są kierowane na inną nazwę odbiorcy niż nazwa reprezentowanej przez niego firmy, ponieważ pośredniczy on w procesie zakupu sprzętu między nabywcą i odbiorcą.

Podczas przeprowadzonej analizy przez GIIF ustalono, że faktury te nie znajdowały odzwierciedlenia w przelewach kierowanych na rachunek spółki i zostały stworzone wyłącznie w celu uwiarygodnienia legalności transakcji. Podejrzenie wzbudził również brak uzasadnienia ekonomicznego dla dokonywania rozliczeń pomiędzy meksykańską spółką działającą w branży petrochemicznej ze spółką działającą w branży konsultingowej w zakresie doradztwa energetycznego, za pośrednictwem polskiej spółki. Ponadto ustalono, że polska spółka posiadała również rachunek w innym banku, który został jej wypowiedziany ze względu na przyjmowanie środków pochodzących z przestępstwa (bank otrzymał zgłoszenie, że spółka ta podszywała się pod inną oraz komunikat SWIFT informujący, że jedna z płatności zagranicznych kierowanych na rachunek tej spółki była przelewem fraudowym).

GIIF zażądał blokady rachunków spółki i skierował zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa prania pieniędzy będących korzyściami z oszustwa finansowego tzw. „fraudu” do właściwej prokuratury. Rachunki te zostały objęte blokadą na podstawie postanowienia prokuratora na okres 3 miesięcy.

Po okresie 3 miesięcy spółka zaczęła ponownie korzystać z rachunków, a środki z zablokowanych wcześniej rachunków spółki zostały wytransferowane do Chin.

Bank po raz drugi zawiadomił GIIF w trybie art. 86 *ustawy* AML/CTF o kolejnych podejrzeniach dotyczących transakcji przychodzącej z Kuwejtu na rachunek tej samej spółki. Po skierowaniu zawiadomienia do GIIF Bank otrzymał komunikat SWIFT z banku zagranicznego z prośbą o anulowanie przelewu i jako powód anulowania wskazał, że jest on płatnością fraudową. Ponadto GIIF otrzymał od zagranicznej jednostki analityki finansowej istotne informacje, w konsekwencji czego zażądał wstrzymania transakcji i złożył do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy będących korzyściami z oszustwa finansowego tzw. „*fraud'u*”. W następstwie działań GIIF prokurator wydał postanowienie o wstrzymaniu transakcji, a następnie postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych.

GIIF zauważa, że w tej sprawie bank utrzymywał ryzykowną relację z klientem pomimo złożenia zawiadomienia w trybie art. 86 *ustawy* AML/CTF, wskutek czego doszło do popełnienia kolejnego przestępstwa.

Powyższa sprawa jest jedną z wielu prowadzonych przez GIIF, dotyczących prania pieniędzy z oszustw. W znacznej ich części oszustwa zostały popełnione na szkodę obcokrajowców (głównie osób pochodzących z Francji lub innych krajów Europy Zachodniej).

W sprawach tych charakterystyczny jest udział polskich spółek z ograniczoną odpowiedzialnością z minimalnym kapitałem zakładowym założonych najczęściej przez przedsiębiorców, których przedmiotem działalności jest zakładanie i odsprzedawanie spółek. Spółki te są przejmowane najczęściej przez obywateli Łotwy, Rosji i Ukrainy lub obywateli Polski, co do których reputacji i wysokich kwalifikacji do zarządzania spółką można mieć poważne wątpliwości. Zdarza się, że wskazane spółki są zakładane bezpośrednio przez te osoby. Siedziby spółek zwykle mieszczą się w biurach wirtualnych. Część z nich działa jako spółki z o.o. w organizacji i nie posiada NIP ani REGON. Niektóre przez długi czas funkcjonują bez wpisu do KRS. Były nawet przypadki zakładania rachunków spółkom posługującym się nr REGON innej spółki.

GIIF zaobserwował również działanie pewnych instytucji płatniczych utrzymujących rachunki w polskich bankach, które to instytucje mogą pośredniczyć w transakcjach związanych z oszustwami.

Pranie pieniędzy pochodzących z tzw. odwróconego łańcucha dystrybucji produktów leczniczych

Proceder polegał na wyprowadzaniu z rynku leków istotnych dla życia pacjentów, określanych jako deficytowe, celem ich odsprzedaży na rzecz podmiotów zagranicznych. Analiza transakcji i powiązań między uczestniczącymi w tym procederze podmiotami wykazała, że preparaty pozyskiwane przez apteki i hurtownie w nielegalnym łańcuchu dystrybucji zamiast do pacjentów w Polsce trafiały do sieci eksportującej leki za granicę. Środki finansowe od zagranicznych podmiotów, poprzez szereg powiązanych spółek udających hurtownie farmaceutyczne trafiały do zaangażowanych w proceder aptek. Realizowane transakcje wskazywały na istnienie bardzo rozbudowanego łańcucha przepływów, mającego na celu utrudnienie wykrycia całego procederu.

Prokuratura, w trakcie śledztwa, zabezpieczyła produkty lecznicze w znacznych ilościach, które były przechowywane w niekontrolowanych warunkach, w miejscach nieposiadających stosownego zezwolenia Głównego Inspektora Farmaceutycznego.

GIIF we współpracy z prokuraturą zażądał blokad rachunków zaangażowanych podmiotów m.in. rachunków osób będących jednymi z organizatorów całego procederu.

Ponadto zagraniczna jednostka analityki finansowej na podstawie informacji uzyskanych z GIIF zablokowała rachunek, na którym były zgromadzone środki finansowe jednej z zaangażowanych w proceder osób.

Łączna kwota blokad rachunków wynosiła ok. 14 mln zł.

Pranie pieniędzy poprzez platformę do samodzielnego organizowania zbiórki pieniężnej

Jedna z platform, na której niepowiązane osoby mogą zbierać pieniądze na określony, zdefiniowany przez założyciela zbiórki cel zgłosiła, że za jej pośrednictwem mogą być prane pieniądze pochodzące z nieautoryzowanego dostępu do skradzionych kart. Schemat przestępstwa wyglądał w następujący sposób: na podstawione osoby zakładany był rachunek bankowy oraz otwierana była zbiórka pieniędzy. W analizowanym przypadku słupem był obywatel Gruzji, a zbiórka prowadzona była na rzecz pomocy zwierzętom. Na rachunek zbiórki wpłynęło kilka przelewów z kart. Zebrane środki finansowe były następnie wytransferowane

na rachunek słuza. Do platformy zgłosiła się osoba poszkodowana, z której karty w nieautoryzowany sposób zostały przelane środki. Prawdopodobnie wszystkie wpłaty pochodziły ze skradzionych kart. Dokładna analiza treści zbiórki i jej opisu pozwoliła stwierdzić, iż jest bardzo mało wiarygodne, aby osoby z innych krajów wpłacały na zbiórkę, której opis po polsku zawiera ogromną ilość błędów. Dzięki współpracy platformy z dostawcą systemu płatności i GIIF udało się zablokować część środków. Był to pierwszy w Polsce ujawniony przypadek, w którym system finansowania społecznościowego wybranego projektu (crowdfunding) został użyty jako narzędzie służące do prania pieniędzy.

Pranie pieniędzy z korupcji

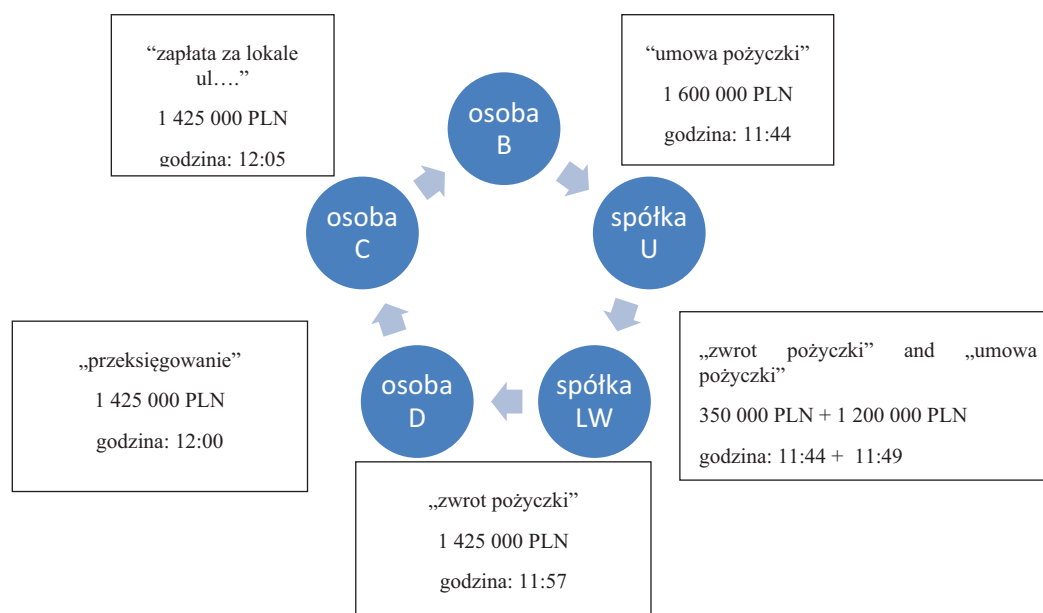
Jedna z zagranicznych JAF zwróciła się do GIIF z prośbą o przekazanie informacji o rachunkach prowadzonych na rzecz osoby A i osoby B. Osoba A była PEP i pełniła w kraju X funkcję ministra. Osoba ta została oskarżona i skazana za korupcję w kraju X. Ponadto przekazano informację, że za część środków pochodzących z łapówek osoba A kupiła za pośrednictwem żony – osoby B nieruchomości w Polsce. W związku z powyższym kraj X zwrócił się do GIIF o zablokowanie środków na rachunkach osoby B i powiązanych z nią spółek.

Ponadto GIIF uzyskał informację, że w ramach międzynarodowej pomocy prawnej kraj X zwrócił się do władz polskich o zabezpieczenie majątku powiązanego z osobą B, który to majątek miał być nabyty za pieniądze z łapówki – zdaniem władz kraju X były to 4 nieruchomości i udziały w dwóch spółkach (U sp. z o.o. i R sp. z o.o.) - wniosek do władz polskich wpłynął pod koniec października 2018 r. W związku z faktem, że nieruchomości nie należały już od osoby B, wniosek nie mógł zostać zrealizowany.

Analiza GIIF wykazała, że nieruchomości wymienione we wniosku zostały zbyte przez osobę B w okresie od sierpnia do początku października 2018 r., a więc przed wpływem formalnego wniosku do Polski – jednak osoby A oraz B musiały posiadać wiedzę, że z kraju X taki wniosek został wydany. Nieruchomości zostały zbyte na rzecz osoby C – która była wieloletnią współniczką osoby B w kilku spółkach prowadzących działalność na terenie Polski.

Analiza transakcji sprzedaży jednej z nieruchomości wykazała bardzo ciekawy schemat. Środki, które wpłynęły od osoby C jako pieniądze za zakup nieruchomości dla osoby B, były 20 minut wcześniej przelane z konta osoby B na rzecz spółki U Sp. z o.o. jako pożyczka. Pieniądze te następnie były przetransferowane przez konto LW Sp. z o.o. oraz osobę D, a następnie wpłynęły jako „transfer” na rzecz osoby C. Wszystkie przelewy zostały wykonane w zaledwie 20 minut z jednego adresu IP. Pozwoliło to wysnuć podejrzenie, że sprzedaż nieruchomości na rzecz wieloletniego partnera biznesowego była działaniem mającym na celu uniemożliwienie ich zajęcia przez polską prokuraturę, a osoba nabywająca mogła wiedzieć o celu transakcji. W związku z powyższym skierowane zostało zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury. O ustaleniach GIIF zostało również poinformowana ww. zagraniczna JAF.

Rysunek nr 3 - Schemat realizowanych transakcji pieniężnych

4.2. PRZECIWDZIAŁANIE FINANSOWANIU TERRORYZMU

Podstawowym celem GIIF w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu jest odcięcie organizacji terrorystycznych od źródeł ich finansowania. Ustawowe zadania GIIF zakładają uzyskiwanie, gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie informacji w trybie przewidzianym przepisami ustawowymi oraz przekazywanie ich do właściwych organów państwowych. Ze względu na różnorodność źródeł służących finansowaniu terroryzmu analizie podlegają zarówno transakcje zgłoszone do GIIF jako podejrzane, jak również legalne transakcje podmiotów, które są realizowane w okolicznościach budzących podejrzenie ich związku z finansowaniem terroryzmu. Informacje, na podstawie których wszczynane są analizy, pochodzą przede wszystkim od jednostek współpracujących oraz z sektora bankowego.

Realizując zadania ustawowe z zakresu przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu w 2019 r. GIIF wszczął **19 postępowań analitycznych** dotyczących transakcji, które potencjalnie mogły mieć związek z finansowaniem terroryzmu. Postępowania były prowadzone na podstawie wniosków Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, informacji otrzymywanych od instytucji obowiązyanych, a także informacji lub wniosków otrzymywanych od zagranicznych JAF.

Postępowania wszczęte na podstawie informacji od instytucji obowiązyanych dotyczyły zwykle transakcji przeprowadzanych przez osoby fizyczne pochodzące z krajów tzw. podwyższonego ryzyka terrorystycznego tzn. takich, na terenie których ugrupowania terrorystyczne prowadzą aktywne działania oraz krajów, na obszarze których prowadzone są działania militarne. GIIF badał wówczas przepływy na osobistych rachunkach bankowych oraz przekazy pieniężne

z udziałem tych osób. We współpracy z Centrum Antyterrorystycznym ABW³⁷, GIIF poddawał analizie powiązania z osobami lub podmiotami z krajów podwyższonego ryzyka terrorystycznego i identyfikował związki tych osób z organizacjami terrorystycznymi.

Współpraca z zagranicznymi JAF

Wnioski o udzielenie informacji oraz informacje spontaniczne związane z finansowaniem terroryzmu pochodzące od zagranicznych JAF, na podstawie których zostały wszczęte postępowania analityczne, dotyczyły zwykle osób fizycznych podejrzewanych o związki z tzw. Państwem Islamskim Iraku i Lewantu³⁸. Wnioski i informacje pochodziły najczęściej z państw Azji Środkowej oraz państw UE, do których powróciła znaczna liczba tzw. zagranicznych bojowników (ang. *foreign terrorist fighters*) - FTF. GIIF otrzymywał zwykle informacje o transakcjach tych osób z polskimi rezydentami i weryfikował je, ewentualnie rozszerzając o dodatkowe informacje, a następnie przekazywał do ABW.

Współpraca z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego

W 2019 r. GIIF otrzymał od ABW **11 wniosków o udzielenie informacji o osobach i podmiotach, co do których zachodziło podejrzenie finansowania terroryzmu**. GIIF udzielił odpowiedzi na wszystkie wnioski, przekazując do ABW informacje otrzymane od instytucji obowiązanych oraz w niektórych przypadkach poszerzone o informacje otrzymane od zagranicznych JAF.

Przypadek potencjalnego finansowania działalności separatystycznej na Ukrainie

W 2019 r. GIIF prowadził postępowanie, wszczęte na podstawie informacji otrzymanej od instytucji obowiązanej, dot. transakcji finansowych przeprowadzanych przez zagraniczną spółkę posiadającą rachunek w polskim banku. Prezes Zarządu spółki według źródeł otwartych mógł być zaangażowany w finansowanie działalności separatystycznej na Ukrainie, co stanowi finansowanie terroryzmu w świetle prawa i sankcji międzynarodowych.

W opinii GIIF podejrzenie wzbudziło potencjalne przeznaczenie zysków ze sprzedaży towarów oferowanych przez ww. podmiot na finansowanie działalności separatystycznej zagrażającej bezpieczeństwu Ukrainy, co może wypełniać znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 165a *Kodeksu Karnego*.

W powyższej sprawie GIIF skierował zawiadomienie do Prokuratury.

Dodatkowe informacje

W wyniku przeprowadzenia analiz związanych z podejrzeniem finansowania terroryzmu GIIF skierował na podstawie art. 106 *ustawy AML/CTF* łącznie **25 powiadomień do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego**.

GIIF jest członkiem Międzyresortowego Zespołu ds. Zagrożeń Terrorystycznych (MZTT), organu pomocniczego Rady Ministrów, który ma zapewnić współdziałanie administracji rządowej w zakresie rozpoznawania, przeciwdziałania i zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym. Do podstawowych zadań Zespołu należy m.in.: monitorowanie zagrożeń o charakterze terrorystycznym, przedstawianie opinii i wniosków dla Rady Ministrów,

---

³⁷ Centrum Antyterrorystyczne ABW jest jednostką koordynacyjno-analityczną w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi i jego zwalczania, między innymi w zakresie uzyskiwania informacji dot. prania pieniędzy lub transferów środków finansowych mogących świadczyć o finansowaniu działalności terrorystycznej.

³⁸ z ang. *Islamic State of Iraq and Sham*. Inne możliwe akronimy organizacji: IS, ISIL, *Daesh*.

opracowywanie projektów standardów i procedur w zakresie zwalczania terroryzmu, inicjowanie i koordynowanie działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej, organizowanie współpracy z innymi państwami w zakresie zwalczania terroryzmu itp.

W ramach prac MZZT³⁹ przedmiotem posiedzeń była m.in. analiza stanu zagrożenia terrorystycznego dla RP oraz jej obywateli w 2018 r., a także przedstawiono prognozę w tym zakresie na 2019 r. W kontekście usprawniania systemu antyterrorystycznego RP omówiono problematykę prowadzenia działań kontrterrorystycznych na morzu. Przedstawiono też przedsięwzięcia realizowane przez Zespół Reagowania na Incydenty Bezpieczeństwa Komputerowego CSIRT GOV. MZZT zajmował się również analizą funkcjonowania w Polsce systemu przetwarzania danych dotyczących przelotu pasażera. Dokonano oceny rozwiązań w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom związanym z wykorzystaniem prekursorów materiałów wybuchowych oraz mechanizmów współdziałania w ramach śledztwa powybuchowego. W aspekcie usprawniania systemu antyterrorystycznego na forum Zespołu omówiono organizację służby kontrterrorystycznej po nowelizacji *ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji*, na mocy której powołano w Policji służbę kontrterrorystyczną. Poruszono też tematykę przeciwdziałania zjawisku posługiwania się nieprawdziwą tożsamością przy wykorzystaniu tzw. dowodów kolekcjonerskich. Przekazano Zespołowi informacje na temat przygotowań do V rundy ewaluacji polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, przeprowadzanej przez MONEYVAL. Omówiono też na forum Zespołu kwestię przeciwdziałania i reagowania w przypadku powiadomień o podłożeniu ładunku wybuchowego przez osobę ukrywającą swoją tożsamość w sieci Internet. Rozważano też kwestie zagadnień dotyczących antyterrorystycznej polityki informacyjnej i edukacyjnej. W 2019 r. GIIF wziął udział w spotkaniu z Dyrekcją Wykonawczą Komitetu ds. Zwalczania Terroryzmu (CTED), działającą w imieniu Komitetu ds. Zwalczania Terroryzmu Rady Bezpieczeństwa ONZ, która przeprowadziła pierwszą kompleksową wizytę oceniającą w Rzeczypospolitej Polskiej w dniach 9–13 grudnia 2019 r. Wizyta skupiła się na ocenie wdrażania przez Polskę rezolucji Rady Bezpieczeństwa nr 1373 (2001), 1624 (2005) i 2178 (2014), a także w sprawie środków wprowadzonych w celu wykonania nowszych rezolucji Rady Bezpieczeństwa, w tym rezolucji nr 2396 (2017), 2462 (2019), 2482 (2019).

---

³⁹ W 2019 r. odbyło się 6 cyklicznych spotkań Zespołu.

5. KONTROLE

5.1. KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ GIIF

Na podstawie przepisów uchylonej i obecnej *ustawy AML/CTF* w 2019 r. GIIF przeprowadził **20 kontroli** w następujących instytucjach obowiązanych:

- adwokaci – 2,
- banki – 2,
- biura usług płatniczych – 1,
- doradcy podatkowi – 2
- instytucje płatnicze – 1,
- notariusze – 3,
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie wymiany pomiędzy walutami wirtualnymi – 1,
- pośrednicy w obrocie nieruchomościami – 5,
- radcowie prawni – 2,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych – 1.

Dodatkowo, w 2019 r. GIIF przeprowadził zdalne czynności kontrolne, tzw. „kontrole *off-site*” w: jednym banku, dwóch podmiotach prowadzących działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz dwóch instytucjach płatniczych (łącznie 5 takich kontroli).

W wyniku przeprowadzonych kontroli ujawnione zostały nieprawidłowości w realizowaniu przez instytucje obowiązane obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF*. Stwierdzone nieprawidłowości to m.in.:

1) braki natury formalnej:

- niewprowadzenie lub niedostosowanie do przepisów *ustawy* oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, o której mowa w art. 27 *ustawy AML/CTF*,
- niewprowadzenie lub niedostosowanie do przepisów *ustawy* wewnętrznych procedur dotyczących przepisów *AML/CTF*, o których mowa w art. 50 i 53 *ustawy AML/CTF*,

2) nieprawidłowości merytoryczne:

- nierealizowanie obowiązków, o których mowa w art. 6, 7 i 8 *ustawy AML/CTF*, dotyczących ustalenia osób odpowiedzialnych za wykonywanie obowiązków określonych w *ustawie AML/CTF*,
- wyznaczenie tej samej osoby do realizacji zadań wskazanych w art. 6, 7 i 8 *ustawy AML/CTF*,
- nieprzeprowadzenie bądź nieprawidłowe przeprowadzanie analizy i oceny ryzyka związanych ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną, o których mowa w art. 33 ust. 1 *ustawy AML/CTF*,
- nawiązanie stosunków gospodarczych z podmiotami zarejestrowanymi w tak zwanych „*rajach podatkowych*”, wbrew zapisom wewnętrznej procedury instytucji obowiązanej,

- nieprawidłowe ustalanie beneficjentów rzeczywistych, o którym mowa w art. 34 ust. 1 pkt 2 *ustawy AML/CTF*,
- niestosowanie środków bezpieczeństwa finansowego, o których mowa w art. 34 ust. 1 *ustawy AML/CTF* oraz w art. 8b ust. 3 pkt 4) uchylonej *ustawy AML/CTF*,
- niestosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego, zgodnie z procedurą wewnętrzną obowiązującą w instytucji obowiązanej,
- niewykonywanie obowiązku bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji, o którym mowa w art. 43 ust. 3 *ustawy AML/CTF*,
- nierealizowanie obowiązku wynikającego z art. 46 *ustawy AML/CTF*, dotyczącego ustalania czy klient lub beneficjent rzeczywisty jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 3, 11 i 12 *ustawy AML/CTF*,
- nierealizowanie obowiązku zapewnienia udziału osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych, o których mowa w art. 52 *ustawy AML/CTF*,
- nierealizowanie obowiązku przekazywania informacji do GIIF, o którym mowa w art. 72 *ustawy AML/CTF*,
- nierealizowanie obowiązku zawiadamiania GIIF, zgodnie z art. 74 *ustawy AML/CTF*, o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,
- niedopełnienie obowiązku stosowania szczególnych środków ograniczających, o którym mowa w art. 117 *ustawy AML/CTF*, w związku z brakiem sprawdzania występowania osób i podmiotów na listach sankcyjnych wskazanych w art. 118 *ustawy AML/CTF*,
- realizacja transakcji mogących mieć związek z przestępstwem, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego.

W przedmiocie stwierdzonych naruszeń GIIF wydał instytucjom obowiązanim zalecenia pokontrolne w celu realizacji przez nie obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF*. Zalecono m.in.:

- wyznaczenie osób odpowiedzialnych za wykonywanie obowiązków określonych w *ustawie AML/CTF* zgodnie z art. 6, 7 i 8 *ustawy AML/CTF*,
- zgodnie z *ustawą* wyznaczenie osób do realizacji zadań wskazanych w art. 6, 7 i 8 *ustawy AML/CTF*, tak aby działania nadzorcze były niezależne od działań operacyjnych oraz aby możliwe było sprawowanie kontroli nad wykonywaniem obowiązków określonych w *ustawie AML/CTF*,
- sporządzenie oceny analizy ryzyka instytucji obowiązanej, o której mowa w art. 27 *ustawy AML/CTF*,
- realizowanie obowiązku rozpoznania ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego ze stosunkiem gospodarczym i oceny poziomu ryzyka zgodnie z art. 33 *ustawy AML/CTF*,
- zagwarantowanie stosowania środków bezpieczeństwa finansowego w pełnym wymaganym *ustawą AML/CTF* zakresie,
- dokonywanie analizy transakcji przeprowadzanych w ramach stosunków gospodarczych, zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 4 lit. a) *ustawy AML/CTF*, w celu zapewnienia, że transakcje te są zgodne z wiedzą instytucji obowiązanej o kliencie ,

rodzaju i zakresie prowadzonej przez niego działalności oraz zgodne z ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,

- podjęcie działań mających na celu rzetelne i pełne badanie źródła pochodzenia wartości majątkowych będących w dyspozycji klienta – w przypadkach uzasadnionych okolicznościami, zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 4 lit b) *ustawy* AML/CTF, m.in. w odniesieniu do klientów, którym przypisano wysokie ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,
- dokumentowanie zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego zgodnie z art. 34 ust. 3 *ustawy* AML/CTF,
- dokonywanie pełnej identyfikacji osób reprezentujących klienta będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 2 lit e) *ustawy* AML/CTF,
- dokonywanie bieżącej analizy wszystkich przeprowadzanych transakcji, zgodnie z art. 43 ust. 3 *ustawy* AML/CTF, w odniesieniu do klientów, dla których istnieje taki obowiązek,
- konieczność ustalania czy klient lub beneficjent rzeczywisty jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 3, 11 i 12 *ustawy* AML/CTF,
- podjęcie działań zmierzających do zagwarantowania dokumentowania wszelkich czynności podejmowanych w związku z realizacją obowiązków ustawowych,
- dostosowanie/wprowadzenie procedur zgodnie z art. 50 i 53 *ustawy* AML/CTF,
- zapewnienie udziału osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych, celem wyegzekwowania stosowania wymogów ustawowych, zgodnie z art. 52 *ustawy* AML/CTF, jak i wymogów przewidzianych w procedurach wewnętrznych instytucji obowiązanych,
- zawiadamianie GIIF, na podstawie art. 74 *ustawy* AML/CTF, o okolicznościach mogących wskazywać na podejrzenie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Zgodnie z art. 144 *ustawy* AML/CTF, informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych przez kontrolerów GIIF przekazywane były instytucjom nadzorującym do dalszego wykorzystania służbowego.

Ponadto w 2019 r. GIIF, w związku z przeprowadzoną kontrolą, skierował do prokuratury 1 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa wyczerpującego znamiona czynów określonych w art. 156 *ustawy* AML/CTF.

5.1.1. INFORMACJE POCHODZĄCE OD TZW. SYGNALISTÓW

Zgodnie z art. 80 ust. 1 i 2 *ustawy* AML/CTF GIIF przyjmuje zgłoszenia rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu od pracowników, byłych pracowników instytucji obowiązanych lub innych osób, które wykonują lub wykonywały czynności na rzecz instytucji obowiązanych na innej podstawie niż stosunek pracy. W związku z powyższym, w celu wypełnienia tego obowiązku, GIIF zapewnia możliwość odbierania powyższych zgłoszeń dokonywanych w postaci elektronicznej na adres poczty elektronicznej – sygnaliści.GIIF@mf.gov.pl lub w postaci papierowej pod wskazany przez GIIF adres do korespondencji.

W 2019 r. do GIIF wpłynęło **17 zgłoszeń rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu** (w postaci elektronicznej i papierowej). Część zgłoszeń, która wpłynęła do GIIF, została przekazana zgodnie z właściwością do właściwych organów w celu realizacji ich ustawowych zadań (m.in. do urzędów skarbowych, izb administracji skarbowej), część zgłoszeń została wykorzystana przez GIIF w celu wykonywania jego ustawowych zadań. Natomiast pozostałą część zgłoszeń, zawierających informacje, które nie dotyczyły rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz informacje, które nie mogły zostać wykorzystane przez inne organy - pozostawiono bez rozpatrzenia.

5.2. KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ INSTYTUCJE NADZORUJĄCE

Zgodnie z przepisami art. 131 ust. 5 pkt 3 *ustawy AML/CTF*, instytucje nadzorujące przekazują do GIIF informacje o wynikach przeprowadzonych kontroli. Z danych będących w posiadaniu GIIF na dzień 19 lutego 2020 r. wynika, że w 2019 r.:

- Narodowy Bank Polski przeprowadził **797 kontroli kantorów**,
- Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła **30 kontroli**,
- Prezesi Sądów Apelacyjnych przeprowadzili **126 wizytacji w kancelariach notarialnych**,
- Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa przeprowadziła **6 kontroli w Spółdzielczych Kasach Oszczędnościowo Kredytowych**,
- wojewodowie lub starostowie przeprowadzili **16 kontroli w stowarzyszeniach i fundacjach**,
- Urzędy Celno-Skarbowe przeprowadziły **27 kontroli**.

5.3. POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE W ZAKRESIE NAKŁADANIA KAR PIENIĘŻNYCH

Na podstawie przepisów *ustawy AML/CTF* postępowania w sprawie nałożenia kar pieniężnych na instytucje obowiązane za nieprawidłowości w zakresie wypełniania obowiązków, o których mowa w art. 147, 148 i 149 *ustawy AML/CTF*, prowadzone są zgodnie z przepisami *Kodeksu postępowania administracyjnego*. Nakładanie kar pieniężnych należy między innymi do właściwości GIIF. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej GIIF uwzględnia okoliczności wymienione w art. 150 ust. 4 i 5 *ustawy AML/CTF*, w tym wagę naruszenia i czas jego trwania, zakres odpowiedzialności instytucji obowiązanej oraz jej możliwości finansowe.

Zakres postępowań administracyjnych prowadzonych przez GIIF jest ściśle powiązany z ilością przeprowadzonych przez niego kontroli. W II połowie 2018 r., z uwagi na wejście w życie z dniem 13 lipca 2018 r. przepisów nowej *ustawy AML/CTF*, GIIF nie przeprowadzał czynności kontrolnych. Działanie to miało na celu zapewnienie instytucjom obowiązanim czasu potrzebnego na prawidłowe zaimplementowanie do swojej działalności nowo obowiązujących przepisów prawa z zakresu AML/CTF. Biorąc pod uwagę wskazane okoliczności, również w 2019 r. działalność GIIF w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych była ograniczona.

W 2019 r. GIIF, na podstawie przepisów *ustawy* AML/CTF, wszczywał postępowania administracyjne, ale nie wydał decyzji administracyjnych. W 2019 r. Minister Finansów wydał **1 decyzję** od wniesionych odwołań od wydanych przez GIIF decyzji. W 2019 r. złożono **1 skargę** na decyzję Ministra Finansów do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. W 2019 r. do Naczelnego Sądu Administracyjnego złożona została **1 skarga kasacyjna**. W 2019 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił w całości 1 skargę kasacyjną.

6. WSPÓŁPRACA KRAJOWA

6.1. WYMIANA INFORMACJI Z JEDNOSTKAMI KRAJOWYMI

W 2019 r. GIIF kontynuował współpracę z jednostkami krajowymi.

Uprawnione podmioty – przede wszystkim prokuratura oraz organy ścigania – korzystały z danych posiadanych przez GIIF. Informacje, gromadzone w trybie i zakresie przewidzianym przepisami *ustawy AML/CTF*, były udostępniane przez GIIF na wniosek sądów i prokuratorów na potrzeby prowadzonych postępowań karnych na podstawie art. 104 *ustawy AML/CTF*. Informacje o transakcjach były także przekazywane przez GIIF na wnioski służb podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych: Policji oraz Straży Granicznej, jak również Szefów Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego na podstawie art. 105 ust.1 *ustawy AML/CTF*. Organami uprawnionymi do pozyskiwania informacji o transakcjach były też inne organy, m.in. Szef Krajowej Administracji Skarbowej, dyrektorzy izb administracji skarbowej oraz naczelnicy urzędów celno-skarbowych i inne, na podstawie art. 105 ust. 3 *ustawy AML/CTF*.

Od dnia 13 lipca 2018 r. jednostki organizacyjne prokuratury są zobligowane do przekazywania informacji o wydaniu postanowienia o blokadzie rachunku lub wstrzymaniu transakcji, wszczęciu postępowania, przedstawieniu zarzutu i wniesieniu aktu oskarżenia, w sprawach o przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na podstawie art. 81 *ustawy AML/CTF*. Natomiast pozostałe organy ścigania uprawnione do prowadzenia postępowań karnych (podobnie jak i inne jednostki współpracujące) przekazują powiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu zgodnie z art. 83 ust. 1 i 2 *ustawy AML/CTF*.

Analiza ilościowa danych, dotycząca wymiany informacji z jednostkami krajowymi, wskazuje na stabilizację współpracy GIIF, głównie z jednostkami organizacyjnymi prokuratury. Znacznemu zwiększeniu uległa współpraca z CBA, także z Policją, ABW i SKW oraz Strażą Graniczną, natomiast zmniejszyła się wymiana informacji z organami KAS. Doszła także wymiana informacji z Żandarmerią Wojskową.

Tabela nr 5 – Podsumowanie danych dot. współpracy z wybranymi jednostkami krajowymi w trybie art. 104-105 ustawy AML/CTF w latach 2016-2019

Instytucja	Rok	Liczba wniosków w trybie ⁴⁰ art. 104 i 105 ustawy AML/CTF	Liczba informacji w trybie ⁴¹ art. 81 ustawy AML/CTF
Jednostki organizacyjne prokuratury	2016 r.	597	51
	2017 r.	747	77
	2018 r.	737	90

⁴⁰ Za lata 2016-2017 oraz do 13 lipca 2018 r. liczba wniosków w trybie art. 32 i 33 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

⁴¹ Za lata 2016-2017 oraz do 13 lipca 2018 r. liczba wniosków w trybie art. 14 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

	2019 r.	732	191
sądy ⁴²	2016 r.	1	<i>Nie dot.</i>
	2017 r.	6	<i>Nie dot.</i>
	2018 r.	8	<i>Nie dot.</i>
	2019 r.	9	<i>Nie dot.</i>
organy KAS	2016 r.	1405	<i>Nie dot.</i>
	2017 r.	834	<i>Nie dot.</i>
	2018 r.	575	<i>Nie dot.</i>
	2019 r.	428	<i>Nie dot.</i>
ABW	2016 r.	54	4
	2017 r.	40	1
	2018 r.	72	7
	2019 r.	81	2
CBA	2016 r.	26	0
	2017 r.	31	2
	2018 r.	27	2
	2019 r.	104	3
Policja	2016 r.	145	55
	2017 r.	109	40
	2018 r.	108	54
	2019 r.	126	94
Straż Graniczna	2016 r.	27	2
	2017 r.	29	2
	2018 r.	16	1
	2019 r.	21	0
SKW	2016 r.	0	0
	2017 r.	4	0
	2018 r.	49	0
	2019 r.	53	0
Żandarmeria Wojskowa	2019 r.	5	0
Suma:	2016 r.	2255	112
	2017 r.	1796	122
	2018 r.	1543	154
	2019 r.	1559	290

Należy dodatkowo podkreślić, że od dnia 13 lipca 2018 r. nastąpiło przede wszystkim zwiększenie liczby organów, określanych jako organy ścigania, które mogą występować z wnioskiem o informację do GIIF. Rok 2019 był pierwszym pełnym rokiem, gdy organy te mogły korzystać z informacji będących w posiadaniu Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Obecnie są to:

- Komendant Główny Policji (poprzednio na podstawie upoważnienia ministra właściwego do spraw wewnętrznych),
- Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji (poprzednio na podstawie upoważnienia ministra właściwego do spraw wewnętrznych),
- Komendant Główny Straży Granicznej (poprzednio na podstawie upoważnienia ministra właściwego do spraw wewnętrznych),

⁴² Dot. sądów przekazujących wnioski o informacje w związku z prowadzonymi sprawami karnymi.

- Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej,
- Inspektor Nadzoru Wewnętrznego,
- Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Policji (poprzednio na podstawie upoważnienia ministra właściwego do spraw wewnętrznych),
- Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej (poprzednio na podstawie upoważnienia ministra właściwego do spraw wewnętrznych).

Ponadto od dnia 13 lipca 2018 r. na podstawie art. 105 ust. 3 *ustawy* AML/CTF wnioskować o informacje mogą także następujące organy:

- minister właściwy do spraw finansów publicznych – w związku z wnioskiem, o którym mowa w art. 11 ust. 2 *ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych*,
- minister właściwy do spraw zagranicznych – w zakresie jego kompetencji ustawowych w związku ze stosowaniem szczególnych środków ograniczających.

6.1.1. WSPÓŁPRACA Z JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI PROKURATURY I SĄDAMI

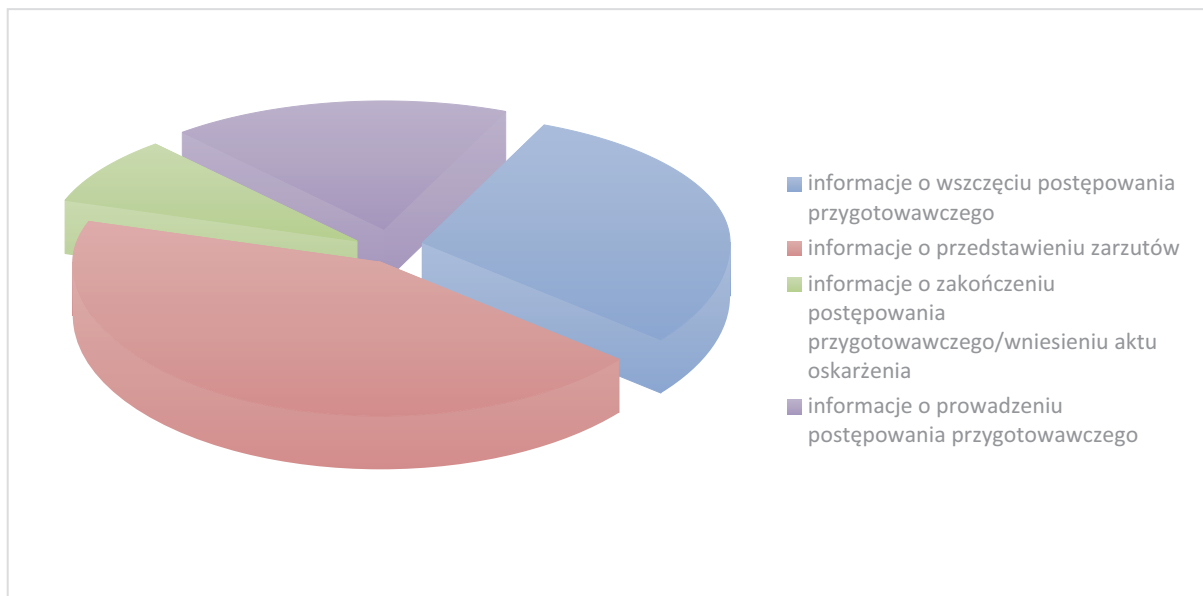
W trybie art. 104 *ustawy* AML/CTF GIIF otrzymał w 2019 r. z jednostek organizacyjnych prokuratury **732 wnioski o informację, dotyczące 5 350 podmiotów**, co oznacza relatywnie niewielki spadek liczby skierowanych wniosków (w 2018 r. zostało skierowanych do GIIF 737 wniosków dotyczących 4 913 podmiotów), ale z kolei pytania dotyczyły większej liczby podmiotów.

W ostatnich latach współpraca z prokuraturą staje się coraz bardziej efektywna, co pokazuje wysoka liczba przekazanych do GIIF wniosków o udzielenie informacji z jednostek organizacyjnych prokuratury. Jednostki organizacyjne prokuratury począwszy od 2014 r. przekazywały rokrocznie ponad 500 wniosków, co jest znaczącym wzrostem w porównaniu z latami ubiegłymi (w 2013 r. odnotowano 400 wniosków), a w latach 2017-2019 tych wniosków rokrocznie było ponad 700. W 2019 r. podobnie, jak w roku 2018 w zakresie tych wniosków odnotowano wzrost takich, które dotyczyły i służyły w dużym stopniu ustaleniu składników majątkowych, jak również takich, które były realizowane w ramach międzynarodowej pomocy prawnej. Dodatkowo – przy pomocy realizowanych wniosków i uzyskiwanych w ten sposób informacji – jednostki organizacyjne prokuratury mogły w większym zakresie przedstawiać osobom podejrzanym zarzuty, w tym w szczególności zarzuty dotyczące art. 299 Kodeksu karnego.

W 2019 r. GIIF otrzymał także 9 wniosków o informacje z sądów, które dotyczyły 7 podmiotów. Dla porównania, w 2018 r. do GIIF wpłynęło 8 takich wniosków, w zakresie 20 podmiotów.

W 2019 r. GIIF otrzymał z jednostek organizacyjnych prokuratury 191 informacji na podstawie art. 81 *ustawy* AML/CTF, co stanowi znaczący wzrost w stosunku do 2018 r., kiedy to odnotowano ich 90.

Wykres nr 14 – Informacje otrzymane w 2019 r. od jednostek organizacyjnych prokuratury w trybie art. 81 ustawy AML/CTF

W 2019 r. najczęściej przekazywano informacje wskazujące na wszczęcie postępowania w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa wskazanym w art. 299 *Kodeksu karnego* (**54 informacje**) lub dotyczące przedstawienia zarzutów osobom na podstawie tego przepisu (**83 informacje**). W kilkudziesięciu takich przypadkach jednostki organizacyjne prokuratury dołączyły dodatkowo prośbę o rozważenie podjęcia przez GIIF czynności ustawowych mających na celu zablokowanie rachunków lub wstrzymanie transakcji.

GIIF na podstawie informacji przekazanych przez właściwe organy w trybie art. 81 *ustawy AML/CTF*, podejmował czynności ustawowe docelowo zmierzające do „odcinania” przestępców od środków majątkowych, a tym samym od legalizacji środków pochodzących z tzw. czynów zabronionych. Celem takiej współpracy było skierowanie na bazie otrzymywanych informacji przez GIIF zawiadomień do właściwych jednostek organizacyjnych prokuratury, wskazujących na podejrzenie popełnienia przestępstwa określonego w art. 299 *Kodeksu karnego*.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2019 r. odnotowano również sytuacje, w których jednostki organizacyjne prokuratury przekazywały w ramach jednego pisma informacje na podstawie art. 81 *ustawy AML/CTF*, wnosząc jednocześnie o informacje, na podstawie art. 104 ust. 1 *ustawy AML/CTF*, co umożliwiało efektywniejszą i sprawniejszą wymianę informacji.

Należy podkreślić, że GIIF działając na podstawie art. 81 ust. 4 *ustawy AML/CTF* niezwłocznie informuje prokuratora o posiadaniu informacji pozostających w związku z informacjami przekazanymi na podstawie art. 81 ust. 1 *ustawy AML/CTF*. W 2019 r. wielokrotnie zdarzyło się, że informacje przekazane przez jednostki organizacyjne prokuratury łączyły się z informacjami będącymi w posiadaniu GIIF. W takich sytuacjach prokuratura, po otrzymaniu pozytywnej odpowiedzi od GIIF każdorazowo wносиła o te informacje, co w wielu przypadkach miało wpływ na dalsze czynności procesowe realizowane przez jednostki organizacyjne prokuratury, np. w postaci rozszerzenia katalogu zarzutów przedstawianych osobom podejrzanym.

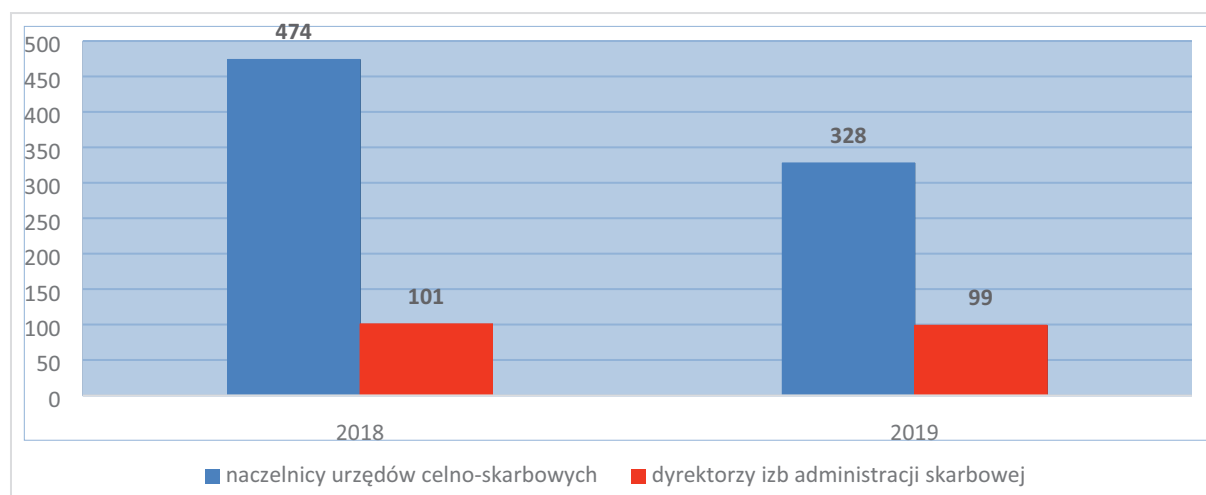
W 2019 r. do współpracy z jednostkami organizacyjnymi prokuratury wykorzystywane były bezpieczne elektroniczne kanały wymiany informacji, pomocne także we współpracy z instytucjami obowiązany, skąd pozyskiwano na potrzeby tej współpracy informacje o transakcjach objętych przepisami *ustawy* AML/CTF. Wynikało to m.in. w dużym stopniu z treści wniosków, które dotyczyły dużej liczby podmiotów albo dużej liczby rachunków. Przekazanie tych danych w wersji elektronicznej, a na dodatek w wersji edytowalnej w bardzo dużym stopniu przyspieszało realizację wniosków. Dodatkowo takie przypadki dotyczyły również sytuacji przyspieszenia udzielenia odpowiedzi przez GIIF, w związku z pilnymi czynnościami procesowymi realizowanymi przez jednostki organizacyjne prokuratury.

W 2019 r. kontynuowano współpracę z jednostkami organizacyjnymi prokuratury polegającą na udziale przedstawicieli GIIF w inicjatywach, mających na celu wymianę doświadczeń z zakresu problematyki przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Umożliwiły one wsparcie merytoryczne uczestników szkoleń oraz upowszechnienie dobrych praktyk, mających na celu zapewnienie bardziej efektywnego współdziałania pomiędzy GIIF a przedstawicielami jednostek organizacyjnych prokuratury.

6.1.2. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI KAS

GIIF w 2019 r. otrzymał **328 wniosków od naczelników urzędów celno-skarbowych w zakresie 1473 podmiotów**. Oznacza to spadek liczby skierowanych wniosków w porównaniu z 2018 r., kiedy to wpłynęło do GIIF 474 wniosków, które dotyczyły 1570 podmiotów.

Wykres nr 15 – Współpraca z z organami KAS w trybie art. 105 ustawy AML/CTF w latach 2018-2019.

Pomimo spadku liczby wniosków o informację można było zaobserwować w ostatnich latach wzrost skuteczności współpracy w tym zakresie. Następstwem wymiany korespondencji „wnioskowej” w 2019 r. w bardzo wielu przypadkach było podjęcie dalszej współpracy pomiędzy organami na bazie art. 83 *ustawy* AML/CTF. Skutkiem tej współpracy było skierowanie przez GIIF – na bazie otrzymywanych informacji od organów KAS – zawiadomień do właściwych jednostek organizacyjnych prokuratury, wskazujących na podejrzenie popełnienia przestępstwa określonego w art. 299 *Kodeksu karnego*. Podejmowane przez GIIF czynności ustawowe docelowo miały także na celu „odcinanie” przestępców od środków

majątkowych, a tym samym od legalizacji środków pochodzących z tzw. czynów zabronionych, w tym przypadku w szczególności pochodzących z przestępstw skarbowych.

Ponadto w 2019 r. GIIF otrzymał **99 wniosków o udzielenie informacji od dyrektorów izb administracji skarbowej w zakresie 255 podmiotów**, wobec 101 wniosków w 2018 r. w zakresie 130 podmiotów.

W 2019 r. kontynuowano stałą współpracę polegającą na współorganizowaniu szkoleń w zakresie podnoszenia wiedzy z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu z udziałem przedstawicieli organów KAS oraz współpracujących organów i służb ścigania. Ponadto przedstawiciele kierownictwa Departamentu Informacji Finansowej brali także udział w kwartalnych naradach z udziałem kierownictwa KAS.

6.1.3. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI PODLEGLYMI MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH

W trybie art. 105 ust. 1 *ustawy* AML/CTF GIIF otrzymał w 2019 r. z jednostek organizacyjnych Policji **126 wniosków o informację, które dotyczyły 973 podmiotów**, z czego znaczącą część wniosków przekazały uprawnione osoby reprezentujące:

- Biuro Kryminalne KGP,
- CBŚP.

Współpraca w zakresie realizacji wniosków na potrzeby przedstawicieli organów Policji, podobnie jak w latach ubiegłych, przebiegała sprawnie i efektywnie.

Należy jednak podkreślić, że w 2019 r. liczba wniosków uległa zwiększeniu w porównaniu do danych z 2018 r., kiedy to GIIF otrzymał z jednostek organizacyjnych Policji 108 wniosków dotyczących 859 podmiotów.

Ponadto, w 2019 r. GIIF udzielił odpowiedzi na **21 wniosków, dotyczących 297 podmiotów, przekazanych przez uprawnionych przedstawicieli Komendy Głównej Straży Granicznej**, co stanowi wzrost liczby wniosków w stosunku do danych z 2018 r., kiedy to wpłynęło ich 16, dotyczących 180 podmiotów.

Jednostki nadzorowane i podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych wypełniały również obowiązki określone w art. 83 ust.1 *ustawy* AML/CTF, co w sposób znaczący rozszerzało współpracę w zakresie przeciwdziałania przestępstwu określonymu w art. 299 *Kodeksu karnego*. GIIF w 2019 r. otrzymał **94 takie informacje z jednostek organizacyjnych Policji dotyczących 603 podmiotów**.

Na podstawie otrzymywanych informacji GIIF mógł skuteczniej wypełniać ustawowe obowiązki, włącznie z zastosowaniem instytucji blokady rachunków. Podjęte działania w zakresie analiz prowadzonych przez GIIF umożliwiały efektywniejszą współpracę już na etapie pracy operacyjno-rozpoznawczej służb podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, w tym w szczególności w zakresie ustalania składników majątkowych już na wstępnym etapie czynności operacyjno-rozpoznawczych, ale również w dalszych czynnościach już na etapie dochodzeniowo-śledczym.

W 2019 r., w ramach współpracy z jednostkami nadzorowanymi i podległymi ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, przedstawiciele GIIF wzięli udział w konferencjach,

seminariach, warsztatach organizowanych /współorganizowanych z udziałem przedstawicieli organów Policji, które skutkowały zwiększeniem współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy.

6.1.4. WSPÓŁPRACA ZE SŁUŻBAMI OCHRONY PAŃSTWA

W 2019 r. w zakresie współpracy na podstawie art. 105 ust. 1 *ustawy* AML/CTF GIIF otrzymał od Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego **81 wniosków o informację, dotyczących 899 podmiotów** wobec 72 wniosków dotyczących 532 podmiotów w 2018 r. GIIF otrzymał także 2 powiadomienia, przekazane na podstawie art. 83 ust.1 *ustawy* AML/CTF, które dotyczyły 6 podmiotów.

Należy podkreślić, że współpraca z ABW w 2019 r. uległa zwiększeniu.

W 2019 r. GIIF otrzymał także **53 wnioski o informacje od Służby Kontrwywiadu Wojskowego**. Wnioski te dotyczyły **162 podmiotów**. Na przestrzeni lat, w porównaniu do dotychczasowej współpracy w tym zakresie dokonano olbrzymiego zwiększenia jej intensywności. Dla porównania w 2018 r. otrzymano 49 wniosków, które dotyczyły 262 podmiotów, a jeszcze w 2017 r. otrzymano tylko 4 wnioski od Służby Kontrwywiadu Wojskowego.

6.1.5. WSPÓŁPRACA Z CBA

Na podstawie 105 ust. 1 *ustawy* AML/CTF GIIF otrzymał w 2019 r. z CBA **104 wnioski o informacje w zakresie 646 podmiotów oraz 3 powiadomienia**, przekazane na podstawie art. 83 ust. 1 *ustawy* AML/CTF, które dotyczyły **34 podmiotów**.

Współpraca z CBA w 2019 r. uległa znacznemu zwiększeniu wobec 27 wniosków dotyczących 358 podmiotów w roku 2018.

Należy dodatkowo zaznaczyć, że w 2019 r. przedstawiciele GIIF wzięli udział w przedsięwzięciach organizowanych z udziałem Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

6.1.6. WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANAMI

W 2019 r. GIIF otrzymał od ministra właściwego do spraw finansów publicznych **33 wnioski w przedmiocie ustalenia**, czy istnieją zagrożenia związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu wobec wskazanych podmiotów, przekazanych na podstawie art. 11 ust. 2 *ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych*. Przedmiotowe wnioski dotyczyły **164 podmiotów**, co stanowi znaczący wzrost w stosunku do danych za rok 2018 (12 wniosków, dotyczących 89 podmiotów).

W 2019 r. GIIF otrzymał z Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego **18 wniosków**, które dotyczyły **52 podmiotów**. W znaczącej większości przypadków powyższe wnioski dotyczyły postępowań w zakresie zezwoleń wydawanych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

6.1.7. WSPÓŁPRACA Z KCIK

W 2019 r. GIIF współpracował z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK). GIIF przekazał z urzędu informacje kryminalne (**liczba rejestracji – 1317**), w 2019 r. GIIF nie kierował zapytań o informacje do systemu KCIK.

Ponadto, KCIK przysyłał zapytania do Generalnego Inspektora. W 2019 roku dotyczyły one 2834 podmiotów. W wyniku sprawdzeń w bazach danych Generalnego Inspektora w 966 przypadkach wskazano w odpowiedzi, że podmiot z zapytania wystąpił w prowadzonych postępowaniach analitycznych GIIF. Zapytania KCIK są przekazywane do GIIF w drodze elektronicznej, w ustalonym formacie, co pozwala na częściową automatyzację generacji i udostępniania raportów. W 2019 roku ww. zapytania o 2834 podmioty zostały przekazane w formie 97 plików elektronicznych, bezpośrednio do systemu informatycznego GIIF.

6.2 INFORMACJE ZWROTNE

Organy KAS

W przypadku organów KAS, informacje otrzymane od GIIF były zwykle wykorzystywane w ramach prowadzonych analiz i czynności sprawdzających w celu identyfikacji zagrożeń w obszarach podlegających ich nadzorowi, w szczególności w zakresie realizacji obowiązków związanych z daninami publicznymi. W polskim systemie prawnym czyny polegające na naruszaniu zakazów i nakazów prawa finansowego należącego do obszaru zadań Ministra Finansów, tj. prawa podatkowego, celnego, dewizowego oraz w zakresie gier hazardowych są penalizowane przepisami *ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 19) oraz *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1950 ze zm.). Informacje, o które organy KAS wnioskowały do GIIF, miały między innymi za zadanie potwierdzić lub wykluczyć rozpoznane mechanizmy dokonywania oszustw podatkowych oraz wskazać inne podmioty, podejrzewane o udział w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe. Pozyskiwane informacje były wykorzystywane zarówno przy rozważaniu podjęcia kontroli celno-skarbowej, podatkowej, jak również postępowania przygotowawczego w sprawach dotyczących podejrzenia popełnienia przestępstwa skarbowego, a także w związku z ich prowadzeniem.

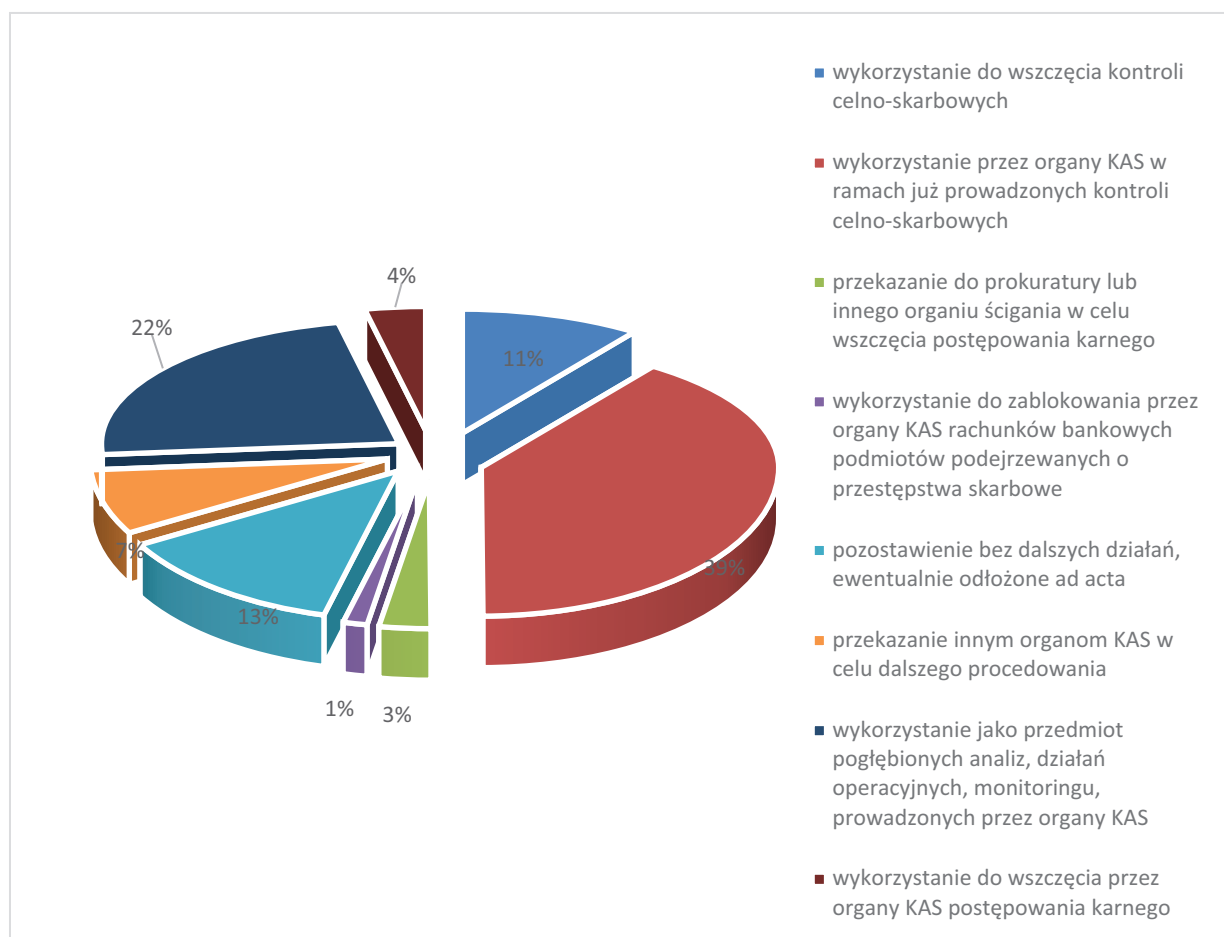
Z kolei informacje przekazywane organom KAS z własnej inicjatywy przez GIIF (w trybie art. 106 ust. 1 *ustawy AML/CTF*) były analizowane pod kątem możliwości ich związku z podejrzeniem popełnienia przestępstw skarbowych.

Na podstawie art. 14 ust. 5 *ustawy AML/CTF* GIIF otrzymał informacje od poszczególnych organów KAS, z których wynikało, że w 2019 r. na podstawie informacji otrzymanych od GIIF (zarówno na podstawie art. 105 ust. 4 oraz art. 106 ust. 1 *ustawy AML/CTF*):

- co najmniej 60 informacji organy KAS wykorzystywały do wszczęcia kontroli celno-skarbowych,
- co najmniej 207 informacji zostało wykorzystanych przez organy KAS w ramach już prowadzonych kontroli celno-skarbowych,
- co najmniej 15 informacji zostało przekazanych do prokuratury lub innego organu ścigania w celu wszczęcia postępowania karnego,

- co najmniej 7 informacji zostało wykorzystanych do zablokowania przez organy KAS rachunków bankowych podmiotów podejrzanych o przestępstwa skarbowe,
- co najmniej 68 informacji, po przeprowadzonej przez organy KAS analizie, zostało pozostawione bez dalszych działań, ewentualnie odłożone *ad acta*,
- co najmniej 38 informacji zostało przekazanych innym organom KAS w celu dalszego procedowania,
- co najmniej 119 informacji jest aktualnie przedmiotem pogłębionych analiz, działań operacyjnych, monitoringu, prowadzonych przez organy KAS,
- co najmniej 21 informacji zostało wykorzystanych do wszczęcia przez organy KAS postępowania karnego.

Wykres nr 16 – Podział informacji otrzymanych przez organy KAS od GIIF wg sposobu ich wykorzystania

Policja

Z informacji otrzymanych z KGP wynika, że w 2019 r. do Biura Kryminalnego KGP wpłynęło **41 powiadomień od GIIF** w trybie art. 106 ust. 1 *ustawy AML/CTF*. Biuro Kryminalne KGP na bieżąco przekazywało otrzymywane z GIIF materiały - celem podjęcia czynności służbowych - do właściwych miejscowo i rzeczowo komórek organizacyjnych Policji, które zostały zobowiązane do bezpośredniego informowania Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, zgodnie z art. 108 ust. 1 *ustawy AML/CTF*, o sposobie wykorzystania

przekazanych informacji. Natomiast na przestrzeni 2019 roku na podstawie art. 105 ust. 1 pkt 1 *ustawy* (na wniosek Komendanta Głównego Policji), Generalny Inspektor Informacji Finansowej przekazywał informacje w **58 przypadkach**, w związku z toczącymi się sprawami operacyjnymi. Uzyskane dane na podstawie dwóch złożonych wniosków zostały wraz z materiałem zgromadzonym w sprawach przekazane do Prokuratury, celem wszczęcia postępowania przygotowawczego, natomiast dane uzyskane na podstawie dziesięciu innych wniosków uznano za przydatny materiał dowodowy i wykorzystano poprzez włączenie ich do materiałów zgromadzonych w toczących się już postępowaniach przygotowawczych. Informacje przekazane przez GIIF w pozostałych przypadkach są nadal analizowane i wykorzystywane w prowadzonych czynnościach operacyjno-rozpoznawczych.

Według informacji otrzymanej z CBŚP na podstawie art. 14 ust. 5 *ustawy* AML/CTF w 2019 r. CBŚP zwróciło się do GIIF z **46 wnioskami** o udzielenie informacji⁴³. Otrzymane w odpowiedzi informacje, po ich analizie, wykorzystano w prowadzonych formach pracy operacyjnej, w tym:

- w dwóch przypadkach - przekazano do dalszego wykorzystania do Urzędu Celno Skarbowego;
- w dziewięciu przypadkach - przekazane do dalszego wykorzystania w toczących się postępowaniach przygotowawczych;
- w jednym przypadku - uzyskane materiały po ich analizie pozostawiono w aktach sprawy operacyjnej, niemniej jednak, dane dot. nr rachunków bankowych wykorzystano w analizie kryminalnej, którą przekazano do toczącego się postępowania przygotowawczego;
- w pozostałych przypadkach uzyskane informacje wykorzystano w formach pracy operacyjnej.

CBŚP poinformowało również, że w 2019 r. wszczęło 19 postępowań przygotowawczych z art. 299 *Kodeksu karnego* oraz zakończyło prowadzenie 30 postępowań prowadzonych w tym kierunku. Ponadto CBŚP nie odnotowało przypadku wszczęcia i zakończenia postępowania przygotowawczego z art. 165a kk. Zgodnie z przedmiotową informacją CBŚP w prowadzonych postępowaniach przedstawiono 658 podejrzanym łącznie 907 zarzutów popełnienia czynu zabronionego z art. 299 kk.

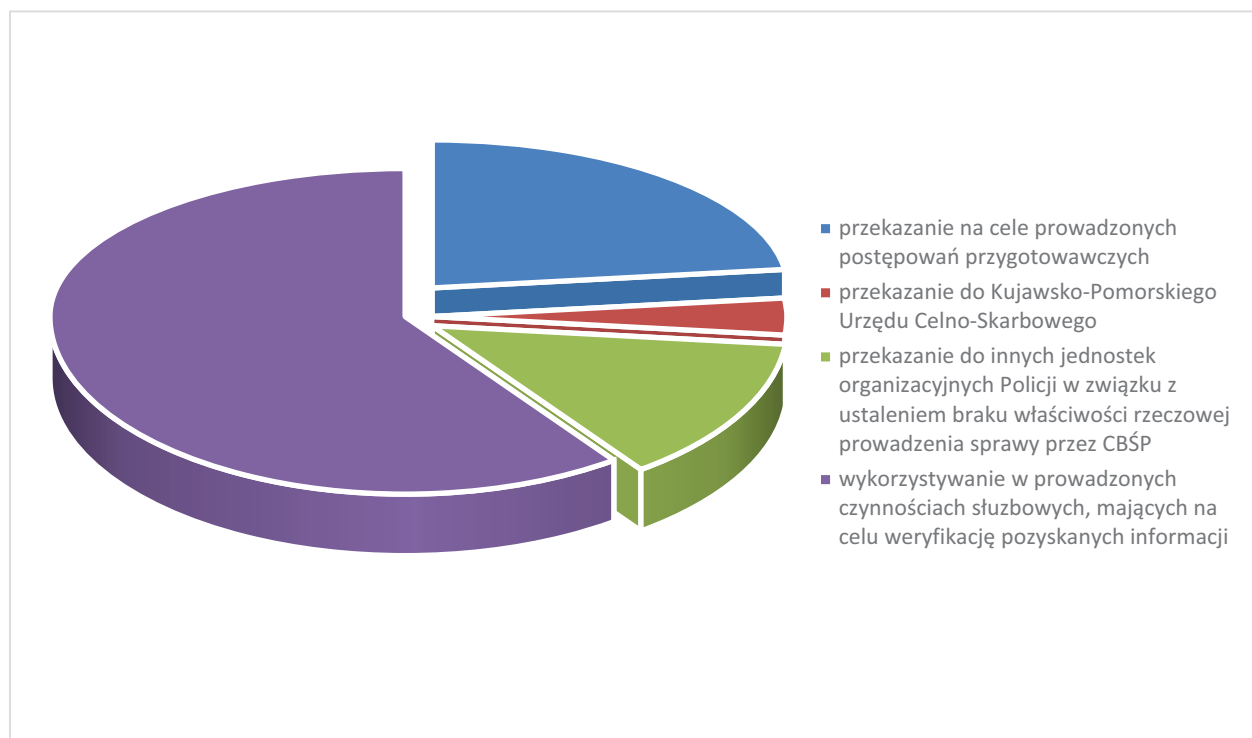
W 2019 r. do CBŚP przekazano także 30 powiadomień od GIIF (przekazanych na podstawie art. 106 ust. 1 *ustawy* AML/CTF), które zostały wykorzystane w następujący sposób;

- 7 przekazano do postępowań przygotowawczych;
- 1 przekazano do Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego;
- 4 przekazano do innych jednostek organizacyjnych Policji w związku z ustaleniem braku właściwości rzeczowej prowadzenia sprawy przez CBŚP;
- 18 powiadomień jest wykorzystywanych w prowadzonych czynnościach służbowych, mających na celu weryfikację pozyskanych informacji.

---

⁴³ Zawarto w nich prośbę o przekazanie informacji na temat 213 osób fizycznych, 149 podmiotów gospodarczych oraz 4 rachunków bankowych.

Wykres nr 17 – Podział powiadomień otrzymanych przez CBŚP od GIIF wg sposobu ich wykorzystania

INNE ORGANY

Według informacji otrzymanej z Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na podstawie art. 14 ust. 5 *ustawy* AML/CTF, w 2019 r. do Agencji (nie uwzględniając Centrum Antyterrorystycznego ABW) wpłynęły z GIIF 104 pisma, z czego 84 z nich stanowiło odpowiedzi na wnioski Agencji o informacje. Ponadto w 2019 r. do ABW wpłynęło 66 pism stanowiących powiadomienia/informacje, wysłanych z inicjatywy własnej GIIF. Przekazane przez GIIF informacje zostały wykorzystane w ramach szczegółowych procedur operacyjnych realizowanych w oparciu o art. 5 ust. 1 pkt. 2 *ustawy* o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw: szpiegostwa, terroryzmu, godzących w podstawy ekonomiczne państwa, korupcji, w zakresie produkcji i obrotu towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, nielegalnego wytwarzania, posiadania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, bronią masowej zagłady oraz środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, w obrocie międzynarodowym, przeciwko wymiarowi sprawiedliwości) oraz w ramach czynności wykonywania kontroli operacyjnej. Oprócz tego do Centrum Antyterrorystycznego ABW wpłynęło kilkadziesiąt informacji z GIIF, które zostały wykorzystane w procesie rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania zagrożeń godzących w bezpieczeństwo wewnętrzne państwa i jego obywateli.

Z kolei CBA wskazało, że w 2019 r. otrzymało od GIIF 129 informacji. Wszystkie przekazane informacje były wykorzystane w prowadzonych przez CBA czynnościach służbowych, w tym w przypadku 70 informacji były to czynności o charakterze procesowym realizowane przez jednostki organizacyjne CBA pod nadzorem prokuratury.

Komenda Główna Straży Granicznej poinformowała, że w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. otrzymała od GIIF łącznie 26 informacji. Informacje te były informacjami udostępnionymi przez GIIF na pisemny i uzasadniony wniosek SG, jak i w związku z nabyciem

przez GIIF podejrzenia popełnienia innego przestępstwa niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w celu podjęcia czynności wynikających z ustawowych zadań SG.

Biuro Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej poinformowało, że w 2019 r. wystąpiło do GIIF w trybie art. 105 *ustawy* AML/CTF z trzema pisemnymi wnioskami o udostępnienie informacji. Przekazane informacje nie przyczyniły się jednak do podjęcia przez Biuro dalszych czynności, w tym dotyczących przekazania innemu organowi lub jednostce administracji publicznej w celu wszczęcia postępowania przygotowawczego, postawienia zarzutu popełnienia przestępstwa, dokonania blokady rachunku albo wstrzymania transakcji, wydania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym.

Opierając się natomiast na informacji Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej w 2019 r. na podstawie złożonych wniosków służba ta uzyskała od GIIF 5 informacji dotyczących 27 podmiotów. Uzyskane informacje zostały wykorzystane w 4 formach pracy operacyjnej na podstawie których na koniec roku 2019 wszczęto 1 śledztwo w kierunku art. 228 § 1 kk.

Na podstawie informacji przekazanych przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego wiadomo natomiast, że Służba ta identyfikuje 49 wniosków o informacje do GIIF oraz 14 informacji, na podstawie których Służba ta podjęła dalsze czynności służbowe. Informacje GIIF wykorzystano w prowadzonych przez SKW procedurach operacyjnych na potrzeby realizacji ustawowych zadań związanych m.in. z rozpoznawaniem, zapobieganiem oraz wykrywaniem przestępstw określonych w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. d i f *ustawy o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego* (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 687 ze zm.) czyli przestępstw określonych w art. 228-230 kk., jeżeli mogą one zagrażać bezpieczeństwu lub zdolności bojowej Sił Zbrojnych RP lub innych jednostek organizacyjnych MON oraz przestępstw określonych w art. 33 ust. 1, 2 i 3 *ustawy* z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Informacje GIIF były też wykorzystane pod kątem ujawniania mienia zagrożonego przypadkiem w związku z tymi przestępstwami. Ponadto po przetworzeniu i zweryfikowaniu niektóre z informacji były wykorzystywane w toku waloryzacji procesowej ujawnionych czynów karalnych.

Urząd KNF poinformował natomiast, że w 2019 r. otrzymał od Generalnego Inspektora Informacji Finansowej 6 informacji w trybie art. 106 ust. 1 *ustawy* AML/CTF. W stosunku do wszystkich ww. informacji Urząd KNF podjął czynności analityczne przewidziane *ustawą* AML/CTF, a także ustawami regulującymi poszczególne sektory rynku finansowego. Urząd KNF nie przekazywał ww. informacji do prokuratury lub innych organów oraz jednostek administracji publicznej.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli zakomunikował, że w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania kontrolnego P/18/112 „Działalność organów i instytucji państwowych oraz podmiotów organizujących rynek finansowy wobec spółki GetBack S.A., podmiotów oferujących jej papiery wartościowe oraz ją audytujących” uzyskał informacje na temat działań podejmowanych przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej w sprawie GetBack S.A. Pozyskane informacje wymienione powyżej zostały wykorzystane zgodnie z celem założonym przez Najwyższą Izbę Kontroli, do oceny działań Generalnego Inspektora Informacji Finansowej w wystąpieniu z dnia 23 kwietnia 2019 r. skierowanym do Ministra Finansów w ramach wyżej wymienionej kontroli oraz w informacji o wynikach tej kontroli skierowanej do najważniejszych organów państwa.

6.3 DANE DOTYCZĄCE POSTĘPOWAŃ KARNYCH

Zgodnie z treścią art. 14 ust. 5 *ustawy AML/CTF*, Minister Sprawiedliwości jest zobowiązany do przekazywania GIIF danych zbiorczych o:

- liczbie postępowań karnych wszczętych i zakończonych w sprawach dotyczących prania pieniędzy i liczbie postępowań karnych wszczętych i zakończonych w sprawach dotyczących finansowania terroryzmu;
- liczbie osób, którym przedstawiono zarzut prania pieniędzy, i liczbie osób, którym przedstawiono zarzut finansowania terroryzmu;
- liczbie osób prawomocnie skazanych za pranie pieniędzy i liczbie osób prawomocnie skazanych za finansowanie terroryzmu;
- rodzajach przestępstw bazowych, o których mowa w art. 1 lit. e *Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r.* (Dz.U. z 2008 r. poz. 1028), zwanej dalej *Konwencją Warszawską*, do których odnoszą się informacje wskazane w poprzednich podpunktach;
- wartościach majątkowych, w stosunku do których dokonano zamrożenia, wstrzymania transakcji i blokady lub orzeczono zajęcie, zabezpieczenie majątkowe lub przepadek.

Z danych przekazanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości wynika, że w 2019 r. w sądach okręgowych w Polsce **wszczęto 182 sądowe postępowania karne o przestępstwo z art. 299 Kodeksu karnego wobec 538 osób. Sądy zakończyły w tym samym okresie 157 postępowań karnych** o powyższe przestępstwo. Zgodnie z przytoczonymi danymi Ministerstwa Sprawiedliwości w 2019 r. za popełnienie ww. przestępstwa prania pieniędzy z art. 299 Kodeksu karnego **prawomocnie skazano 224 osoby. W prowadzonych postępowaniach dokonano zabezpieczeń majątkowych w łącznej wysokości 738 579 zł, a także orzeczono przepadek mienia w łącznej wysokości 593 271 387 zł.**

Jednocześnie z przekazanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości informacji wynika, że w 2019 r. sądy powszechne nie wszczęły ani nie zakończyły żadnych postępowań karnych w związku z przestępstwem z art. 165a Kodeksu karnego, a tym samym w 2019 r. nie było osób prawomocnie skazanych za finansowanie terroryzmu.

W prowadzonych w Polsce w 2019 r. sądowych postępowaniach karnych o przestępstwo z art. 299 Kodeksu karnego przestępstwami bazowymi, o których mowa w art. 1 lit. e Konwencji Warszawskiej, były następujące przestępstwa⁴⁴:

- z Kodeksu karnego następujące artykuły: art. 258. (zorganizowana grupa i związek przestępczy); art. 270. (fałsz materialny); art. 271. (fałsz intelektualny); art. 279. (kradzież z włamaniem); art. 286 (oszustwo); art. 291 (paserstwo); art. 294 (typy kwalifikowane przestępstw określonych w art. art. 278 § 1 lub 2, art. 284 § 1 lub 2, art. 285 § 1, art. 286 § 1, art. 287 § 1, art. 288 § 1 lub 3, lub w art. 291 § 1, w stosunku do mienia znacznej wartości);

---

⁴⁴ Dane dotyczące przestępstw bazowych, przekazane przez Ministerstwo Sprawiedliwości, odnoszą się jedynie do drugiego półrocza 2019 r., gdyż od tego okresu statystycznego odpowiednie tabele wprowadzone zostały do sprawozdań statystycznych.

- z Kodeksu karnego skarbowego artykuły: art. 54 (uchylanie się od obowiązku podatkowego); art. 56 (nieprawdziwe dane podatkowe); art. 63 (obróć bez znaków akcyzy);
- przestępstwa z *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*;
- inne przestępstwa (Kodeks karny i ustawy szczególne);
- przestępstwa nieokreślone.

6.4. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA

Prowadzenie działalności szkoleniowej oraz szerokiej wymiany informacji jest niezbędne dla zapewnienia efektywniejszej i skuteczniejszej działalności służb oraz instytucji zaangażowanych w walkę z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu.

Przedstawiciele GIIF w 2019 r. wzięli aktywny udział w charakterze prelegentów lub uczestników w licznych szkoleniach i warsztatach (w tym, o których mowa w poprzednich rozdziałach sprawozdania), a także konferencjach, na których poruszana była problematyka zagadnień objętych przepisami dotyczącymi przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, tj. m.in. w:

- szkoleniu zorganizowanym przez Żandarmerię Wojskową w Czarnym Piecu w dniach 19-23 marca 2019 r. dla przedstawicieli Żandarmerii Wojskowej, temat wystąpienia: „Zasady i możliwości korzystania z baz danych posiadanych przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej”,
- VII edycji konferencji współorganizowanej w dniach 10-11 kwietnia 2019 r. przez Stowarzyszenie Sygnał w Szkole Policji w Pile, dla przedstawicieli podmiotów zrzeszonych w Stowarzyszeniu Sygnał oraz przedstawicieli Policji – temat: „Przeciwdziałanie naruszeniom własności intelektualnej w oparciu o przepisy *ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*”,
- spotkaniu zorganizowanym przez Związek Banków Polskich w Serocku w maju 2019 r. z przedstawicielami komórek AML banków, na którym dyskutowano m.in. na temat praktycznych aspektów stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz nowych trendów w praniu pieniędzy,
- warsztatach zorganizowanych przez Biuro do Walki z Cyberprzestępczością Komendy Głównej Policji w maju 2019 r. dla przedstawicieli Policji oraz przedstawicieli firm oferujących obrót kryptowalutą – temat: Współpraca GIIF z jednostkami współpracującymi w świetle obowiązujących przepisów,
- konferencji naukowej „Przestępczość Teleinformatyczna XXI.2” w Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni w dniu 18 czerwca 2019 r. – temat: Zmiany na lepsze? Wyzwania stojące przed GIIF w zakresie współpracy z organami ścigania,
- warsztatach zorganizowanych przez Związek Banków Polskich i Komendę Wojewódzką w Białymstoku w październiku 2019 r. dotyczących cyberprzestępczości. Tematem wystąpienia przedstawicieli GIIF było pranie pieniędzy z cyberprzestępstw w aspekcie międzynarodowym.

- kursie zorganizowanym w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie w dniu 5 listopada 2019 r. dla przedstawicieli Policji w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy
- szkoleniu zorganizowanym przez Żandarmerię Wojskową w Czarnym Piecu w dniach 6-7 listopada 2019 r. dla przedstawicieli Żandarmerii Wojskowej, tematy wystąpień: „Generalny Inspektor Informacji Finansowej jako organ właściwy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy” i „Praktyczne aspekty wymiany informacji pomiędzy Żandarmerią Wojskową a Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej”
- udział w posiedzeniu Forum Bezpieczeństwa Transakcji Elektronicznych Forum Bezpieczeństwa Transakcji Kartowych Forum Threat Intelligence Związku Banków Polskich w dniu 17 grudnia 2019 r. – temat: Wymiana informacji z instytucjami obowiązanyymi w świetle *ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu a zwalczanie szerzej rozumianej przestępczości finansowej*.

W dniu 25 lutego 2019 r. GIIF rozpoczął w Ministerstwie Finansów kolejny cykl spotkań pt. „Poniedziałki z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej”, dotyczących przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. W minionym roku tematami wiodącymi spotkań były kwestie efektywności systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, stosowania szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów podejrzewanych o finansowanie terroryzmu oraz przygotowania polskich instytucji do procesu ewaluacji, prowadzonego w oparciu o międzynarodowe standardy FATF. Do udziału w trzech spotkaniach poniedziałkowych⁴⁵ zaproszono przedstawicieli banków spółdzielczych, z uwagi na liczebność tychże w Polsce. Ogółem w przedmiotowych spotkaniach uczestniczyło ok. 130 przedstawicieli banków.

W maju 2019 r. GIIF przeprowadził także szkolenia dla Prezesów Sądów Apelacyjnych, w zakresie wytycznych do kontroli notariuszy, uwzględniając w tych szkoleniach kwestie stosowania przepisów *ustawy AML/CTF* w odniesieniu do szczególnych środków ograniczających.

Oprócz tego, w celu podnoszenia wiedzy w zakresie stosowania nowych technologii w sektorze usług płatniczych oraz walut wirtualnych i technologii blockchain GIIF zorganizował dwa szkolenia (w maju 2019 r.) dla jednostek współpracujących i pracowników polskiej JAF. Wspotkaniach ogółem uczestniczyło ok. 100 osób.

Ponadto we wrześniu 2019 r. odbyło się szkolenie obejmujące tematykę zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, w tym stosowania szczególnych środków ograniczających, dedykowane biegłym rewidentom, księgowym, notariuszom, radcom prawnym, pośrednikom w handlu nieruchomościami, doradcom podatkowym i notariuszom. Wspotkaniu uczestniczyło ok. 30 przedstawicieli reprezentujących wymienione instytucje obowiązane.

Instytucje obowiązane i jednostki współpracujące w 2019 r. regularnie uczestniczyły w spotkaniach konsultacyjnych, przygotowujących do 5. Rundy ewaluacji wzajemnych w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, prowadzonej przez Komitet MONEYVAL.

---

⁴⁵ W lutym, marcu i maju 2019 r.

W dniu 16 września 2019 r. w Ministerstwie Finansów odbyła się konferencja nt. zwalczania finansowania terroryzmu. Uczestnikami tej konferencji byli przedstawiciele instytucji polskiego systemu antyterrorystycznego, organów ścigania i prokuratury. Tematyką konferencji była m.in. *Krajowa Ocena Ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu* oraz zagrożenia związane z finansowaniem terroryzmu w Polsce. W odniesieniu do funkcjonowania aktualnych rozwiązań organizacyjno-prawnych w zakresie przeciwdziałania i walki z finansowaniem terroryzmu przedstawione zostały na konferencji uwagi de lege lata i postulaty de lege ferenda.

W 2019 roku GIIF zrealizował projekt pod nazwą: „Ujednolicenie zasad funkcjonowania podmiotów w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier w karty i gier na automatach w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu”. Sporządzono m.in. wytyczne dla podmiotów prowadzących działalność w zakresie wyżej wymienionego sektora. Ponadto w porozumieniu z organami Krajowej Administracji Skarbowej ujednolicono zasady przeprowadzania przez te organy kontroli wypełniania obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF* przez podmioty zarządzające gry hazardowe oraz przeprowadzono szkolenie dla pracowników Resortu Finansów dokonujących kontroli w zakresie prawidłowości wykonywania *ustawy AML/CTF* w tym sektorze. GIIF przeprowadził również szkolenie dla pracowników podmiotów zarządzających gry hazardowe w zakresie realizacji obowiązków wynikających dla tych podmiotów z *ustawy AML/CTF*. Program szkolenia obejmował również zagadnienia, które zostały przesłane przez podmioty z rynku hazardowego na skrzynkę mailową GIIF. W szkoleniu wzięli udział przedstawiciele 13 podmiotów sektora usług hazardowych, łącznie 26 osób. GIIF przeprowadził również w 2019 r. akcję informacyjną dla podmiotów zarządzających gry hazardowe. Na stronie internetowej Ministerstwa Finansów umieszczono m.in. komunikat Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, w którym opisano najważniejsze obowiązki podmiotów zarządzających gry hazardowe.

W lutym 2019 r. uruchomiono na stronie internetowej GIIF kurs e-learningowy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Kurs stanowi formę szkolenia realizowanego na rzecz pracowników instytucji obowiązanych i jednostek współpracujących. Udostępnienie kursu daje możliwość bezpłatnego udziału w szkoleniu pracownikom wyżej wskazanych podmiotów. Uczestnictwo w kursie czyni zadość obowiązkowi określone w art. 52 *ustawy AML/CTF*. Celem kursu jest przybliżenie tematyki przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w zakresie obowiązujących przepisów. **Według posiadanych informacji w okresie od dnia 21 lutego 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. udzielono 18 196 dostępów do przedmiotowego kursu oraz wydano w tym samym okresie 17 997 zaświadczeń.**

7. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

7.1. WSPÓŁPRACA Z KOMISJĄ EUROPEJSKĄ

7.1.1. GRUPA EKSPERTÓW DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

Zadaniem Grupy Ekspertów ds. Prania Pieniędzy i Finansowania Terroryzmu (ang. *Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing – EGMLTF*), zrzeszającej przedstawicieli państw członkowskich UE, jest wspieranie Komisji Europejskiej (KE) w wyznaczaniu kierunków polityki w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, przygotowywaniu aktów prawnych, a także doradzanie na etapie przygotowywania wniosków w sprawie środków wykonawczych i koordynacja współpracy pomiędzy państwami członkowskimi UE.

W 2019 r. odbyły się cztery spotkania EGMLTF oraz dwa nadzwyczajne, dedykowane polityce UE wobec krajów trzecich wysokiego ryzyka, mających strategiczne braki w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy i zwalczania finansowania terroryzmu.

Spotkania, w których uczestniczyli przedstawiciele GIIF, poświęcone były między innymi postępowaniom państw we wdrażaniu przepisów *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz Dyrektywę Komisji 2006/70/WE*⁴⁶ (dalej *Dyrektywa 2015/849*) oraz we wdrażaniu *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej Dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniającej Dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE*⁴⁷ (dalej *Dyrektywa 2018/843*). KE informowała państwa członkowskie UE o postępowaniach o naruszenia prawa unijnego, wszczętych wobec państw, w związku z brakiem notyfikacji przepisów *Dyrektywy 2015/849*. Ponadto przeprowadziła weryfikację kompletności i prawidłowości ich wdrożenia, informując poszczególne państwa o stwierdzonych brakach. Członkowie EGMLTF przekazywali w trakcie spotkań informacje o stanie transpozycji do krajowych porządków prawnych wymogów prawa unijnego, wynikających z ww. *dyrektyw*.

Państwa zostały również poinformowane o przyjęciu przez KE procedury przygotowania raportu o efektywności wdrożenia *Dyrektywy 2015/849*. W związku z tym, pod koniec 2019 r., Rada Europy na zlecenie KE rozpoczęła cykl wizyt studyjnych w państwach członkowskich w celu oceny efektywności wdrożenia przepisów *Dyrektywy 2015/849*. Na początku 2022 r. na

⁴⁶ Dz. Urz. UE L 141 z 05.06.2015, str. 73

⁴⁷ Dz. Urz. UE L 156 z 19.06.2018, str. 43

podstawie raportów ocen poszczególnych państw członkowskich zostanie sporządzony raport końcowy.

Podczas spotkań EGMLTF dyskutowano na temat tzw. *Pakietu AML*⁴⁸, opublikowanego 24 lipca 2019 r., który obejmował następujące dokumenty:

- 1) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady - Jak zapewnić lepsze wdrażanie ram regulacyjnych UE dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
- 2) Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny niedawnych domniemanych przypadków prania pieniędzy z udziałem instytucji kredytowych z UE;
- 3) Sprawozdanie w sprawie oceny ram współpracy między jednostkami analityki finansowej;
- 4) Sprawozdanie w sprawie integracji krajowych scentralizowanych automatycznych mechanizmów (centralnych rejestrów lub centralnych systemów wyszukiwania danych elektronicznych) państw członkowskich dotyczących rachunków bankowych;
- 5) Sprawozdanie w sprawie oceny ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, które ma wpływ na rynek wewnętrzny i dotyczy działalności transgranicznej;
- 6) Dokument Roboczy Komisji towarzyszący dokumentowi Sprawozdanie w sprawie oceny ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, które ma wpływ na rynek wewnętrzny i dotyczy działalności transgranicznej.

Dyskusje w trakcie spotkań poświęconych państwom trzecim wysokiego ryzyka skupione były wokół procedury postępowania wobec tych państw. W ramach grupy prowadzono również prace nad przygotowaniem aneksu do metodologii ich identyfikacji, zgodnie z *Dyrektywą 2015/849*. Miały one również na celu koordynację unijnego podejścia do tworzenia list państw trzecich wysokiego ryzyka, z procesem który odbywa się w ramach FATF.

Podczas posiedzeń EGMLTF przedstawiciele państw członkowskich, w tym Polski, wymieniali z KE opinie między innymi na temat następujących inicjatyw unijnych:

- Konkluzji Rady w sprawie strategicznych priorytetów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
- Połączenia centralnych rejestrów państw członkowskich;
- Skonsolidowanego wykazu trustów i podobnych porozumień prawnych regulowanych prawem państw członkowskich, według informacji przekazanych Komisji w stosownych powiadomieniach zgodnie z art. 31 ust. 10 *Dyrektywy 2015/849*;
- Sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące stosowania rozdziału IV rozporządzenia (UE) 2015/847 w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych.

Posiedzenia EGMLTF były również dogodną platformą do omówienia zagadnień, dotyczących ocen systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu państw przez FATF i MONEYVAL. Podczas spotkań dyskutowano także nad stanowiskiem KE jako członka

---

⁴⁸ AML – ang. *Anti Money Laundering* – przeciwdziałanie praniu pieniędzy

FATF, w odniesieniu do kwestii poruszanych podczas posiedzeń tego gremium i wypracowaniem spójnego stanowiska KE oraz państw członkowskich.

7.1.2. PLATFORMA UE-FIU

W 2019 r. przedstawiciele GIIF aktywnie uczestniczyli w pracach Platformy Jednostek Analityki Finansowej Unii Europejskiej, angażując się w kwestie omawiane w ramach posiedzeń tego gremium. Platforma jest ciałem doradczym KE, służącym do bieżącej współpracy pomiędzy JAF państw członkowskich UE. Na posiedzeniach Platformy omawiane są m.in. nowe inicjatywy UE z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, propozycje usprawnienia wymiany informacji pomiędzy jednostkami analityki finansowej, kwestie wspólnej analizy spraw z elementem transgranicznym, tematy z obszaru ponadnarodowej oceny ryzyka i raportowania transgranicznych transakcji podejrzanych (tzw. raportowanie transgraniczne).

Podobnie jak w 2018 r., również w 2019 r. odbyły się łącznie cztery spotkania Platformy. Istotnym tematem posiedzeń była treść raportów KE opublikowanych w lipcu 2019 r., w szczególności dokumentów dotyczących oceny funkcjonowania unijnych jednostek analityki finansowej oraz ponadnarodowej oceny ryzyka.

W trakcie posiedzeń debatowano również nad przyszłością FIU.net, tj. sieci wymiany informacji pomiędzy unijnymi JAF. Kwestią, której poświęcono szczególną uwagę, był problem podstaw prawnych funkcjonowania wspomnianej sieci w ramach struktur Europolu. Z inicjatywy KE dyskutowano również nad opracowaniem nowych rozwiązań, które pozwolą jeszcze bardziej zacieśnić współpracę pomiędzy jednostkami analityki finansowej państw członkowskich UE oraz utworzyć mechanizm wspierający te jednostki na poziomie ponadnarodowym (UE). Ponadto, w ramach posiedzeń prowadzono również dyskusje nt. metod zwiększenia zakresu interakcji jednostek analityki finansowej z europejskimi organami nadzoru.

W związku z opublikowaniem i wejściem w życie *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1153*, przedmiotem dyskusji w trakcie posiedzeń Platformy była kwestia implementacji tej *dyrektywy*, a także organizacji warsztatów transpozycyjnych dla przedstawicieli administracji krajów członkowskich.

Przedstawiciel GIIF, pełniący funkcję wiceprzewodniczącego Grupy Doradczej FIU.net oraz przewodniczącego grupy projektowej poświęconej promocji i rozwojowi technologii anonimowego powiązywania danych (Ma3tch), na bieżąco relacjonował na posiedzeniach postępy prac w obu grupach. Dodatkowo – w odniesieniu do technologii anonimowego powiązywania danych – podkreślał potrzebę wykorzystania rozwiązań zaproponowanych przez grupę projektową do zwiększenia efektywności technologii Ma3tch.

W związku z zakończeniem przez przedstawiciela GIIF kadencji wiceprzewodniczącego Grupy Doradczej oraz przewodniczącego grupy projektowej wraz z końcem 2019 r., KE podziękowała polskiej delegacji za jego istotny wkład w pracę tych grup.

7.1.3. GRUPA DORADCZA FIU.NET

W 2016 r. Europol przejął od holenderskiego Ministerstwa Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa zadanie zarządzania siecią FIU.net. W ramach Platformy UE-FIU powołano do życia Grupę Doradczą FIU.net, która jest wsparciem dla Europolu w zakresie tworzenia strategii rozwoju dla sieci FIU.net, wdrażania innowacji oraz opiniowania wniosków poza unijnych JAF o podłączenie do ww. sieci. W 2019 roku, w skład Grupy wchodził przedstawiciele jednostek analityki finansowej Austrii, Belgii, Finlandii, Luksemburga, Polski, Portugalii, Rumunii, Szwecji, Włoch oraz Europolu. W latach 2018-2019 Grupie przewodniczył przedstawiciel Rumunii, a reprezentant GIIF pełnił funkcję wiceprzewodniczącego tego gremium. Zgodnie z obowiązującymi zasadami doboru członków Grupy Doradczej FIU.net, na początku 2020 roku nastąpiła rotacja składu Grupy oraz wybór nowego przewodniczącego i wiceprzewodniczącego.

W 2019 r. Grupa Doradcza FIU.net spotkała się łącznie cztery razy. Jej prace były skoncentrowane na kwestiach zagwarantowania stabilności sieci FIU.net w obliczu rosnącej wymiany informacji pomiędzy jednostkami analityki finansowej, rozwoju współpracy pomiędzy jednostkami analityki finansowej a Europolem, wzmocnieniu systemu raportowania transgranicznego pomiędzy jednostkami analityki finansowej (zgodnie z wymaganiami art. 53 ust. 1 *Dyrektywy 2015/849*) oraz zwiększeniu wykorzystania technologii anonimowego powiązywania danych Ma3tch przez JAF. Dużo czasu poświęcono również wątpliwościom wyrażanym przez jednostki analityki finansowej wobec planu rozwoju przez Europol sieci FIU.net na wzór scentralizowanego systemu wymiany informacji (obecna sieć FIU.net ma charakter zdecentralizowany) i możliwości przetwarzania przez Europol wszystkich kategorii informacji przekazywanych pomiędzy JAF. W dniu 19 grudnia 2019 r. Europejski Inspektor Ochrony Danych Osobowych (ang. *European Data Protection Supervisor - EDPS*) wydał decyzję w tej sprawie, wskazując, że Europol nie ma odpowiedniej podstawy prawnej do przetwarzania wszystkich danych wymienianych przez jednostki analityki finansowej. Wobec powyższego, Europejski Inspektor Ochrony Danych Osobowych zakazał przetwarzania ww. danych w sieci FIU.net, jednocześnie ustanawiając roczny okres przejściowy na usunięcie zidentyfikowanych naruszeń poprzez przekazanie zadania zarządzania siecią FIU.net do nowej instytucji w 2020 roku.

W ramach Grupy Doradczej FIU.net, przedstawiciel GIIF przewodniczył grupie projektowej poświęconej promocji i rozwojowi technologii anonimowego powiązywania danych. W 2019 roku grupa projektowa opracowała raport zawierający m.in. szereg rekomendacji i dobrych praktyk dla efektywniejszego wykorzystywania technologii Ma3tch przez JAF, a także wytyczne dla Europolu w obszarze rozwoju technologii anonimowego powiązywania danych. W drugim półroczu 2019 roku przedstawiciele GIIF uczestniczyli także w spotkaniu zorganizowanym przez Europol dotyczącym systemu raportowania transgranicznego oraz w warsztatach użytkowników sieci FIU.net. Były to okazje do wymiany doświadczeń w obszarze tworzenia raportów transgranicznych oraz dyskusji na temat pogłębienia współpracy pomiędzy jednostkami analityki finansowej państw członkowskich UE.

7.2. WSPÓŁPRACA Z RADĄ UNII EUROPEJSKIEJ

W związku z dalszymi pracami nad projektem *Dyrektywy, dotyczącej wymiany informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom* COM (2018) 213, której głównym celem jest poprawa współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy właściwymi organami państw członkowskich, dedykowanymi zwalczaniu poważnej przestępczości, GIIF przedkładał uwagi i opinie na dalszym etapie prac nad wnioskiem. W dniu 20 czerwca 2019 r. została przyjęta *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1153, ustanawiająca zasady ułatwiające korzystanie z informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania oraz uchylająca decyzję Rady 2000/642/WSiS⁴⁹*. Państwa członkowskie mają czas na implementację ww. aktu prawnego UE do 1 sierpnia 2021r.

W przyjętej *dyrektywie* zachowana została zasada autonomii i niezależności jednostki analityki finansowej w odniesieniu do decyzji o udzieleniu informacji innym podmiotom krajowym i zagranicznym, aktywnym w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Przedstawiciele GIIF brali aktywny udział w pracach nad projektem *Konkluzji Rady w sprawie strategicznych priorytetów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*, a także koordynowali na poziomie krajowym opracowywanie uwag do kolejnych wersji Konkluzji.

GIIF uczestniczył w konsultacjach państw członkowskich i koordynował na poziomie krajowym opracowanie stanowiska do metodologii identyfikacji państw trzecich wysokiego ryzyka. Wsparł w tym obszarze podejście prezentowane przez pozostałe państwa członkowskie UE. Powyższe stanowisko skutkowało przedstawieniem przez Radę UE jednogłośnie decyzji o odrzuceniu przedstawionego przez KE wykazu 23 państw wysokiego ryzyka, uznając, że lista tych państw nie została opracowana w ramach przejrzystego procesu. Wobec powyższego KE została wezwana do podjęcia prac nad przygotowaniem nowej metodologii, dotyczącej opracowania takiej listy oraz konsultacji jej z państwami członkowskimi.

7.3. KOMITET MONEYVAL

W 2019 r. odbyły się dwa posiedzenia plenarne Komitetu MONEYVAL Rady Europy (w lipcu i grudniu), w których uczestniczyła stała delegacja polska, złożona z przedstawicieli GIIF, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Prokuratury Krajowej.

Podczas posiedzenia Komitetu w lipcu 2019 r. odbyły się przedterminowe wybory Przewodniczącego MONEYVAL, obejmujące okres do końca kadencji ustępującego Przewodniczącego, Pana Daniela Thelesklafa, tj. do grudnia 2019 r. W wyborach większością głosów delegacji państw członkowskich na Przewodniczącą Komitetu została wybrana przedstawicielka GIIF, przewodnicząca Polskiej Delegacji w ramach MONEYVAL, Pani Elżbieta Franków-Jaśkiewicz, pełniąca dotychczas funkcję Wiceprzewodniczącej Komitetu. Pierwszy raz w historii MONEYVAL tę funkcję objęła przedstawicielka Polski.

---

⁴⁹ Dz.U.UE.L.2019.186.122

W grudniu 2019 r. odbyły się regulaminowe wybory Przewodniczącego i członków Biura MONEYVAL. Delegaci jednogłośnie wybrali na tę funkcję przedstawicielkę GIIF, tym samym, Pani Elżbieta Franków-Jaśkiewicz będzie ją sprawować w okresie grudzień 2019 r. – grudzień 2021 r., przewodnicząc obradom Komitetu, jak też reprezentując członków MONEYVAL w pracach gremiów międzynarodowych, zajmujących się walką z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, w szczególności FATF. Wiceprzewodniczącymi zostali przedstawiciele Federacji Rosyjskiej i Guernsey (Pan Alexey Petrenko i Pan Richard Walker), a regularnymi członkami przedstawiciele Estonii i Słowacji (Pan Matis Mäeker i Pan Ladislav Majernik). Przewodnicząca MONEYVAL we wrześniu 2019 r. przedstawiła Komitetowi Ministrów Rady Europy sprawozdanie z działalności tego gremium w 2018 r., jak też odpowiedziała na pytania dotyczące planowanych działań na najbliższe lata. Reprezentowała ponadto MONEYVAL na obchodach 70 rocznicy utworzenia Rady Europy, które w listopadzie odbyły się w Strasbourgu, a także podczas drugiej Konferencji „NO MONEY FOR TERROR”, dedykowanej wzmocnieniu działań globalnych w obszarze zwalczania finansowania terroryzmu, zainicjowanej w 2018 r. przez Francję, a zorganizowanej w listopadzie 2019 r. przez Australię.

Na zaproszenie Biura OBWE w Kijowie i ukraińskiej JAF Przewodnicząca MONEYVAL gościła w Kijowie i uczestniczyła w warsztatach poświęconych prezentacji przez JAF Ukrainy aktualizacji Krajowej Oceny Ryzyka Prania Pieniędzy i Finansowania Terroryzmu, które odbyły się w dniu 20 grudnia 2019 r.

W dniach 25-26 marca 2019 r. MONEYVAL zorganizował wraz z FATF wspólne posiedzenie typologiczne oraz warsztaty dla sędziów i prokuratorów, które odbyło się na zaproszenie Izraela w Tel Avivie. Spotkanie, w którym uczestniczyło ponad 300 ekspertów z całego świata, w tym z Polski, stanowiło platformę do gromadzenia i dzielenia się doświadczeniami, wyzwaniem i najlepszymi praktykami w zakresie ścigania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, pozbawiania przestępców ich dochodów, odzyskiwania mienia pochodzącego z przestępstw oraz wspólnego podejścia do nowych wyzwań, takich, jak aktywa wirtualne, wykorzystywane do ukrywania dochodów z przestępczości, czy do finansowania terroryzmu. Warsztatom przewodniczyli Prezydent FATF i Przewodniczący MONEYVAL.

W dniach 8-12 kwietnia 2019 r. odbyły się wspólne warsztaty szkoleniowe MONEYVAL i FATF, zorganizowane w Ostii (Włochy). W ich trakcie 48 przyszłych ewaluatorów (20 z jurysdykcji MONEYVAL i 15 z jurysdykcji FATF) zostało przeszkolonych w zakresie zaleceń FATF z 2012 r. oraz metodologii FATF z 2013 r. Wśród uczestników warsztatów znalazł się przedstawiciel Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, który współuczestniczy w pracach Komitetu.

MONEYVAL w 2019 r. przeprowadził cztery ewaluacje swoich członków (Cypr, Gibraltar Malta i Mołdawia). W ocenie Gibraltaru uczestniczył przedstawiciel GIIF, biorąc udział tak w misji ewaluacyjnej, jak też w spotkaniu uzgodnieniowym z ewaluowanym państwem oraz w dyskusjach na forum Grupy Ekspertów do Spraw Ewaluacji i posiedzenia plenarnego MONEYVAL w grudniu 2019 r., podczas którego został omówiony i przyjęty raport z ewaluacji tej jurysdykcji.

Komitet, w ramach stałej procedury ewaluacji, przeprowadził cztery szkolenia przedewaluacyjne dla państw członkowskich. W dniach 24-25 września br. takie warsztaty, przeprowadzone przez przedstawicieli Sekretariatu MONEYVAL – Pana Michaela Stelliniego,

Zastępcę Sekretarza Wykonawczego MONEYVAL oraz Panią Ani Melkonyan, eksperta Sekretariatu - odbyły się w Polsce, inicjując proces przygotowania naszego państwa do 5 Rundy ewaluacji wzajemnych w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, w ramach której w październiku bieżącego roku przeprowadzona zostanie przez ewaluatorów MONEYVAL dwutygodniowa wizyta ewaluacyjna.

W dwudniowym spotkaniu uczestniczyło 80 przedstawicieli właściwych organów oraz zrzeszeń instytucji obowiązanych, tworzących polski system przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Warsztaty prowadzone przez Sekretariat MONEYVAL na rok przed planowaną wizytą ewaluatorów w Polsce, miały na celu przygotowanie krajowych instytucji zaangażowanych w proces ewaluacji do zaprezentowania skuteczności polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu podczas spotkań z ewaluatorami. Spotkanie odbyło się w siedzibie Narodowego Banku Polskiego.

W ramach przygotowań do ewaluacji, GIIF zorganizował w 2019 r. serię spotkań i warsztatów z jednostkami współpracującymi i instytucjami obowiązanyymi. Przekazano także organom zaangażowanym w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu kwestionariusze oceny zgodności technicznej i efektywności, w celu przygotowania wkładów merytorycznych każdej z instytucji, w zakresie realizowanych zadań i spełnienia standardów określonych w ramach 40 Rekomendacji FATF i tzw. 11 Wyników Bezpośrednich (*ang. Immediate Outcomes*), dedykowanych ocenie efektywności systemu. Wypełnione kwestionariusze muszą być przekazane przez ewaluowane państwo (tu: Polskę) najpóźniej na pół roku przed planowaną wizytą ewaluacyjną.

Komitet MONEYVAL kontynuował prace nad przyjętym w 2018 r. regionalnym planem operacyjnym w obszarze zwalczania finansowania terroryzmu. W jego ramach wymieniano się informacjami i dobrymi praktykami oraz przeprowadzono specjalne sesje dedykowane temu obszarowi podczas posiedzeń Komitetu.

MONEYVAL podjął na posiedzeniu w lipcu dyskusję o opracowaniu strategii działań, którą we współpracy z Sekretariatem MONEYVAL opracowała grupa ekspertów wysokiego szczebla, w której skład wchodziła także przedstawicielka GIIF. Strategia została przyjęta w grudniu 2019 r. Planowane inicjatywy uwzględniają m.in. kontynuację priorytetowego działania Komitetu, którym jest ewaluacja państw członkowskich, organizację konferencji wysokiego szczebla (konferencji ministerialnej) w celu prezentacji zadań i roli MONEYVAL w globalnej walce z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, przeprowadzenie szkoleń typologicznych i w zakresie standardów FATF, wzmocnienie współpracy z FATF i innymi ciałami regionalnymi o charakterze FATF oraz zagwarantowanie odpowiednich zasobów na realizację statutowych działań (tak kadrowych, jak i finansowych).

7.4. KONFERENCJA PAŃSTW STRON KONWENCJI WARSZAWSKIEJ

W związku z realizacją postanowień *Konwencji Warszawskiej*, oraz uczestnictwem Polski w Konferencji Państw Stron Konwencji Warszawskiej (*ang. Conference of the Parties - COP*), GIIF kontynuował działania związane z aktywnościami podejmowanymi przez ww. forum.

W dniach 22-23 października 2019 r. odbyło się 11 posiedzenie COP, podczas którego kontynuowano zmienioną formę dokonywania przeglądu poziomu implementacji przepisów

Konwencji Warszawskiej przez Państwa Strony Konwencji. Odbyła się dyskusja nad tematycznymi przeglądami horyzontalnymi, obejmującymi wybrane artykuły Konwencji.

W trakcie 11. posiedzenia COP odbyła się dyskusja nad projektami raportów w zakresie:

- art. 9(3) Konwencji (nieumyślny element przestępstwa prania pieniędzy);
- art. 14 Konwencji (wstrzymywanie transakcji podejrzanych o pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu);
- art. 11 Konwencji (uwzględnianie wcześniejszych wyroków sądów w innych Państwach Stronach) oraz
- art. 25 (2), (3) Konwencji (podział skonfiskowanych aktywów, umowy).

COP zdecydowała, że Sekretariat COP zwróci się do wybranych Państw Stron w odniesieniu do nie zrealizowanych rekomendacji w zakresie ww. artykułów Konwencji. Polska nie zrealizowała wskazanych Rekomendacji odnośnie art. 11 oraz 25 (2), (3), wobec czego należy przypuszczać, że znajdzie się w ww. grupie monitorowanych w ten sposób Państw Stron Konwencji. Kolejna dyskusja plenarna w odniesieniu do Państw uparczywie unikających realizacji zaleceń COP w omawianym zakresie będzie miała miejsce podczas 12. Posiedzenia COP w 2020 r. Następny horyzontalny raport postępu w zakresie implementacji ww. przepisów zaplanowano na 13. Posiedzenie COP w 2021 r.

Uzgodnione projekty raportów zostały przyjęte przez Państwa Strony Konwencji oraz opublikowane na stronie Rady Europy w zakładce COP⁵⁰.

Dyskusja na forum COP odnośnie implementacji przez Polskę zapisów *Konwencji* wskazała, że polskie władze powinny zintensyfikować działania, zmierzające do wdrożenia do porządku krajowego następujących artykułów:

- art. 9 (3) – rozważenie wprowadzenia przed 2021 r. do Kodeksu karnego niższego niż umyślność elementu strony podmiotowej przestępstwa prania pieniędzy (tzn. przynajmniej jednego z dwóch elementów, tj. uzasadnione podejrzenie lub zaniedbanie); termin realizacji zalecenia COP to 2021 r. (opracowanie horyzontalnego raportu postępu dot. implementacji tego artykułu);
- art. 11 – uwzględnianie wcześniejszych wyroków sądów w innych Państwach Stronach, nie tylko będących członkami UE. Sekretariat COP prawdopodobnie skieruje prośbę o raport w kwestii implementacji ww. przepisu przed 12. posiedzeniem COP w 2020 r., ostateczny termin realizacji zalecenia COP w ramach przeglądu horyzontalnego dot. art. 9(3) upływa w 2021r.;
- art. 25 (2), (3) – uwzględniania w podziale skonfiskowanych aktywów Państw Stron Konwencji, a nie tylko członków UE oraz podpisywania umów w omawianym zakresie z Państwami Stronami. Sekretariat COP prawdopodobnie skieruje prośbę o raport w kwestii implementacji ww. przepisu przed 12. posiedzeniem COP w 2020 r., ostateczny termin realizacji zalecenia COP w ramach przeglądu horyzontalnego dot. art. 25 (2),(3) upływa w 2021 r.;

---

⁵⁰ <https://www.coe.int/en/web/cop198/implementation/reports>

- art. 10 - w przypadku Polski odnoszący się do prac legislacyjnych nad *ustawą o odpowiedzialności pomiotów zbiorowych za czyny zabronione*. Należy podkreślić, że bazując na informacji o planowanym zakończeniu prac nad tą *ustawą* w listopadzie 2018 r. COP w 2018 r. podjął decyzję o wyjściu Polski z procesu wymuszania zgodności z przepisami Konwencji Warszawskiej.

Zgodnie z *Zasadami postępowania COP*, wobec państwa podlegającego przeglądowi horyzontalnemu, które uporczywie nie podejmuje działań we wdrażaniu zaleceń COP i w ciągu 3 lat od przyjęcia raportu horyzontalnego nie dostosuje swojego systemu, mogą być zastosowane następujące działania wymuszające zgodność:

- 1) Przewodniczący COP wystosowuje pismo do Przewodniczącego delegacji do COP;
- 2) Sekretarz Generalny Rady Europy wystosuje list do właściwego Ministra Rządu Państwa Strony;
- 3) Przeprowadzenie pełnej ewaluacji systemu AML/CTF Państwa Strony w odniesieniu do artykułów Konwencji, które były ewaluowane podczas ewaluacji państw stron przed wprowadzeniem systemu horyzontalnego przeglądu;
- 4) Publikacja na stronie COP oświadczenia wskazującego pozostające braki systemowe.

7.5. GRUPA EGMONT

Polska JAF kontynuuje swoje zaangażowanie w działania Grupy Egmont, tak w trakcie posiedzeń, biorąc w nich czynny udział (m.in. poprzez włączenie w prace Grupy Roboczej do spraw Wymiany Informacji i Grupy Roboczej ds. Pomocy Technicznej i Szkoleniowej), jak też udzielając wsparcia czy wymieniając się swoimi doświadczeniami z partnerskimi jednostkami i kooperując z Sekretariatem Grupy Egmont przez cały rok.

W minionym roku GIIF uczestniczył w dwóch posiedzeniach Grupy Egmont i jej grup roboczych.

W trakcie obrad Szefów JAF dyskutowano m.in. nad kwestiami dotyczącymi partnerstwa publiczno – prywatnego w zakresie walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, przedstawiając przykłady rozwiązań stosowanych w różnych państwach (m.in. prezentując funkcjonujące międzyinstytucjonalne grupy zadaniowe). Stałym tematem rozmów była niezależność operacyjna jednostek analityki finansowej, które to zagadnienie jest obecnie przedmiotem dyskusji zarówno na forum FATF, jak i Unii Europejskiej.

Przedstawiciele GIIF zaangażowani byli w prezentacje polskich i unijnych doświadczeń w obszarze AML/CTF dla członków grup regionalnych Grupy Egmont, włączając się w realizację projektów szkoleniowych i typologicznych. Ponadto, uczestniczyli w ocenie przykładów spraw analitycznych, zgłoszonych przez jednostki analityki finansowej do corocznego konkursu na najlepszą sprawę analityczną w ramach Grupy Egmont (*ang. Best Egmont Case Award - BECA*). W minionym roku nagrodzona została sprawa przedstawiona przez JAF z Peru.

Grupa Egmont kontynuowała prace nad licznymi projektami szkoleniowymi (m.in. w obszarze analizy taktycznej i strategicznej, przeciwdziałania praniu pieniędzy pochodzących z handlu ludźmi i handlu dziką fauną i florą, a także dedykowanymi zwalczaniu finansowania terroryzmu oraz wykorzystaniu nowych technologii, w tym aktywów wirtualnych).

Przedstawiciel GIIF uczestniczył w projekcie poświęconym praniu pieniędzy pochodzących z poważnych przestępstw skarbowych. Podczas posiedzenia plenarnego, które odbyło się w Hadze, w lipcu minionego roku, przyjęto szereg raportów, w tym, m.in. w zakresie zwalczania prania pieniędzy pochodzących z korupcji oraz wymiany zapytań pomiędzy jednostkami w ramach ustandaryzowanego formatu. Zdecydowano także o kontynuacji prac nad podręcznikiem współpracy jednostek analityki finansowej z organami celnymi. Ponadto analizowano operacyjność członkowskich jednostek analityki finansowej i ich zgodność ze standardami Grupy Egmont, a także jednostek aplikujących o członkostwo.

Posiedzenia stanowiły platformę do wymiany informacji oraz zacieśnienia współpracy dwustronnej i wielostronnej pomiędzy GIIF i zagranicznymi JAF. Umożliwiły ponadto wymianę doświadczeń z partnerskimi jednostkami oraz rozmowy ze ścisłym kierownictwem Grupy Egmont.

Europa 1

Polska JAF – wraz z pozostałymi jednostkami z państw członkowskich UE wchodzącymi w skład tzw. Regionu Europa I – uczestniczyła w posiedzeniach swojej grupy regionalnej, które w okresie międzysesyjnym odbywają się na marginesie posiedzeń Platformy EU-FIU. Podczas dyskusji Regionu Europa I poruszono kwestie, dotyczące m.in.: nowych inicjatyw UE w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz działań związanych z siecią wymiany informacji FIU.net. W trakcie posiedzeń wymieniano się doświadczeniami w zakresie ewaluacji krajowych systemów walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, z zaznaczeniem roli JAF. Podczas posiedzenia Regionu Europa I w Hadze wybrano nowych współprzewodniczących regionalnych, odpowiedzialnych za reprezentowanie Regionu w pracach Komitetu GE oraz odpowiedzialnych za mediacje na poziomie regionalnym, w przypadku kwestii spornych.

Inne działania w ramach Grupy Egmont

W dniach 23-25 kwietnia 2019 r. na zaproszenie GIIF w Ministerstwie Finansów odbyły się warsztaty CORFIN (*ang. Corporate Vehicles and Financial Products*) przeznaczone dla przedstawicieli JAF, zorganizowane w ramach działań Grupy Roboczej ds. Pomocy Technicznej oraz Szkoleń Grupy Egmont (*ang. Technical Assistance and Training Working Group - TATWG*). Koordynatorem wspomnianych warsztatów zorganizowanych we współpracy z GIIF w Polsce było Centrum Egmont ds. Perfekcjonizmu oraz Zdolności Przywódczych dla JAF (*ang. The Egmont Centre of FIU Excellence and Leadership - ECOFEL*), stanowiące ramię operacyjne grupy TATWG. W warsztatach udział wzięło 34 przedstawicieli zagranicznych JAF oraz 6 przedstawicieli GIIF. Celem warsztatów było poszerzenie wiedzy analityków JAF w zakresie międzynarodowego sektora finansowego oraz wiedzy o osobach prawnych, poprzez tematyczne prezentacje oraz studia przypadków. Umożliwiły one analitykom JAF lepsze zrozumienie zagadnień związanych z analizą taktyczną i wykorzystaniem wiedzy o rodzajach osób prawnych oraz produktów finansowych.

7.6. GRUPA SPECJALNA DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY (FATF)

GIIF współpracował z FATF poprzez uczestnictwo w spotkaniach na forum Komitetu MONEYVAL oraz Komisji Europejskiej dotyczących implementacji Rekomendacji FATF.

W 2019 r. prezydencję w FATF sprawowały Stany Zjednoczone⁵¹ oraz Chiny⁵². Priorytetem obu prezydencji, poza przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, była kwestia dokonania tzw. strategicznego przeglądu (*ang. strategic review*) efektywności procesów ewaluacyjnych realizowanych przez zarówno przez FATF, jak i ciała regionalne typu FATF (*ang. FSRBs*⁵³). Wspomniany przegląd ma na celu ocenę efektów wdrażania standardów AML/CTF oraz analizę procesów ewaluacyjnych pod kątem identyfikacji czynników wpływających na dostosowanie krajowych systemów AML/CTF do standardów międzynarodowych. FATF kontynuował działania promujące odpowiednie rozumienie ryzyk finansowania terroryzmu i opublikował *Poradnik dot. oceny ryzyka finansowania terroryzmu*⁵⁴.

Priorytetowe działania podejmowane na forum FATF, mające na celu przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, obejmowały między innymi kwestię ograniczania ryzyka płynącego z wykorzystania nowych technologii oraz walkę z procederem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu związanym z tym sektorem usług. FATF skoncentrował się na sposobach ograniczania ryzyka prania pieniędzy płynącego z aktywów wirtualnych (w tym stablecoins) oraz ryzyka związanego z korzystaniem z pojawiających się nowych rodzajów aktywów wirtualnych. W ramach ww. działań FATF opublikował *Poradnik dot. podejścia opartego o analizę ryzyka aktywów wirtualnych oraz dostawców usług dot. aktywów wirtualnych*⁵⁵ oraz aktualizację *Poradników dot. podejścia opartego o analizę ryzyka w sektorze usług prawniczych, księgowych, usług trustu oraz formowania spółek*. Prace FATF objęły też zagadnienia z zakresu wykorzystania identyfikacji cyfrowej (*ang. digital identity*) podczas stosowania środków bezpieczeństwa finansowego. W 2019 r. zainicjowano też działania, z udziałem sektora prywatnego, w zakresie analizy przepływów finansowych pochodzących z nielegalnego handlu dziką przyrodą. Znaczące środki pozyskane z tego typu działalności mogą być wykorzystywane do finansowania działalności przestępczej. FATF informował też społeczność międzynarodową o działaniach podejmowanych w celu identyfikowania oraz ograniczania możliwości finansowania ISIS, Al-Kaidy oraz organizacji stowarzyszonych.

W 2019 r. FATF kontynuował działania mające na celu informowanie społeczności międzynarodowej o zagrożeniach dla bezpieczeństwa międzynarodowego systemu finansowego, płynących ze strony krajów, które w niewystarczającym zakresie dostosowały swoje krajowe systemy AML/CTF do standardów międzynarodowych. W tym celu FATF publikował *Oświadczenia dotyczące państw posiadających strategiczne uchybienia w krajowych systemach AML/CTF*⁵⁶, jak również *Oświadczenia dotyczące krajów, które podlegają procesowi naprawczemu w ramach współpracy z FATF* (tzw. „szara lista FATF”).⁵⁷ Publikacje ww. oświadczeń były efektem działań na forum Grupy Roboczej FATF do spraw

---

⁵¹ Do czerwca 2019 r.

⁵² Od lipca 2019 r.

⁵³ Skrót od *ang. FATF-Style Regional Bodies*.

⁵⁴ *ang. Terrorist Financing Risk Assessment Guidance*;

<https://www.fatfgafi.org/publications/methodsandtrends/documents/terrorist-financing-risk-assessment-guidance.html>

⁵⁵ <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-virtual-assets.html>

⁵⁶ *Ang. Jurisdictions with strategic AML/CTF deficiencies for which a call for action applies*

⁵⁷ *Ang. Jurisdictions with strategic AML/CTF deficiencies for which they have developed an action plan with the FATF*.

Przeglądu Współpracy Międzynarodowej – ICRG⁵⁸. Grupa ICRG monitoruje nie tylko systemy krajowe AML/CTF swoich członków, ale też członków FSRBs. W 2019 r. w gronie państw umieszczonych na szarej liście FATF znalazła się Serbia - kraj członkowski Komitetu MONEYVAL. Dzięki wysiłkowi wszystkich krajowych organów i realizacji szeregu reform zgodnych z zaleceniami planu działania, opracowanego przez ICRG, Serbia wyszła z procesu monitorującego FATF/ICRG w ciągu jednego roku oraz została usunięta z ww. listy.

W celu propagowania działań podejmowanych na forum FATF, GIIF na bieżąco publikował na swojej stronie informacje o publicznych oświadczeniach FATF (w tym tłumaczenia oświadczeń na język polski), jak również wybrane materiały, tj.: *informacja na temat procesu przeglądu Brazylii, informacje o działaniach FATF mających na celu wykrycie oraz uniemożliwienie finansowania ISIS, oświadczenie w sprawie aktywów wirtualnych i dostawców usług wirtualnych*.

Przedstawiciele GIIF, wchodząc w skład delegacji MONEYVAL, uczestniczyli w spotkaniach grup roboczych, w posiedzeniach plenarnych FATF, które w minionym roku odbyły się trzykrotnie oraz w organizowanych Forach Nadzoru i Konsultacji z Sektorem Prywatnym. Pozwoliło to na bezpośredni udział przedstawicieli polskiej JAF w pracach nad raportami ewaluacyjnymi państw członkowskich FATF, działaniach Grup Roboczych tej organizacji oraz konsultacjach dokumentów roboczych, opracowywanych na potrzeby wzmocnienia świadomości różnych podmiotów w obszarze zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Dostęp do raportów, materiałów i dokumentów opracowywanych przez to gremium wpłynął na podnoszenie wiedzy pracowników, tak polskiej JAF, jak też jednostek współpracujących i instytucji obowiązanych. Zdobyte doświadczenia będą mogły być wykorzystane w procesie przygotowań do ewaluacji polskiego systemu AML/CTF w ramach 5. rundy wzajemnych ewaluacji MONEYVAL.

7.7.GRUPA EUROAZJATYCKA DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY (EAG)

Polska kontynuowała prace jako obserwator w Grupie Euroazjatyckiej ds. zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ang. *The Eurasian group on combating money laundering and financing of terrorism – EAG*). Delegacja polska (przedstawiciele GIIF i UKNF) uczestniczyła w posiedzeniach plenarnych EAG i spotkaniach grup roboczych, które w minionym roku odbyły się dwukrotnie – w Moskwie i Aszchabadzie.

EAG zacieśniała współpracę z organizacjami międzynarodowymi z regionu Euroazji. Status obserwatora w organizacji otrzymał Nowy Bank Rozwoju⁵⁹ oraz Biuro Koordynacji Zwalczania Przemocności Zorganizowanej.⁶⁰

EAG z dużym zaangażowaniem uczestniczyła w inicjatywach dotyczących podnoszenia wiedzy i kompetencji w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, współpracując w tym zakresie między innymi z Treningowym i Metodologicznym Centrum Monitoringu Finansowego (ang. *International Training and Methodology Center for*

---

⁵⁸ Skrót od ang. *International Cooperation Review Group*.

⁵⁹ Ang. *New Development Bank – NDB*.

⁶⁰ Ang. *Bureau for the Coordination of the Fight against Organized Crime – BKBOP*.

Financial Monitoring – ITMCFM) oraz koordynowała organizację pomocy technicznej dla swoich państw członkowskich.

W 2019 r. EAG organizowała i uczestniczyła w warsztatach i seminariach dedykowanych najaktualniejszym zagadnieniom związanym z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W szczególności, we współpracy z ITMCFM oraz Centrum Treningowym FATF (FATF TREIN), przeprowadziła warsztaty dotyczące zwalczania finansowania proliferacji oraz – we współpracy z ITMCFM oraz NDB – warsztaty dedykowane nowym technologiom finansowym (na marginesie posiedzenia plenarnego).

EAG ukończyła i zaprezentowała wyniki badań typologicznych: „Finansowanie terroryzmu z wykorzystaniem dochodów z przestępstw” oraz „Cechy schematów przemytu narkotyków oraz legalizacja dochodów z narkotyków za pomocą elektronicznych instrumentów płatniczych i kryptowalut”. Polska JAF uczestniczyła w prowadzonych projektach typologicznych, poprzez przekazanie do nich wkładów merytorycznych, co spotkało się z uznaniem EAG. Na kolejny rok zaplanowano realizację projektu dotyczącego identyfikacji i oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w regionie euroazjatyckim.

Państwa członkowskie EAG kontynuowały oceny wzajemne swoich systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w ramach drugiej rundy ewaluacji, w oparciu o standardy FATF z 2012 r. Przyjęto raport z oceny Białorusi. Pierwszy raport z wdrożenia zaleceń ewaluatorów Białoruś przedstawi w 2022 r. W ramach procesu ewaluacji o swoich postępach w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (w trybie zaostrej procedury wymuszania zgodności) raportowały Tadżykistan i Kirgistan. Kolejne raporty postępu oba kraje zaprezentują jesienią 2020 r. W Aszchabadzie odbyły się warsztaty ewaluacyjne przygotowujące Turkmenistan do ewaluacji w 2020 r.

W 2019 r. GIIF współorganizował (wraz z Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie⁶¹) działania pomocy technicznej dla państw członkowskich EAG: w dniach 3-5 września gościł przedstawicieli administracji Turkmenistanu, a w dniach 28-30 października przedstawicieli administracji Uzbekistanu. W ramach wizyt studyjnych gościom kompleksowo zaprezentowano polski system zwalczania prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, uwzględniając rolę i zadania różnych instytucji będących jego uczestnikami. W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele niektórych instytucji obowiązkanych.

W 2019 r. przyjęto strategię EAG na lata 2019-2023 oraz wybrano kierownictwo EAG na lata 2020-2021. Przewodniczącym EAG został ponownie Pan Yuri Chikhanchin, szef rosyjskiej JAF – Federalnej Służby Monitoringu Finansowego (Rosfinmonitoring), a Wiceprzewodniczącym Pan Farhod Bilolov, szef tadżyckiej JAF – Departamentu Monitoringu Finansowego przy Narodowym Banku Tadżykistanu.

---

⁶¹ Ang. Organization for Security and Co-operation in Europe – OSCE.

7.8. GRUPA ROBOCZA DS. ZWALCZANIA MECHANIZMÓW FINANSOWANIA TZW. PAŃSTWA ISLAMSKIEGO

W 2019 r. GIIF kontynuował prace w ramach Grupy Roboczej ds. Zwalczenia Mechanizmów Finansowania tzw. Państwa Islamskiego (CIFG)⁶², działającej jako jedna z grup roboczych Globalnej Koalicji ds. Walki z Daesh.

CIFG, pod przewodnictwem Arabii Saudyjskiej, Włoch i Stanów Zjednoczonych, monitorowała działania podejmowane przez państwa członkowskie w ramach przyjętego przez Grupę Planu Działania. W celu realizacji swoich zadań w 2019 r. CIFG spotkała się dwukrotnie – w Manamie (16-17 kwietnia 2019 r.) i Luksemburgu (19-20 listopada 2019 r.).

Spotkania dedykowane były aktualizacji informacji na temat kampanii militarnej przeciwko Daesh i aktualnym trendom w działaniach Daesh, w tym metodom zbierania funduszy (m. in. poprzez aktywizację kobiet, zwłaszcza w obozach dla uchodźców, wykorzystywanie do działań bojowych członków rodzin bojowników terrorystycznych oraz tzw. wychowywanie kolejnych pokoleń bojowników, a także porwania dla okupu, obrót produktami ropopochodnymi, wymuszenia, angażowanie do działań organizacji osób o dużej znajomości tematyki finansowej, podejmowanie współpracy z przedstawicielami spółek finansowych lub lokalnej administracji).

Dyskusje toczyły się również wokół regionalizacji odłamów organizacji po upadku kalifatu, w tym regionalnym perspektywom Daesh w Afryce oraz rejonie Australii i Pacyfiku. Regionalizacja determinuje nowe mechanizmy finansowania, w związku z tym podkreślano zasadność dalszych wysiłków koalicji w walce z nimi. Zaprezentowano znane metody finansowania grup stowarzyszonych z ISIS w Afryce, omówiono zmieniające się sposoby finansowania w Iraku oraz wdrażane metody przeciwdziałania zagrożeniom. Zaprezentowano sposoby zwalczania siatek finansowych ISIS w Europie, omówiono stan wdrożenia Rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ 1267(1999) oraz opisano przykłady najlepszych praktyk współpracy z sektorem prywatnym w dziedzinie zwalczania finansowania terroryzmu.

7.9. WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA

Podstawę prawną dla wymiany informacji pomiędzy GIIF a zagranicznymi partnerami⁶³ stanowi *ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu* (t.j. Dz. U. z 2019 poz. 1115 ze zm.). Poza *ustawą*, GIIF realizuje współpracę na podstawie:

- *Decyzji Rady z dnia 17 października 2000 r. dotyczącej uzgodnień w sprawie współpracy pomiędzy jednostkami wywiadu finansowego Państw Członkowskich w odniesieniu do wymiany informacji* (Dz. U. UE L 271 z 24.10.2000 r.);
- Konwencji Warszawskiej;
- dwustronnych porozumień podpisywanych przez GIIF z zagranicznymi odpowiednikami.

⁶² Skrót od ang. *Counter-ISIL Finance Group*.

⁶³ Zagraniczne jednostki analityki finansowej, Europol, właściwe organy innych państw, zagraniczne instytucje oraz międzynarodowe organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu.

7.9.1 POROZUMIENIA O WSPÓŁPRACY

Porozumienia o wymianie informacji w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, jak też prowadzona na ich podstawie współpraca, odpowiadają postanowieniom *Konwencji Warszawskiej* (CETS 198), jak również standardom w tym obszarze opracowanym przez Grupę Egmont⁶⁴. Zakres otrzymywanych oraz udostępnianych informacji, zwłaszcza informacji dodatkowych, jest uzależniony każdorazowo od zakresu zapytania i zgodności z podstawowymi zasadami prawa krajowego.

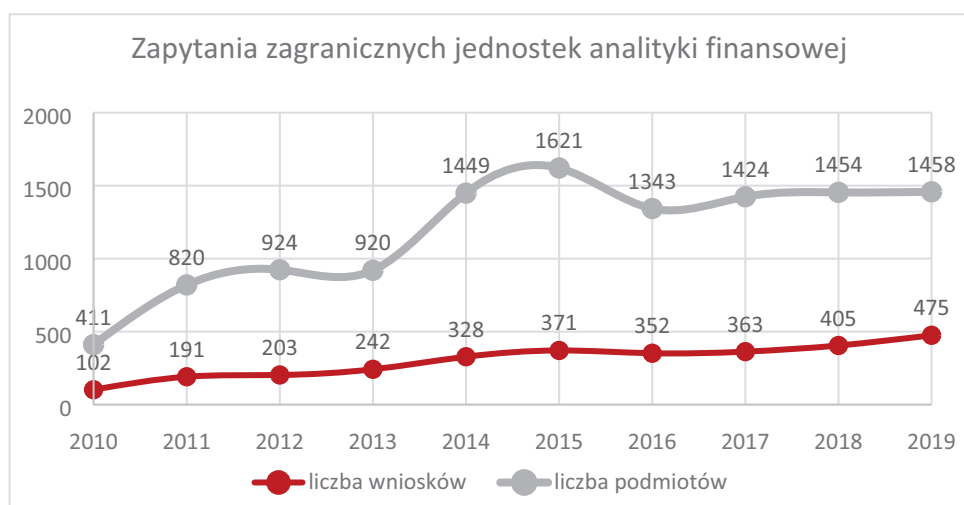
W 2019 r. w efekcie zakończonych negocjacji GIIF odnowił porozumienia o współpracy w zakresie wymiany informacji dotyczących zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu z JAF Arabii Saudyjskiej (z uwagi na istotne zmiany prawne i organizacyjne tej JAF).

W obecnej sytuacji prawnej współpraca GIIF w zakresie wymiany informacji finansowych związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z krajami UE regulowana jest na podstawie *art. 111 ust. 1 ustawy AML/CTF*. Natomiast zgodnie z *art. 111 ust. 2 tej ustawy* GIIF udostępnia posiadane informacje finansowe jednostkom analityki finansowej z państw niebędących członkami UE na zasadzie wzajemności, a wymiana informacji na podstawie *Konwencji Warszawskiej* regulowana jest w oparciu o *art. 111 ust. 3 w/w ustawy*.

7.9.2 WYMIANA INFORMACJI Z ZAGRANICZNYMI JEDNOSTKAMI ANALITYKI FINANSOWEJ

Wnioski i Informacje otrzymywane przez GIIF od zagranicznych partnerów

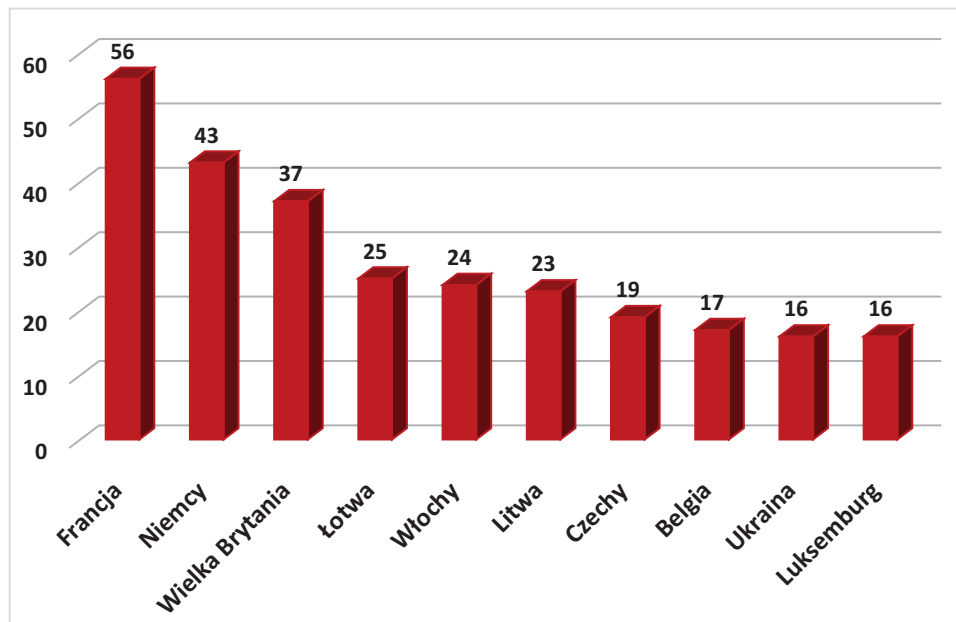
W 2019 r. wpłynęło do GIIF 475 wniosków od zagranicznych JAF, które dotyczyły łącznie 1458 podmiotów. Oznacza to wzrost liczby zapytań o 17% w stosunku do roku 2018 i 365% w stosunku do roku 2010. Liczba podmiotów będących przedmiotem zapytań z zagranicznych jednostek pozostaje natomiast na poziomie zbliżonym do ostatnich 2-3 lat. Na wszystkie wnioski przekazano odpowiedź GIIF.

⁶⁴ Egmont Group of financial intelligence units principles for information exchange between financial intelligence units.

Ponad 78% z omawianych zapytań pochodzi od JAF państw członkowskich Unii Europejskiej. Najwięcej zapytań GIIF otrzymał od jednostek analityki finansowej Francji, Niemiec i Wielkiej Brytanii. Z JAF spoza Unii Europejskiej, najwięcej wniosków o informacje do GIIF przekazała Ukraina.

Wykres nr 18 – Zestawienie 10 państw z których zagraniczne JAF przesłały najwięcej zapytań w 2019r.

W 2019 roku GIIF otrzymał po raz pierwszy także 2 zapytania od Europolu, które dotyczyły łącznie 14 podmiotów. Wymiana informacji z Europolem odbywa się na podstawie art. 115 ustawy AML/CTF.

Poza wnioskami zagraniczne jednostki przekazują do GIIF również tzw. informacje spontaniczne dotyczące polskich podmiotów lub wartości majątkowych, które transferowane były na/z terytorium Polski. Informacje te dotyczyły przestępstw bazowych lub stanowiły wyniki analiz wskazujące na możliwy związek opisanych transakcji z praniem pieniędzy pochodzących z oszustw finansowych lub przestępstw skarbowych albo z finansowaniem terroryzmu. W 2019 r. GIIF otrzymał łącznie 4107 tego typu informacji, wobec 2844 w roku poprzednim. Należy w tym przypadku rozróżnić:

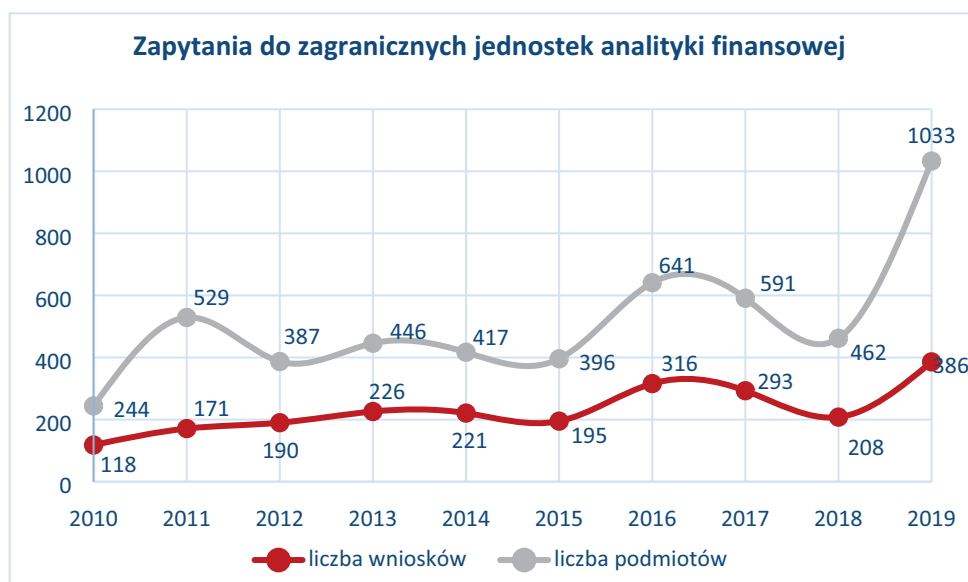
- Informacje spontaniczne przekazywane jako rezultat analizy innej jednostki analityki finansowej - 182 raporty;
- Raporty transgraniczne, w szczególności raporty dotyczące zawiadomień o transakcjach podejrzanych zgłoszonych w innych państwach członkowskich, zgodnie z przepisami art. 53 pkt. 1 ust. 3 *Dyrektywy 2015/849* – 3922 raporty;
- Inne informacje przekazywane przez zagraniczne jednostki analityki finansowej lub instytucje i międzynarodowe organizacje zajmującymi się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu – 3 informacje.

Najwięcej informacji przekazały jednostki z następujących państw:

Kraj	Liczba Informacji
Niderlandy	3595
Luksemburg	211
Niemcy	95
Czechy	38
Słowacja	25
Austria	23
Malta	20
Francja	15
Łotwa	11
Węgry	9

Wnioski i informacje przekazywane przez GIIF do zagranicznych partnerów

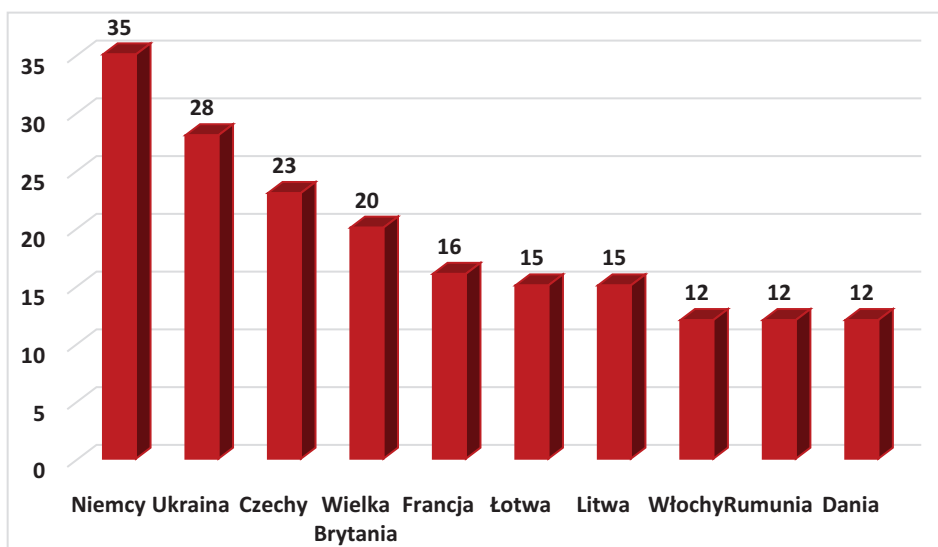
W 2019 r. GIIF skierował łącznie 386 wniosków z prośbą o udzielenie informacji dotyczących 1033 podmiotów, z czego 281 wniosków (73%) skierowano do państw członkowskich Unii Europejskiej. Przesłano także jedno zapytanie do Europolu. Liczba wniosków była wyższa o 86% niż w roku ubiegłym i stanowi najwyższą liczbę wniosków skierowanych przez GIIF w przeciągu ostatnich 9 lat (wzrost o 227% w stosunku do roku 2010).

W związku z prowadzonymi sprawami analitycznymi GIIF współpracował najczęściej z JAF z Niemiec, Ukrainy, Czech, Wielkiej Brytanii oraz Francji. Informacje pozyskiwane z zagranicy służą przede wszystkim weryfikacji, czy podmioty biorące udział w realizacji transakcji, uznanych przez instytucje obowiązkane i jednostki współpracujące za podejrzane, są znane zagranicznej jednostce w związku z podejrzeniem prania pieniędzy, finansowania terroryzmu lub udziału w innej działalności przestępczej. Dodatkowo GIIF otrzymuje dane i informacje o przepływach

finansowych, co umożliwi ustalenie źródła środków transferowanych do Polski lub dalszej ścieżki przepływów pieniężnych.

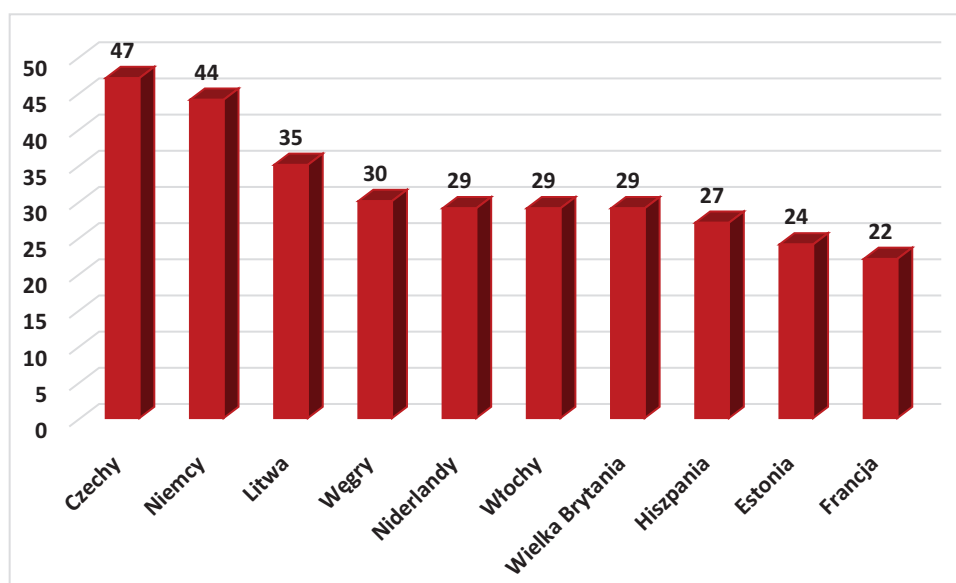
Wykres nr 19 – Zestawienie 10 państw - zagranicznych JAF, do których GIIF przesłał najwięcej zapytań w 2019 r.

Raporty transgraniczne dotyczące innych państw członkowskich

W 2019 r. GIIF zgodnie z przepisami Art. 112 ust. 3 ustawy AML/CTF przekazał do zagranicznych jednostek analityki finansowej Unii Europejskiej łącznie 475 raportów o zawiadomieniach dotyczących innych państw członkowskich⁶⁵. Zawarto w nich informacje o łącznie 1390 podmiotach. Najwięcej raportów przekazano do JAF Czech, Niemiec, Litwy, Węgier oraz Niderlandów. Najmniej raportów przekazano natomiast do JAF Grecji – 1.

Wykres nr 20 – Zestawienie 10 państw - zagranicznych JAF, do których GIIF przesłał najwięcej zawiadomień na podstawie art. 112 ust. 3 w 2019 r.

⁶⁵ liczone jako raport do pojedynczej zagranicznej jednostki analityki finansowej.

7.9.3 MISJA EWALUACYJNA EKSPERTÓW KOMITETU ANTYTERRORYSTYCZNEGO ONZ

W dniach 9-13 grudnia 2019 r. Polska gościła przedstawicieli Dyrekcji Wykonawczej Komitetu Antyterrorystycznego ONZ.⁶⁶ Jest to organ wykonawczy Komitetu Antyterrorystycznego ONZ⁶⁷, utworzonego na podstawie Rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ 1373(2001), w celu m. in. monitorowania jej implementacji.

Wizyta CTED w Polsce służyła realizacji następujących celów: (1) analizie przez ekspertów CTED wdrożenia obowiązków, wynikających z niektórych rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, dotyczących zwalczania terroryzmu i jego finansowania, (2) analizie zdolności Polski do wdrożenia tych obowiązków, (3) identyfikacji obszarów, w których Polska mogłaby skorzystać z pomocy technicznej dla lepszego wdrożenia rezolucji oraz (4) opracowaniu rekomendacji dotyczących działań do podjęcia przez Polskę w celu lepszej implementacji rezolucji.

GIIF koordynował przygotowania do części wizyty, która dotyczyła ram systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz narzędzi operacyjnych mających na celu przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu. Podczas sesji, która odbyła się w dniu 11 grudnia 2019 r., eksperci CTED spotkali się w Ministerstwie Finansów z przedstawicielami GIIF, KAS, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (w tym Policji), Ministra Sprawiedliwości, Ministra Spraw Zagranicznych, Centrum Antyterrorystycznego ABW, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. W czasie spotkania szczegółowo omówiono kwestie zmian w przepisach karnych, dotyczących finansowania terroryzmu, postępowań analitycznych i wyników analiz GIIF; współpracy na szczeblu krajowym z organami ścigania i innymi organami odpowiedzialnymi za zwalczanie prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu; wymiany informacji z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej; kontroli instytucji obowiązanych, w tym w zakresie prawidłowości stosowania szczególnych środków ograniczających; implementacji przepisów rezolucji 1373(2001).

W wyniku wizyty stronie polskiej przekazano dokument „*Preliminary Assessment and Observations of the Counter-Terrorism Committee on its comprehensive visit to the Republic of Poland*” – krótki, wstępny raport o skuteczności wdrożenia w Polsce przepisów rezolucji 1373 (i niektórych kolejnych rezolucji dotyczących zwalczania terroryzmu i jego finansowania) wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszych prac. Ostatecznym efektem misji będzie szczegółowy raport o implementacji przez Polskę przepisów niektórych rezolucji ONZ, dotyczących przeciwdziałania terroryzmowi i jego finansowaniu.

7.10. POZOSTAŁE INICJATYWY MIĘDZYNARODOWE

7.10.1 PROJEKT POMOCOWY DLA FIU UKRAINY

GIIF po raz kolejny uczestniczył w realizacji Planu współpracy rozwojowej w 2019 r., kontynuując pomoc techniczną dla jednostki analityki finansowej Ukrainy, w ramach projektu

---

⁶⁶ ang. Counter Terrorism Executive Directorate – CTED

⁶⁷ ang. Counter Terrorism Committee – CTC

pod nazwą Wzmocnienie ukraińskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Pomoc (finansowana ze środków pochodzących z rezerwy celowej przeznaczonej na program pod nazwą *Implementacja polskiego programu współpracy na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego*) polegała na organizacji wizyty studyjnej dla przedstawicieli administracji ukraińskiej w Polsce oraz spotkań na Ukrainie z przedstawicielami polskiej jednostki analityki finansowej.

Podczas spotkań z przedstawicielami Ukrainy, które miały miejsce w Kijowie w terminie 22-26 października 2019 r., zaprezentowano kwestię działań i doświadczeń związanych z oceną zgodności technicznej i efektywności ukraińskiego systemu zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu przez Komitet MONEYVAL w ramach 5 rundy ewaluacji wzajemnych państw członkowskich oraz wdrożenia przez Ukrainę zaleceń ekspertów Komitetu i prezentacji kolejnego raportu postępu Ukrainy w tym zakresie. Ponadto stronie ukraińskiej przekazano materiały dotyczące przygotowywania w Polsce Krajowej Oceny Ryzyka Prania Pieniędzy oraz Finansowania Terroryzmu, sektorowych ocen ryzyka w instytucjach obowiązyanych oraz wzmocnienia współpracy z jednostkami współpracującymi na bazie wyników Krajowej Oceny Ryzyka Prania Pieniędzy oraz Finansowania Terroryzmu.

W dniach 18-22 listopada 2019 r. w ramach projektu pomocowego odbyła się wizyta studyjna przedstawicieli ukraińskiej administracji w Polsce. Wizyta poświęcona była w szczególności współpracy pomiędzy jednostką analityki finansowej i jednostkami współpracującymi, w tym w szczególności z KAS i CBA, zidentyfikowanym nowym trendom w dziedzinie prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, regulacjom i praktycznym aspektem funkcjonowania w Polsce kryptowalut oraz przypadkom wykrycia przez polską JAF prania pieniędzy przy ich użyciu. Ponadto podczas spotkań omówiono kwestie zbierania danych przez polską JAF oraz wykorzystywania baz danych i oprogramowania do analiz statystycznych, jak również nowe przepisy dotyczące Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych oraz praktyki instytucji obowiązyanych przy identyfikacji beneficjenta rzeczywistego.

7.10.2. PROJEKT POMOCY BLIŹNIACZEJ (TWINNING) DLA MOŁDAWII

W grudniu 2018 r. w ramach konsorcjum litewsko-polsko-niemieckiego zainicjowany został projekt twinningowy UE dla Republiki Mołdawii pod nazwą *"Wzmocnienie systemu zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w Republice Mołdawii"*.

Realizowany twinning to wspólna inicjatywa Urzędu ds. Zapobiegania i Walki z Praniem Pieniędzy w Republice Mołdawii (Beneficjent projektu), Służby ds. Śledztw Finansowych w ramach struktury Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej (Partner wiodący projektu), polskiej JAF (Młodszy partner projektowy) oraz Uniwersytetu Administracji Publicznej w Bremie, Niemcy (Młodszy partner projektowy). Projekt jest zarządzany przez litewską Centralną Agencję ds. Zarządzania Projektami.

W ciągu 36 miesięcy eksperci z Litwy, Polski i Niemiec przy udziale mołdawskich organów i służb: Jednostki Analityki Finansowej, Prokuratury, Generalnego Inspektoratu Policji, Służby Podatkowej i Celnej, Narodowego Banku i sądów, będą wdrażać różne środki służące wzmocnieniu Republiki Mołdawii w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, podzielone na siedem komponentów tematycznych.

W minionym roku, w trakcie działań projektowych, w które zaangażowani byli polscy eksperci, głównie przedstawiciele GIIF, w ramach 4 komponentów projektu odbyło się łącznie 16 misji eksperckich, dedykowanych wzmocnieniu systemu prawa krajowego Mołdawii w obszarze zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, wzmocnienia kontroli instytucji obowiązyanych, usprawnienia procesów analitycznych oraz zdolności współpracy i wymiany informacji pomiędzy właściwymi służbami w obszarze zwalczania finansowania terroryzmu.

Ponadto, w ramach Komponentu 4, dedykowanego kwestiom kontroli instytucji obowiązyanych, w dniach 19-23 sierpnia 2019 roku gościła w Polsce z wizytą studyjną grupa urzędników mołdawskich. W trakcie pięciodniowego pobytu goście z Mołdawii spotkali się z pracownikami, m. in. GIIF, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego oraz Krakowskiej Izby Notarialnej, którzy omówili rolę swoich instytucji w polskim systemie AML/CTF.

7.10.3. WSPÓŁPRACA W RAMACH PROGRAMÓW POMOCOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ (TAIEX, EU ACT) ORAZ INNYCH ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH

Program TAIEX

W dniach 14-16 października 2019 r. przedstawiciel GIIF uczestniczył w misji eksperckiej w ramach programu Komisji Europejskiej TAIEX w Kijowie (Ukraina). Trzydniowe warsztaty poświęcone były przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na rynkach papierów wartościowych. Polski ekspert przedstawił rolę GIIF w polskim systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w obszarze rynków papierów wartościowych ze szczególnym uwzględnieniem współpracy w tym zakresie pomiędzy GIIF a Komisją Nadzoru Finansowego.

W dniach 21-23 października 2019 r. przedstawiciel GIIF uczestniczył jako prelegent w warsztatach zorganizowanych przez TAIEX w Tiranie (Albania), dotyczących zwalczania przestępstw podatkowych w zakresie podatku VAT. Ekspert GIIF wygłosił prezentację na temat działań podjętych w Polsce w celu zmniejszenia luki w podatku VAT oraz współpracy pomiędzy GIIF, jednostkami KAS i organami ścigania w zwalczaniu przestępstw podatkowych.

W roku 2019 r. w ramach programu TAIEX przedstawiciel GIIF brał udział w projekcie „*Expert Mission on Free Movement of Capital – Anti-money Laundering*” dla tzw. Tureckiej Republiki Cypru Północnego, w ramach którego prowadził szkolenia i prelekcje dla jednostki analityki finansowej tzw. Tureckiej Republiki Cypru Północnego, przedstawicieli instytucji obowiązyanych (banków, firm ubezpieczeniowych) i jednostek współpracujących (prokuratury, policji, urzędów skarbowych). Założeniem projektu jest promowanie dobrych praktyk UE odnoszących się do zwalczania procederu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu poprzez prezentację oraz implementację aktualnych unijnych przepisów prawnych w zakresie *Dyrektywy 2018/843*. W 2019 r. miało miejsce 6 misji przedstawiciela GIIF, związanych z udziałem w niniejszym projekcie.

Współpraca z EUAM i OBWE

Na zaproszenie Misji Doradczej Unii Europejskiej (EUAM)⁶⁸ na Ukrainie przedstawiciel GIIF wziął udział w dwudniowych warsztatach dla organów administracji publicznej Ukrainy, właściwych w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. Podczas spotkania zaprezentował jego uczestnikom kwestie związane z działalnością polskiej JAF, m.in. w zakresie wdrażania nowych regulacji unijnych, współpracy i wymiany informacji z krajowymi instytucjami oraz współpracy międzynarodowej. Warsztaty odbyły się w Charkowie w dniach 28-29 maja 2019 r.

W dniach 3-5 września 2019 r. gościła w Polsce z wizytą studyjną delegacja urzędników z Turkmenistanu. Organizatorem wizyty było Biuro OBWE w Aszchabadzie. W czasie pobytu w Polsce turkmeńscy urzędnicy mieli okazję zapoznać się z najlepszymi praktykami w zakresie współpracy między instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w Polsce. Goście spotkali się z ekspertami GIIF, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, jak również wybranych instytucji obowiązyanych.

W dniach 28-30 października 2019 r. GIIF gościł delegację przedstawicieli administracji Uzbekistanu. Wizyta została zorganizowana w ramach projektu Biura OBWE w Uzbekistanie, mającego na celu wsparcie władz tego państwa we wdrażaniu skutecznej polityki przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. W trakcie trzydniowego pobytu uzbecki urzędnicy wysłuchali prezentacji pracowników Polskiej Jednostki Analityki Finansowej jak również Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego i wybranych instytucji obowiązyanych. W trakcie spotkań poruszane były tematy m. in. polskiej krajowej oceny ryzyka AML/CTF, współpracy międzyinstytucjonalnej czy narzędzi informatycznych używanych przez GIIF.

7.10.4 WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA I WIELOSTRONNA JAF

Wizyta przedstawicieli JAF Arabii Saudyjskiej w Polsce

W dniu 12 marca 2019 r. GIIF gościł w Polsce przedstawicieli JAF Królestwa Arabii Saudyjskiej. Podczas dwustronnego spotkania przedstawiciele GIIF przedstawili informację o polskim systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz o roli PJAF. Członkowie delegacji Arabii Saudyjskiej zaprezentowali zmiany systemowe w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w tym państwie. Podczas spotkania doszło do odnowienia porozumienia roboczego o współpracy w wymianie informacji finansowych, związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. Wynikało to z zasadniczych reform, które przeszła JAF Arabii Saudyjskiej. Wcześniej obowiązywało porozumienie podpisane w dniu 12 lipca 2011 r.

Warsztaty Regionalne JAF z Europy Środkowo-Wschodniej

W dniach 28-29 maja 2019 r. przedstawiciele GIIF wzięli udział w regionalnych warsztatach partnerskich JAF, organizowanych przez JAF Słowenii, w których uczestniczyli ponadto szefowie i eksperci JAF z Czech, Słowacji i Węgier. Dwudniowe spotkanie służyło wymianie doświadczeń w zakresie nowych metod identyfikacji klienta i możliwości ich rozwoju oraz omówieniu współpracy pomiędzy JAF i krajowymi organami w kontekście propozycji

---

⁶⁸ Ang. *European Union Advisory Mission*.

dyrektywy ustanawiającej zasady ułatwiające korzystanie z informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania. Omówiono również koncepcję utworzenia europejskiej jednostki analityki finansowej oraz trendy, typologie i przypadki związane z użyciem walut wirtualnych. Przeanalizowano także nowe trendy i typologie dotyczące prania pieniędzy w działalności fikcyjnych firm prowadzonych przez cudzoziemców oraz przy udzielaniu mikropożyczek ze środków pomocowych UE. Warsztaty mają charakter cykliczny, odbywają się raz w roku na zaproszenie jednej z wyżej wymienionych jednostek analityki finansowej. Służą one wymianie doświadczeń i wzmacnianiu współpracy operacyjnej pomiędzy jednostkami analityki finansowej Polski, Austrii, Czech, Słowacji, Słowenii i Węgier. W minionym roku wyjątkowo w warsztatach nie uczestniczyła jednostka austriacka.

Konferencja „NO MONEY FOR TERROR”

Na zaproszenie rządu Australii przedstawiciele GIIF uczestniczyli w drugiej międzynarodowej konferencji wysokiego szczebla „NO MONEY FOR TERROR”, która odbyła się w Melbourne w dniach 7-8 listopada 2019 r. Konferencja jest odpowiedzią społeczności międzynarodowej na zwiększające się ryzyko terroryzmu i jego finansowania.

Ponad 65 delegacji, w tym 23 ministrów, przedstawicieli 15 organów międzynarodowych (ONZ, FATF i ciał regionalnych w stylu FATF) oraz sektora prywatnego dyskutowało o kluczowych zagrożeniach, trendach i metodach finansowania terroryzmu, prezentując najlepsze praktyki walki z tego typu przestępczością, zachęcając do współpracy pomiędzy sektorem prywatnym i publicznym. Również polska JAF zabrała głos w dyskusji toczącej się na tym ważnym międzynarodowym forum. Uczestnicy zgodzili się promować współpracę międzynarodową i regionalną oraz poprawić globalną zdolność do zwalczania finansowania terroryzmu.

8. STOSOWANIE SZCZEGÓLNYCH ŚRODKÓW OGRANICZAJĄCYCH

Zgodnie z 6. rekomendacją FATF państwa zobowiązane są do niezwłocznego stosowania sankcji finansowych wobec osób i podmiotów wskazanych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ na podstawie rezolucji 1267 (1999) oraz 1373 (2001). Chcąc przyspieszyć obieg informacji o aktualizacjach list sankcyjnych przez Radę Bezpieczeństwa, **GIIF uruchomił specjalny newsletter** informujący o zmianach na listach. Jest on dedykowany głównie instytucjom obowiązującym, które na mocy *art. 118* ust. 1 pkt 1 *ustawy* AML/CTF mają obowiązek zamrażania wartości majątkowych osób i podmiotów objętych sankcjami. Formularz zapisu na newsletter znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Finansów w zakładce dedykowanej działalności GIIF.

Dodatkowo na stronie internetowej GIIF udostępniony został do pobrania plik z danymi osób i podmiotów, wobec których na podstawie ww. przepisów stosuje się szczególne środki ograniczające. Plik zawiera narzędzie do jego automatycznej aktualizacji, umożliwiając tym samym dostęp do najaktualniejszych list sankcyjnych z poziomu komputera użytkownika.

W 2019 r. GIIF informował instytucje obowiązane oraz jednostki współpracujące o zasadach stosowania szczególnych środków ograniczających, w tym podczas bezpośrednich spotkań. Uruchomiona została również **dedykowana skrzynka mailowa: skrokiograniczajace@mf.gov.pl**, na którą można wysyłać zapytania dotyczące stosowania szczególnych środków ograniczających. GIIF na bieżąco odpowiadał na zapytania instytucji obowiązanych, dotyczące realizacji obowiązków wynikających ze stosowania szczególnych środków ograniczających.

W 2019 r. GIIF nie otrzymał żadnego zawiadomienia o zamrożeniu lub nieudostępnieniu wartości majątkowych. Otrzymał natomiast 3 informacje o transakcjach z udziałem podmiotów, których nazwy lub nazwiska wykazywały zbieżność z nazwami lub nazwiskami podmiotów z list sankcyjnych lub powiązania z tymi podmiotami.

9. KOMITET BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO

W 2019 r. prace Komitetu dedykowane były w szczególności przygotowaniu Krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (zwaną dalej krajową oceną ryzyka). Zgodnie z *art. 25 ustawy AML/CTF*, krajową ocenę ryzyka przygotowuje GIIF we współpracy z Komitetem, jednostkami współpracującymi oraz instytucjami obowiązany. Członkowie Komitetu dostarczali w zakresie swojej właściwości wkłady do dokumentu, zapoznali się z metodologią jego przygotowania oraz przeanalizowali i omówili jego zawartość. Następnie, realizując zadanie określone w *art. 19 ust. 2 ustawy AML/CTF* Komitet w drodze uchwały pozytywnie zaopiniował treść Krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

Komitet został również zaangażowany w prace nad strategią przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W szczególności podczas spotkań Komitetu dyskutowano nad sposobem kooperacji z jednostkami współpracującymi przy opracowaniu strategii, horyzoncie czasowym jej realizacji, szczegółowością działań, które będą w niej określone, harmonogramem ich realizacji oraz sposobem zapewnienia funduszy na ich wykonanie.

Przedmiotem prac Komitetu była również dodatkowa uzasadniona opinia Komisji Europejskiej, kwestionująca fakt transpozycji do prawa polskiego niektórych przepisów *Dyrektywy 2015/849*. Opinia wystosowana została w ramach postępowania prowadzonego przez Komisję Europejską na podstawie *art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*. W szczególności pod dyskusję na forum Komitetu poddany został projekt *ustawy o zmianie ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*, nowelizujący przepisy ww. ustawy w zakresie w jakim zarzuty podniesione w uzasadnionej opinii Generalny Inspektor uznał za zasadne. Komitet po analizie uzasadnionej opinii Komisji Europejskiej oraz projektu zmian w *ustawie AML/CTF*, przyjął w drodze uchwały opinię o potrzebie dokonania zmian przepisów w zakresie zaproponowanym przez GIIF. Ponadto członkowie Komitetu, odnosząc się w ramach swojej właściwości do treści uzasadnionej opinii przywołali fakty i przepisy, które Generalny Inspektor wykorzystał w pisemnej odpowiedzi na uzasadnioną opinię, wystosowanej do Komisji Europejskiej.

Członkom Komitetu przedstawiono także informacje na temat zasad zaplanowanej na 2020 r. ewaluacji Polski przez Komitet MONEYVAL oraz na bieżąco informowano ich o aktualnym stanie przygotowań do ewaluacji. Dodatkowo przedstawiciele GIIF zaprezentowali członkom Komitetu zasady wymiany informacji pomiędzy JAF Unii Europejskiej przy wykorzystaniu technologii ma³tch. Również na jego forum zainicjowano dyskusję o możliwościach technicznych i prawnych wykorzystania podobnego sposobu wymiany informacji na poziomie krajowym.

Na wniosek członka Komitetu wyznaczonego przez Szefa CBA, Komitet pracował nad dokumentem pt. *Raport specjalny CBA - Propozycje zmian przepisów prawa umożliwiające wzmocnienie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i finansowego*. Członkowie Komitetu odnieśli się do przedstawionych propozycji zgłaszając uwagi pisemne oraz w czasie dyskusji na posiedzeniu.

Łącznie w 2019 r. odbyły się 4 posiedzenia Komitetu oraz 1 spotkanie z udziałem niektórych członków Komitetu, które z powodu braku *quorum*, wymaganego regulaminem prac Komitetu, nie było posiedzeniem.

W 2019 r. w ramach Komitetu powołano dwie grupy robocze:

- 1) *Grupę roboczą do zidentyfikowania i analizy informacji i dokumentów w celu realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 26 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.* Celem powołania Grupy było przyspieszenie prac nad przygotowaniem krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Grupa kontynuuje prace w związku z koniecznością aktualizacji krajowej oceny ryzyka m. in. w oparciu o wyniki zaktualizowanej w lipcu 2019 r. ponadnarodowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu przez Komisję Europejską oraz nowymi obszarami zagrożeń wskazywanymi przez grupę Egmont.
- 2) *Grupę roboczą do współdziałania przedstawicieli sektora publicznego, prywatnego i publiczno-prywatnego.* Celem powołania Grupy było utworzenie forum do wzmocnienia współpracy w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z sektorem prywatnym. Zadania Grupy mogą być realizowane również poprzez wymianę opracowań koncepcyjnych, analiz i materiałów szkoleniowych oraz organizowanie wspólnych konferencji, warsztatów i szkoleń. W 2019 r. odbyło się spotkanie Grupy dedykowane kwestii kart przedpłaconych.

10. KRAJOWA OCENA RYZYKA PRANIA PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIA TERRORYZM

W lipcu 2019 r. Generalny Inspektor Informacji Finansowej (GIIF) opublikował Krajową ocenę ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, która była wcześniej zaopiniowana przez Komitet Bezpieczeństwa Finansowego (KBF) oraz zaakceptowana przez Ministra Finansów.

Dużą rolę w przygotowaniu ostatecznej wersji krajowej oceny ryzyka odegrała utworzona na początku 2019 r. *Grupa robocza do zidentyfikowania i analizy informacji i dokumentów w celu realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 26 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*, utworzona przy Komitecie Bezpieczeństwa Finansowego. W jej pracach wzięli także aktywny udział eksperci zewnętrzni.

Przy przygotowywaniu krajowej oceny ryzyka wzięto pod uwagę i poddano analizie szereg danych i informacji z różnych obszarów, bezpośrednio lub pośrednio odnoszących się do kwestii przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Poruszono w niej zagadnienia związane z zagrożeniami wynikającymi z przestępstw bazowych, a także produktów i usług dostępnych na rynku finansowym, jak również poza nim. Ponadto opisano najczęściej stosowane metody prania pieniędzy czy finansowania terroryzmu. W aneksie nr 2 do krajowej oceny ryzyka przedstawiono opis możliwych scenariuszy ryzyka prania pieniędzy, a w aneksie nr 3 – opis potencjalnych scenariuszy ryzyka finansowania terroryzmu przy wykorzystaniu produktów i usług dostępnych na rynku finansowym i poza nim.

W opisie podatności mających wpływ na ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu odniesiono się zarówno do regulacji prawnych i ich braków, jak również do praktyki funkcjonowania poszczególnych elementów krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (KSPPPT).

W 2019 r. GIIF rozpoczął prace nad strategią przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Zgodnie z art. 31 ust. 1 *ustawy AML/CTF* strategia ma zawierać plan działań mających na celu ograniczenie ryzyka związanego z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu. Po jej zaopiniowaniu przez Komitet Bezpieczeństwa Finansowego oraz akceptacji przez Ministra Finansów będzie ona przedłożona do rozpatrzenia przez Radę Ministrów, która przyjmie ją w drodze uchwały.

Podstawą dla przygotowania strategii jest treść krajowej oceny ryzyka, w szczególności wnioski w niej wskazane. Dotyczą one 4 obszarów, tj.:

- uzupełnienia regulacji prawnych,
- rozwoju szkoleń (zarówno pracowników polskiej jednostki analityki finansowej, jak również jednostek współpracujących oraz instytucji obowiązanych),
- wymiany informacji (w szczególności przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych),
- generowania informacji umożliwiających obiektywną ocenę skuteczności KSPPPT.

Pod koniec 2019 r. przygotowano wstępny projekt strategii. Prace nad jego poprawą i uzupełnianiem są kontynuowane w 2020 r. W ich ramach jest brana pod uwagę także treść aktualizacji ponadnarodowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, opublikowanej przez Komisję Europejską pod koniec lipca 2019 r.

11. DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA

Działalność prawna GIIF w 2019 r. dotyczyła w szczególności komunikacji z instytucjami obowiązany i jednostkami współpracującymi i opierała się na bieżącym udostępnianiu wiedzy z zakresu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych w formie Komunikatów GIIF.

Ponadto z uwagi na fakt, że prawidłowość implementacji *Dyrektywy 2015/849* w 2019 r. była przedmiotem postępowania prowadzonego przez Komisję Europejską na podstawie art. 258 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (naruszenie nr 2017/041)⁶⁹, GIIF został zaangażowany w opracowanie projektu odpowiedzi Rzeczypospolitej Polskiej na dodatkową uzasadnioną opinię Komisji Europejskiej, wystosowaną w trybie art. 258 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, w związku z brakiem przyjęcia przepisów ustawowych i administracyjnych niezbędnych do wykonania *Dyrektywy 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz Dyrektywę Komisji 2006/70/WE*, a także w opracowanie projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu mającego na celu pełne i prawidłowe wdrożenie do polskiego porządku prawnego przedmiotowej *Dyrektywy 2015/849*.

Efektom prac legislacyjnych jest *ustawa dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. poz. 2088)*, której przepisy weszły w życie w dniu 30 listopada 2019 r.

Ponadto GIIF w 2019 r. skupił się na opracowaniu rozwiązań prawnych i legislacyjnych służących implementacji do krajowego porządku prawnego przepisów *Dyrektywy 2018/843*.

W listopadzie 2019 r. projekt *ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw* został skierowany do uzgodnień wewnętrznych MF. Do końca roku trwały intensywne prace nad ww. projektem *ustawy*, uwzględniające zasadniczą część zgłoszonych w ramach ww. etapu uwag.

Do zadań GIIF należało również bieżące opiniowanie projektów aktów normatywnych, pozostających w jego właściwości.

.....
Generalny Inspektor Informacji Finansowej

---

⁶⁹ W ramach przedmiotowego postępowania Komisja Europejska wystosowała dodatkową uzasadnioną opinię, w której poddała w wątpliwość fakt transpozycji do prawa krajowego szeregu przepisów *Dyrektywy 2015/849*. W wyniku weryfikacji krajowych przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, przyjętych w celu transpozycji *Dyrektywy 2015/849* zidentyfikowano jednostki redakcyjne *ustawy*, które w celu zapewnienia przejrzystości niezbędnej do stosowania i wdrażania prawa Unii Europejskiej w prawidłowy sposób powinny zostać poddane nowelizacji. Deklaracja proponowanych zmian w przepisach *ustawy* została zawarta w odpowiedzi Rzeczypospolitej Polskiej na dodatkową uzasadnioną opinię Komisji Europejskiej